

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Slaven Bačić, Dušica Dulić,
Ivan Gregurić, vlč. Josip Pekanović
Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Tomislav ŽigmanovV. D. DIREKTORICA
I ODGOVORNA UREDNICA:

Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
Dušica Dulić (politika)
Zvonimir Perušić
Dražen Prčić (sport i zabava)
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk

KOREKTOR: Mirko Kopunović

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.co.yu

WEB: www.hrvatskarijec.co.yu

TISAK: »Rotografika« doo Subotica

List je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine
pod rednim brojem 73.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Utrka

Izborna utrka na svim razinama u Srbiji je započela. Formirane su koalicije, krenulo se u sakupljanje potpisa i osvajanje prvih mjesta na zbirnim izbornim listama. Krenule su predizborne kampanje i lansirani prvi izborni slogani. U prvim verbalnim »okršajima« među stranačkim takmacima pokrenulo se pitanje imovinskih karata javnih i državnih dužnosnika koje je, kao i veliki dio drugih stvari, tek polovično riješeno. Naime, oni prema zakonu periodično podnose izvješća o svojoj imovini i prihodima Odboru za sprečavanje sukoba interesa, ali zakon propisuje da izvješća ostaju tajna za širu javnost, a sama je akcija prijavljivanja imovine dobrovoljna. Drugim riječima, objavljivanje imovinskih karata pojedinih političara i pozivi političkim protivnicima da učine isto – ostat će tek jednokratna priča u izbornoj kampanji, ukoliko se ne promjene postojeći zakoni. Dok se to ne uradi nitko ne može natjerati dužnosnike da svoje imovinske karte objavljuju. Osim ove, uvijek popularne teme – koliko zarađuju i kolikom imovinom raspolažu uspješni političari, još se nekoliko tema pokrenulo u predizbornoj kampanji. Među njima su – nastavak pregovora s EU, borba protiv korupcije i kriminala, ekonomski prosperitet građana Srbije, Kosovo.... Ponovno se ocjenjuje da će budući izbori biti presudni i pridonijeti stvaranju jasnije slike o političkoj sceni Srbije. Hoće li tako i biti znat ćemo poslije 11. svibnja. Za sada je jasno da je politička scena Srbije polarizirana na dvije velike stranke uz nekoliko manjih, koje će u vrijeme konstituiranja skupštinske većine i sastavljanja Vlade činiti jezičak na vagi.

Što se tiče stranaka i kandidata iz redova nacionalnih manjina, kako pokušaji da se izbore garantirana mjesta i izravan ulazak u skupštine nisu uspjeli, situacija je ista kao i na prošlim izborima. Nacionalno-manjinske stranke s brojnijim biračkim tijelom izlaze samostalno, manje se opredjeljuju za koalicije ili borbu za zastupničko mjesto na listama drugih stranaka. Kao i na prošlim republičkim izborima jedini kandidat iz redova stranaka s hrvatskim predznakom kandidirao se na listi Demokratske stranke u koaliciji Za europsku Srbiju. Na pokrajinskim i lokalnim izborima, pak, najavljuje se nastup dviju stranaka s hrvatskim predznakom u različitim koalicijama ili samostalno.

J. D.

Za Republičku izbornu komisiju uvijek ima posla

U fokusu – parlamentarni i lokalni izbori

Počela izborna utrka 6,7

Sončani se nadaju promjenama

A izbori idu 8

Srbija bira svoj put

Europa ili izolacija 13

Dualitet radnji

Dvije stvari odjednom 41

UKRATKO

Sporazum neće biti prihvaćen

Gotovo je nemoguće da će biti prihvaćen prijedlog sporazuma koji je srbijanski ministar za Kosovo Slobodan Samardžić uputio UNMIK-u u Prištini, rekao je za beogradski Blic od utorka izvor u UN-u. List, pozivajući se na međunarodne izvore, navodi kako je »već izvjesna sudbina sporazuma kojim se predviđa funkcionalna odvojenost srpske zajednice« te da je on »praktički ocijenjen kao neprihvatljiv i prije nego što se o njemu izjasnila srbijanska vlada, u kojoj ministri DS-a i G17 Plus tvrde da ga nisu ni vidjeli«. »Sporazum je sporan i teško ostvariv na terenu«, dodaje list.

Blic podsjeća kako se sporazumom utvrđuje poštivanje Rezolucije 1244 i suradnja Srbije i misije UNMIK-a, ali i odvojenost Srba u području sudske i izvršne vlasti. Sporazum se, po zamisli tvorca, ne odnosi samo na sjever Kosova, već i na ostale sredine u kojima žive Srbi.

Prijedlog Srbije o funkcionalnoj podjeli Albanaca i Srba na Kosovu je neprihvatljiv, izjavio je u ponedjeljak zamjenik kosovskog premijera Ram Manaj. »To je nastavak hegemonističke vlasti i politike Beograda«, izjavio je Manaj agenciji Beta. Po njegovim riječima, taj je dokument u startu osuđen na neuspjeh i za kosovsku Vladu je potpuno neprihvatljiv.

S druge strane, Larry Rossin izjavio je kako prijedlog Slobodana Samardžića može biti osnova za razgovor Beograda i civilne misije UN, ali da »mnogi dijelovi plana nisu u suglasnosti s mandatom UNMIK-a«.

Hrvatska daleko odmakla k članstvu u NATO

Hrvatska, Albanija i Makedonija s članstvom u NATO-u mogu imati važnu ulogu u stabilizaciji jugoistočne Europe, no njihovo uključivanje ne može se smatrati strateškim u vojnom smislu, jer je riječ o malim zemljama s malim vojnim snagama, ocjenjuje se u izvješću koje je nedavno podneseno američkom Kongresu. U izvješću se ističe kako članice NATO-a vjeruju da je »Hrvatska daleko odmakla na putu za članstvo«, uz napomenu da je prije zabrinutost izazivala umjerena potpora hrvatske javnosti za članstvo.

Sjednica Odbora za sigurnost Skupštine Vojvodine

Svijest Vojvođana na visokoj razini

Osuđena izjava dužnosnika SRS-a Milorada Mirčića, kako postoji opasnost od izbijanja incidenata u dijelovima Vojvodine gdje žive pripadnici mađarske nacionalne manjine kada Republika Mađarska prizna neovisnost Kosova

Odbor za sigurnost Skupštine Vojvodine razmatrao je prijedlog zastupničkog kluba Saveza vojvođanskih Mađara, koji je na sjednici Skupštine Vojvodine 18. ožujka obrazložio potpredsjednik Skupštine *Sándor Egeresi*. Egeresi je reagirao na izjavu visokog dužnosnika Srpske radikalne stranke Milorada Mirčića, prenesenu u medijima, kako postoji opasnost od izbijanja incidenata u dijelovima Vojvodine gdje žive pripadnici mađarske nacionalne manjine kada Republika Mađarska prizna neovisnost Kosova

Novom Sadu u utorak 25. ožujka osudio spomenutu izjavu visokog dužnosnika SRS-a.

U priopćenju objavljenom nakon sjednice, kaže se kako je ocijenjeno da je u Vojvodini stabilna situacija glede međunacionalnih odnosa, a po riječima predstavnika MUP-a Srbije u posljednje vrijeme bilježi se manji broj konflikata na nacionalnoj osnovi.

Članovi Odbora su se složili da državna tijela Srbije, odnosno MUP-a, trebaju i dalje kao i do sada raditi svoj posao na očuvanju sigurnosti svih građana, bez obzira na njihovu nacionalnu pripadnost. U raspravi je potencirano kako su građani Vojvodine pokazali svoju visoku svijest i tako pridonijeli očuvanju stabilnih međunacionalnih odnosa u Vojvodini. Predsjednik Odbora *Tomislav Bogunović* je istaknuo kako ne treba

podcjenjivati građane Vojvodine koji su svjesni koju vrijednost ima očuvanje stabilnih međunacionalnih odnosa i duha tolerancije u Vojvodini i apelirao na MUP, političke stranke i medije da u predstojećoj kampanji za svibanjske izbore pridonese da ovakve teme ne budu dio predizbornih kampanja. Bogunović je rekao kako izjavu dužnosnika SRS-a treba ozbiljno shvatiti jer

i zatražio da se hitno sazove Odbor za sigurnost i zauzme stav o toj izjavi.

Nakon rasprave u kojoj su sudjelovali: potpredsjednik Skupštine Vojvodine *Sándor Egeresi*, predsjednici zastupnički klubova SVM-a dr. *Tivadar Tot*, PSS-a dr. *Tihomir Simić*, DSS-a dr. *Velibor Radusinović*, te predstavnici MUP-a Srbije *Miladin Kuribak* i *Dragomir Obradović*, Odbor za sigurnost je na sjednici održanoj u

pridonosi uznemiravanju javnosti i kao takva možda spada u domenu rada javnog tužiteljstva.

Iako bi ovo trebala biti posljednja sjednica Odbora za sigurnost u ovom sazivu Skupštine, članovi Odbora su se složili da će do izbora nove Skupštine po potrebi reagirati na svaku sličnu situaciju.

Z. P.

Sutra sjednica HNV-a

U subotu 29. ožujka u Subotici će se održati 19. sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća. Na dnevnom redu razmatrat će se, među ostalim, donošenje odluke o osnivanju Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, izvješće o poslovanju NIU Hrvatska riječ za 2007. godinu i osnove poslovne politike ove kuće za 2008. godinu. Predviđena je i zamjena članova Međudržavnog povjerenstva, a bit će podnese-

na i informacija o radnoj verziji platforme za informiranje na hrvatskom jeziku.

Sjednica će se održati u Velikoj dvorani HKC Bunjevačko kolo. Početak je u 11 sati.

Prije sjednice HNV-a, održat će se i sjednica Izvršnog odbora HNV-a na kojoj će, osim spomenutih tema, na dnevnom redu biti i usvajanje završnog računa HNV-a za 2007. godinu i plan rada za 2008. godinu. ■

Počinje upis učenika u osnovnu školu

Prema našim saznanjima, prijava za upis učenika u prvi razred osnovnih škola počinje 1. travnja. Paralelno s upisom u srpske i mađarske odjele, teći će upis učenika i u hrvatske odjele. Prijave za upis učenika u hrvatske odjele, prema dosadašnjoj praksi, primat će se u sljedećim osnovnim školama s područja Subotice: »Sveti Sava«, »Ivan Milutinović«, »Matko Vuković« u gradu, te u osnovnim

školama »Ivan Milutinović« u Maloj Bosni, »Vladimir Nazor« u Đurđinu i »Matija Gubec« u Tavankutu. Međutim, i u svim drugim mjestima bit će otvoreni hrvatski odjeli ukoliko se prijavi dovoljan broj učenika, koji se žele školovati na hrvatskom jeziku. Ove godine u osnovnu školu upisuju se djeca rođena 2001., kao i ona koja su rođena u siječnju i veljači 2002. godine.

M. T.

Vojvodina nastavlja pomoć Srbima u Hrvatskoj

Direkcija za robne rezerve Vojvodine, u koordinaciji s Fondom za pružanje pomoći izbjeglim, prognanim i raseljenim osobama uputila je kamion humanitarne pomoći namijenjene Srpskoj pravoslavnoj crkvi u Eparhiji dalmatinskoj i manastiru Krka u Šibeniku.

Pomoć u vrijednosti do 630 tisuća dinara sadrži hranu i sredstva za higijenu (brašno, grah, mesni narezak, jetrene pašete, tunjevine, deterdžent za pranje i tečnost za pranje posuda).

Prema riječima direktora Direkcije za robne

rezerve Vojvodine Tome Jašanova, pomoć je upućena radi osiguravanja uvjeta za rad Bogoslovijske Svete tri jerarha, pri manastiru Krka, koja je osnovana 1615. godine. Bogoslovijska s malim prijedkima postoji skoro 400 godina, a trenutačno u Bogosloviji ima oko 50 učenika koji se školuju i žive u internatu. Jašanov je dodao i kako je ova pomoć, jedna u nizu koje će pokrajinska vlada preko Srpskog demokratskog foruma uputiti Srbima koji žive u Hrvatskoj.

Opljačkana beogradska Idea

U trgovačkom centru Idea u Beogradu na katolički se Uskrs dogodila oružana pljačka. Kako je priopćila beogradska policija, tri nepoznate, maskirane osobe razoružale su zaštitare i uz prijetnju oružjem, iz vozila otele četiri vreće sa za sada neutvrđenom količinom novca. Potom su pobjegli vozilom s ukradenim pločicama i kasnije ga zapalili u Šajkaškoj ulici.

Hrvatski mediji objavili su neslužbene informacije da se radi o iznosu od 12 milijuna dinara, odnosno 1 milijun kuna. Idea je trgovački lanac u zajedničkom vlasništvu beogradske Delte i hrvatskog Agrokora.

Istraga je u tijeku.

Skupština »Jelačića«

Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Jelačić« iz Petrovaradina u petak 28. ožujka održat će Izbornu godišnju skupštinu. Na sjednici će se, osim izbora novog saziva Upravnog i Nadzornog odbora, usvajati i

izvješće o radu i stanju u udruzi, financijsko izvješće, te plan rada za 2008. godinu.

Skupština će se održati u prostorijama »Jelačića« u Petrovaradinu, u Štrosmajerovoj 20. Početak je u 18 sati.

Izborna skupština Udruge protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata

Udruge protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata sa sjedištem u Zagrebu, u subotu 5. travnja održat će u Izbornu skupštinu.

Skupština će se održati u Domu Hrvatske vojske »Zvonimir«, Stančićeva 6. Početak je u 11 sati.

UKRATKO

Uzelac ostaje u Vladi Hrvatske

Slobodan Uzelac ipak ostaje u Vladi Republike Hrvatske, no neće biti član Hrvatskog fonda za privatizaciju, jednoglasne su odluke donesene na sjednici Glavnog odbora SDSS-a održane u srijedu u Zagrebu. SDSS smatra kako bi napuštanje Vlade naštetilo srpskoj manjini u Hrvatskoj.

Glavna tema sjednice bilo je stanje koje je nastalo nakon što je hrvatska Vlada izglasala priznanje neovisnosti Kosova, a potpredsjednik Vlade Slobodan Uzelac glasovao je protiv te odluke. Zbog priznanja Uzelac je Sanaderu dao svoj mandat na raspolaganje, no premijer to nije prihvatio. Također, Uzelac je svoj mandat dao na raspolaganje i stranci koja ga je delegirala za potpredsjednika Vlade.

No, kao što je već poznato, SDSS je zadnjih dana poručivao kako bi se izlazak iz Vlade odrazio loše na srpsku manjinu u Hrvatskoj, pa nije teško zaključiti kakva će se odluka donijeti.

Prije priznanja Kosova, Milorad Pupovac je upozorio da će njegova stranka preispitati svoje sudjelovanje u vlasti, ako Vlada prizna neovisnost Kosova.

I bez Kosova i bez Europe

Viši izaslanik SAD-a za Balkan i arhitekt Daytonskog sporazuma kojim je okončan rat u BiH Richard Holbrooke rekao je, u razgovoru za beogradske Večernje novosti od utorka, kako su skori izbori važni prvenstveno za građane Srbije, a ne za političare te kako Srbija, osim Kosova, sada može »izgubiti i Europu«.

»Kosovo je nepovratno izgubljeno, a (Srbija) sada može nepovratno izgubiti i Europu«, kazao je Holbrooke.

Poziv na bojkot hrvatske i slovenske robe

Kosovski Srbi održali su u Mitrovici prosvjed kojim su pozvali Beograd da prekine diplomatske odnose s Albanijom i bojkotira hrvatske i slovenske proizvode. Prosvjedni skup održan je u utorak pod sloganom »Zaustavimo teror, ne NATO-voj državi – Nezavisnom Kosovu«. Prosvjedu, koji je prošao bez incidenata, prisustvovalo je nekoliko tisuća Srba.

U fokusu – parlamentarni i lokalni izbori

Počela izborna utrka

Izvanredni parlamentarni izbori 11. svibnja, za kada su ranije zakazani pokrajinski i lokalni izbori * Izborna utrka je počela, u tijeku je predaja izbornih lista, kao i izborne kampanje političkih stranaka * DSHV će na svim izbornim razinama nastupiti u koaliciji s DS-om i G17 plus * DZH samostalno na lokalnim izborima u Subotici

Izborne radnje za parlamentarne izbore započele su 14. ožujka, a krajnji rok za predaju izborne liste je 27. travnja. Za podnošenje

izornoj jedinici, izabrat će se 60 zastupnika na osnovi liste političkih stranaka, koalicija političkih stranaka i grupa građana, dok će

predala je Izornoj komisiji grada listu kandidata za zastupnike prošle subote, 22. ožujka, s pratećom dokumentacijom, koju je podržalo

Koaliciju čine – Demokratska stranka, G17 plus, Demokratski savez Hrvata u Vojvodini i Sandžačka demokratska partija, a na listi su zastupljeni i predstavnici Općinske udruge umirovljenika i Saveza invalida rada iz Subotice.

Ovo je prva lista kandidata za vijećnike koja je u Subotici podnijeta za buduće lokalne izbore 11. svibnja, pa će na glasačkim listićima biti pod brojem 1, kao i liste kandidata za zastupnike u skupštinama Autonomne pokrajine Vojvodine i Republike Srbije. Predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* kaže kako je i ova stranka aktivno sudjelovala u skupljanju potpisa za predaju izbornih lista.

DSHV će na svim izbornim razinama nastupiti u koaliciji s DS-om i G17 plus, dok će, prema riječima predsjednika Demokratske zajednice Hrvata *Đorđa Čovića*, ova stranka s hrvatskim predznakom nastupiti samostalno na lokalnim izborima u Subotici, a na pokrajinskim izborima DZH-a će izaći u koaliciji na listi »Zajedno za Vojvodinu – Nenad Čanak«.

PREDAJA IZBORNIH LISTA: Izborna utrka je počela, u tijeku je predaja izbornih lista, kao i izborne kampanje političkih stranaka. Koalicija »Za europsku Srbiju – Boris Tadić« predala je

Koalicija »Za europsku Srbiju – Boris Tadić« predala je RIK-u izbornu listu s 250 kandidata

liste obvezno je dostaviti najmanje 10.000 sudski ovjerenih potpisa birača. Odlukom Republičke izborne komisije tijekom prošlih parlamentarnih izbora, za stranke i koalicije stranaka političkih manjina potrebno je prikupiti najmanje 3.000 sudski ovjerenih potpisa građana. Predsjednik Srbije *Boris Tadić* raspustio je 13. ožujka Skupštinu Srbije i raspisao izvanredne parlamentarne izbore za 11. svibnja, za kada su ranije zakazani pokrajinski i lokalni izbori.

Skupština Autonomne pokrajine Vojvodine, kao najviše zastupničko tijelo, ima 120 zastupnika. Po proporcionalnom izbornom sustavu u Vojvodini, kao jednoj

po većinskom izbornom sustavu biti izabrano također 60 zastupnika, između pojedinačno utvrđenih kandidata u 60 izbornih jedinica. Lokalni izbori će biti održani po proporcionalnom izbornom sustavu sa cenzusom od pet posto, ali taj cenzus, koji određuje izborni prag, ne važi za stranke i koalicije nacionalnih manjina, jer se izbor zastupnika političkih stranaka manjina vrši prema tkz. prirodnom pragu, čime se omogućava njihova razmjerna zastupljenost u općinama s mješovitim nacionalnim sastavom.

HRVATSKE STRANKE NA IZBORIMA: Koalicija »Za europsku Suboticu – Boris Tadić – DS – G17 PLUS – DSHV – SDP«

2157 građana. Lista je istog dana i potvrđena od strane Izborne komisije grada. Prvi na listi od 66 kandidata za zastupnike u budućoj gradskoj skupštini je dr. *Oliver Dulić*.

Jesu li stranke manjina povlaštene?

Na sjednici Republičke izborne komisije održane 20. ožujka odbijen je prigovor SRS-a u vezi s brojem potpisa koje prilažu manjinske izborne liste. Republička izborna komisija odbila je prigovor potpredsjednika SRS-a Dragana Todorovića na uputstvo komisije kojim je predviđeno da nacionalne manjine uz izbornu listu trebaju priložiti 3.000 potpisa. SRS smatra da su time neke od stranaka manjina povlaštene, čime su prekršeni zakon i Ustav, ali su drugi članovi RIK-a ocijenili da komisija nije mjerodavna ocjenjivati ustavnost i zakonitost svojih odluka.

Pripreme za izbore su u punom jeku

RIK-u izbornu listu s 250 kandidata za narodne zastupnike. Na listi Demokratska stranka ima 166 kandidata, među kojima se nalazi i kandidat DSHV-a *Petar Kuntić*, G17 plus ima 60 kandidata, a Sandžačka demokratska partija, Srpski pokret obnove i Liga socijaldemokrata Vojvodine po 8 kandidata. Prvi na listi je predsjednik Političkog savjeta DS-a *Dragoljub Mićunović*, a ostali kandidati su poredani po azbučnom redu. Ova koalicija traži podršku građana za pobjedu europske Srbije i uspostavljanje stabilne države, koja brani svoj teritorijalni integritet.

LDP je također predao Republičkoj izbornoj komisiji izbornu listu »Liberalno-demokratska partija – Čedomir Jovanović«. LDP navodi da na buduće izbore izlazi s jasnim ciljem da zemlju vrati na put na kojemu je tragično zaustavljena 12. ožujka. Glas za Liberalno-demokratsku partiju je glas za potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, jer je Srbiji mjesto u Europskoj Uniji, poručio je LDP.

Srpska radikalna stranka predala je RIK-u izbornu listu za parlamentarne izbore. Prvi na listi je predsjednik stranke *Vojislav Šešelj*, a na drugom mjestu zamje-

nik predsjednika SRS-a *Tomislav Nikolić*. Srpska radikalna stranka izaći će samostalno na svibanjske izbore na svim razinama.

Pokrajinskoj izbornoj komisiji predana je lista »Za europsku Vojvodinu – DS, G17 plus - Boris Tadić«. Osim kandidata DS-a i G17 plus na listi se nalaze i predstavnici svih nacionalnih manjina, koje žive u Vojvodini, a nositelj liste je predsjednik Izvršnog vijeća Vojvodine *Bojan Pajić*.

Također je predana i izborna lista »Zajedno za Vojvodinu – Nenad Čanak« za izbor zastupnika u Skupštinu Vojvodine. Zamjenik

Koalicija SPS-PUPS-JS predstavila je na početku izborne utrke ključne programske principe za zajednički nastup na parlamentarnim izborima. Predsjednici ovih stranaka rekli su da će se zalagati za očuvanje nacionalnih interesa, socijalnu pravdu i ekonomski razvoj. Predsjednik Socijalističke partije Srbije *Ivica Dačić* je rekao da je SPS za ulazak u Europu, ali ne po svaku cijenu.

Koalicija DSS-NS počela je predizbornoj kampanju u Moravičkom okrugu. Lider Demokratske stranke Srbije *Vojislav Koštunica* rekao je da su pred Srbijom važni ciljevi:

SRS i mjesto premijera

»Nudimo DSS-u da poslije izbora zajedno napravimo vladu, ali Koštunica ne može očekivati mjesto premijera«, rekao je zamjenik predsjednika SRS-a *Tomislav Nikolić* nakon raspisivanja izbora. Gostujući u »Upitniku« na Radio televiziji Srbije *Nikolić* je rekao da je uvjeren kako će SRS sama osvojiti vlast.

predsjednika LSV *Bojan Kostreš* prvi je na listi ove koalicije, a na listi se nalaze kandidati Lige socijaldemokrata Vojvodine, Demokratske Vojvodine, Socijaldemokratske partije Vojvodine, Vojvođanskog kluba, Vojvođanske alternative, Alijanse vojvođanskih Rumunja, Demokratske zajednice Hrvata i Konfederacije sindikata Vojvodine.

očuvanje Kosova i Metohije, nastavak pregovora s EU i inzistiranje da Srbiju prihvati kao cjelovitu državu, te borba protiv korupcije i ekonomski prosperitet, a predstojeći izbori su, prema riječima predsjednika Nove Srbije *Velimira Ilića*, prilika da se »žito odvoji od kukolja«.

Priredio: Z. Sarić

DSHV u proeuropskoj koaliciji

»U povodu održavanja izbora na svim razinama, DSHV se opredijelio da ide na izbore u koaliciji s Demokratskom strankom. Imajući u vidu da će ovi izbori biti odlučujući za pravac koji će Srbija izabrati, smatrali smo da svako rasipanje glasova može biti pogubno«, navodi se u priopćenju za javnost Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini.

»Dosadašnja suradnja s Demokratskom strankom se pokazala učinkovitom i uvjereni smo da će sada biti i poboljšana. Na lokalnim izborima smo se opredijelili da idemo u koaliciji s DS-om, G 17 plus i SDP-om i da na izbornom listiću budu sve stranke navedene. Naravno, DSHV će ići u kampanju samostalno u najvećem broju naselja i gradova gdje obitavaju Hrvati, a na tim skupovima bit će nam gosti predstavnici koalicije. To se odnosi i za njihove skupove, gdje će gostovati naši članovi. Uvjereni smo da ćemo učiniti sve da na svim razinama na pobjedničkom postolju bude naša koalicija, te kao demokratska i proeuropska izvojuje pobjedu. Sve ostalo vodilo bi

Vodstvo DSHV predaje potpisane liste predstavnicima DS-a

Srbiju u sunovrat i izolaciju. Nadamo se da će svemu ovome DSHV dati svoj puni doprinos«.

Sončani se nadaju promjenama

A izbori idu

Ana Tudor, slikarica

Rođena sam u Sonti, živim na otoku Hvaru. Često dolazim, u svojem rodnom mjestu provedem po nekoliko mjeseci godišnje, tako da kroz razgovor s rodbinom i prijateljima, a i kroz vlastito iskustvo dobro poznajem ovdašnje prilike. Očito je kako su ljudi sve nezadovoljniji životom općenito, a ogorčeni onim što radi lokalna vlast. Samo, rekla bih kako veliki dio krivice leži u nama. Nikako sebi ne mogu objasniti izlaznost od svega dvadesetak postotaka na prošlim lokalnim izborima, što je i omogućilo dolazak aktualne garniture na vlast. Duša me boli kad vidim koliko smo razjedinjeni, kad vidim koliko se jedan dio »naših« ljudi, ljudi koji se izjašnjavaju kao Hrvati, trudi u našem selu suzbiti sve što na hrvatstvo podsjeća. Nikako ne smijemo dopustiti da nam netko »otima« naš nacionalni, vjerski i kulturološki identitet, pogotovo ne uz pomoć »naših« ljudi. Trebali bismo se svi okupiti oko nacionalno-demokratske opcije i u što većem broju izaći na birališta, jer samo na taj način možemo doprinijeti pobjedi ove opcije i kakvom-takvom boljitku.

Ana Mihaljev, umirovljenica

Vidljivo je kako je dominantna predizborna tema Kosovo, rijetkima je stalo do ekonomskog momenta, koji je, blago rečeno, katastrofalan. Boljega života ima samo u statističkim izvješćima i na RTS-u, mi u lokalnu ga ne vidimo. Mladi su nam neuposleni, rijetki uposleni u većini slučajeva rade za plaće koje se kreću u rasponu od 100 do 200 eura, umirovljenici su u dubokoj krizi. Primanjima koja imamo podmirimo mjesečne obveze, malo nam ostane za hranu i to je to. S druge strane, tko ima, ima i previše, ali to je zanemarljivo mali broj ljudi. U lokalnu, rekla bih i zahvaljujući našem malobrojnom izlasku na prošle lokalne izbore, u ovom mandatu imamo vlast čijim radom ne možemo biti zadovoljni. Mislim kako je u njihovom mandatu potrošeno puno novca, a nisu riješeni vitalni problemi. Naše smetlišće je velika bruka i sramota za Sontu, daje se velik novac za održavanje, bez efekta. Atmosferska kanalizacija je sve, samo ne ono što joj je namjena. U pojedinim dijelovima seoskih kanala leži nam voda i po najvećoj suši. Nadam se da ćemo ovoga puta biti puno razboritiji, da ćemo izaći na birališta u puno većem postotku nego prošloga puta i samo ćemo na taj način izabrati lokalnu vlast demokratskoga opredjeljenja.

Mata Zec, građevinski tehničar

Od svega što nam se zbiva u ovom mandatu aktualne lokalne vlasti, najviše me pogađa njihova nadmenost. Očito je kako među dužnosnicima na razini sela ima velikih nesuglasica, a ponekad se pitam je li to doista, ili je u pitanju gluma, samo radi njima znanih razloga. Priče o sukobu predsjednika Savjeta *Antuna Zlatara* i tajnika MZ *Tomislava Siladija*, priče o ostavci, pa povlačenju ostavke Siladija i nedostatak vjerodostojnih informacija na tu temu, priče o zlouporabama

položaja i sukobima interesa, ukoliko su i malim dijelom točne, morale bi u nama izazvati veliku zabrinutost i motivirati nas za masovnijim izlazak na birališta, što bi bila najbolja ocjena njihova rada. Selo nam je u katastrofalnom stanju. Smetlišće se ne održava, a po izvješćima je vidljivo kako se za održavanje izdvajaju poprilična sredstva. Smeće se već raširilo po okolnim njivama, a PVC vrećice vjetar raznosi kilometrima daleko. Imamo velikih problema sa strujom, te s atmosferskom kanalizacijom, koja oborinske vode skuplja, ali ne možemo reći i odvodi van naselja. Lijepo je to što imamo semafor, lijepo je što se uređuje središte sela, ali bi još ljepše bilo kada bi se agilnije rješavali upravo vitalni problemi, a šminka da se ostavi za neka bolja vremena. Lijepo je i što imamo veći broj organizacija kulture i sporta, ali nije lijepo što je sadašnja vlast nekom majka, a nekom maćeha. Mislim kako bi se u lokalnu trebala formirati jedna šira koalicija nacionalnih manjina i da bi to bio siguran dobitnički recept. Kad sve ovo zbrojim, ostaje mi samo nada da će moji Sončani, koji su oduvijek bili nacionalno i demokratski opredijeljeni, ovoga puta izaći na birališta u puno većem postotku, kako bi svakim svojim glasom doprinijeli neophodnim promjenama.

Marko Jerković, radnik

Već samim izborom aktualne lokalne vlasti bio sam duboko nezadovoljan. Oduvijek sam bio demokratski orijentiran, oduvijek sam znao i tko sam i što sam i što hoću. Ovo što se danas radi u lokalnu duboko me pogađa, najviše zbog toga što smo bili previše komotni i sami dopustili da neželjena opcija dođe na vlast. Vidim i kako u lokalnoj vladajućoj koaliciji ima puno nesloge, a cehove toj neslozi plaća cijelo selo. Sredstva se troše, a efekta baš i nema. Stječe se dojam kako u svim segmentima života imamo velikih problema. Lijepo je što je Sonta dobila pravo na službenu uporabu hrvatskog jezika, ali nije lijepo što je sve ostalo samo na administrativnom rješenju. Nisam vidio na zgradi MZ istaknutu zastavu naše nacionalne manjine, a »dvojezične« ploče s nazivima ustanova i ulica ustvari su jednojezične, napisane ćirilicom i latinicom pismom. Lijepo je što »Šokadija« gradi etno-kuću, ali nije lijepo što lokalna vlast nije stala iza toga projekta, jer ta će kuća sutra biti ponos našega sela, a ne samo »Šokadije«. Lokalni izbori su pred nama i nadam se da će se puk osvijestiti, izaći u velikom postotku na birališta i ukazati povjerenje demokratskoj opciji.

Poslije privatizacije

Komplicirane igre oko Radio Sombora

»Za gotovo pet mjeseci nitko od strane vlasnika i gazda nije posjetio radio postaju, niti se susreo sa zaposlenima.

Molimo da se hitno prekine ovako sramna privatizacija jedne od najstarijih postaja u Srbiji, čiji je status sada doveden pred raspad, a dvadeset jedan zaposleni ispod ruba životne egzistencije«, kaže povjerenik Sindikata Siniša Stričević

SOMBOR – Otkako je privatiziran jedan od najstarijih medija u Srbiji – Radio Sombor, ovaj kolektiv je zapao u veoma tešku situaciju. Zaposleni s novim poslodavcima nisu zaključili ugovore o radu, zarade se neredovito isplaćuju, a sve obveze, koje je novi vlasnik dobio kupovinom Radio Sombora, nisu ispoštovane. Na pres konferenciji održanoj u srijedu, 19. ožujka, u prostorijama Informativnog centra Sombor Siniša Stričević, povjerenik Sindikata u Radio Somboru je rekao:

»Za gotovo pet mjeseci nitko od strane vlasnika i gazda nije posjetio radio postaju, niti se susreo sa zaposlenima. Molimo da se hitno prekine ovako sramna privatizacija jedne od najstarijih postaja u Srbiji, čiji je status sada doveden pred raspad, a dvadeset jedan zaposleni ispod ruba životne egzistencije.«

Sindikat zaposlenih u Radio Somboru uputio je pismo Ireni Vuksanović, vlasnici ovog radi-

ja, sa zahtjevom da se sazove javna sjednica Upravnog odbora, ali do sada nije dobiven nikakav pisani odgovor, a u međuvremenu je Irena Vuksanović s nekoliko zaposlenih u Radio Somboru neformalno razgovarala. Predsjednik Izvršnog odbora Sindikata Stipan Benić je pročitao dopis Irene Vuksanović Agenciji za privatizaciju, u kome ona navodi da je izvršila sve obveze predviđene ugovorom o privatizaciji, te kako je spremna poništiti kupoprodajni ugovor, uz uvjet da joj se vrate sredstva uplaćena Agenciji. Stipan Benić je rekao da ne postoji proračunska stavka na osnovu koje zaposleni mogu dobiti zarade i vratiti se u status javnog poduzeća. On je naveo da je ovdje u pitanju nekakva vrlo komplicirana igra, koja se, kako mu se čini, igra i dalje.

Z. G.

Uznemirujući letci u Somboru

Tko je zatajio?

SOMBOR – Nakon grafitu šovinističke sadržine na katoličkim crkvama u Somboru, razbijenih izloga, javnog pozivanja na bojkot pekarnica i besplatne podjele kruha i kifli ispred pekarnica i radnji, čiji su vlasnici pripadnici albanske nacionalnosti, građani somborskog naselja Selenča su u četvrtak, 20. ožujka, u svojim poštanskim ormaricama zatekli letke na kojima stoji napisano: »Zar i posle svega da kupujemo u njihovim pekarama? – Bojkot!«. Prije tri tjedna Sombor je bio u žiži javnosti kada je grupa građana ispred pekarnica čiji su vlasnici Albanci besplatno dijelila kruh i kifli. Akcija je osuđena i pokrenuta protuakcija »Na burek kod dva brata«, koju je organizirala inicijativa nevladinih organizacija »Građanska Vojvodina« uz podršku direktora Centra za regionalizam iz Novog Sada Aleksandra Popova, šefa Ureda Helsinškog odbora za ljudska prava u Novom Sadu Pavela Domonja, predsjednika nevladine udruge »Otvoreni licej« dr. Gojka Miškovića, predsjednika Nezavisnog društva novinara Vojvodine Dinka Gruhonjica, predsjednika Općine Sombor Jo-

vana Slavkovića i političara pojedinih stranaka. Nakon protuakcije prekinuta je i akcija »nepoznatih« građana, ali izgleda ne zadugo.

Predsjednik Srbije Boris Tadić zatražio je u četvrtak, 20. ožujka, hitnu istragu mjerodavnih državnih tijela kako bi se pronašli organizatori i inspiratori akcije bojkota kupovine u pekarnicama, čiji su vlasnici Albanci i Goranci koji žive u Somboru. U priopćenju pres službe predsjednika Srbije priopćeno je kako je predsjednik Tadić osudio takve šovinističke akcije protiv

građana Sombora i zatražio da se svaki oblik ovakvih pritisaka ubuduće spriječi.

»Svaki građanin Srbije ima ista prava pred Ustavom i zakonom, bez obzira na nacionalnu, vjersku i rasnu pripadnost. Svaki građanin Srbije ima pravo mirno živjeti i raditi i prehranjivati svoju obitelj i nitko mu to pravo ne smije oduzeti«, naglasio je Boris Tadić pozivajući građane Sombora da ne nasjedaju na ovakve provokacije i da očuvaju duh tolerancije i dobrosusjedskih odnosa, koji su njegovani tijekom povijesti. Povodom pojave letaka koji pozivaju na bojkot albanskih pekarnica i radnji u petak, 21. ožujka, priopćenjem se oglašio i predsjednik Općine Sombor dr. Jovan Slavković rekavši: »U Somboru se putem nepotpisanih letaka

ponovno oglašila grupa koja poziva na bojkot nekih naših sugrađana i njihovih radnji samo zbog nacionalne ili vjerske pripadnosti. Ova pojava prelazi granice dobrog ukusa, mjere i civiliziranog ponašanja i ozbiljno narušava Ustav i zakon ove zemlje zagarantiran na pravu građana. U našem gradu ne postoje i ne smiju postojati građani prvog i drugog reda, jer ovakva podjela nagovještava nemila sjećanja. Apelujem na sve naše građane da ignoriraju ove sramne poruke koje prljaju duh ovog grada i njegove sredine, koje se rugaju vjekovnom naslijeđu međusobne tolerancije i poštovanja i koje među građane unose nemir i pitanje: tko je sljedeći? Zahtijevam od mjerodavnih državnih tijela i policije da hitno stanu na put ovom opasnom širenju rasne, nacionalne i vjerske mržnje i netrpeljivosti, koja se na ovaj način potpiruje u Somboru, ali i u cijelom našem području.«

Ovdje se mora nametnuti pitanje – kako je moguće da se do dana kada je ovaj tekst napisan nije pronašao niti jedan počinitelj nedjela, koja su u proteklom periodu zadesila Sombor? Kako je moguće da nisu pronađeni akteri besplatne podjele kruha i kifli, iako ih je pola grada vidjelo? Tko je zatajio i što je sljedeće?

Z. Gorjanac

Đuro Rajković, pijanist i umirovljeni profesor glazbe

Čuvar bogate kulturne povijesti Petrovaradina

Planiram napisati još ponešto o povijesti Petrovaradina, njegovim znamenitostima, i znamenitim Petrovaradincima

* Monografija o Stanislavu Prepreku je moj dug suradniku i učitelju, s kojim sam surađivao punih 25 godina

Razgovor vodio: Slavko Žebić

Unatoč mirovini, profesor Đuro Rajković je i dalje aktivan. Naime, kao glazbenik i pedagog, u ulozi umjetničkog suradnika-korepetitora i dalje predaje na Muzičkoj akademiji u Novom Sadu. Istovremeno je i spisatelj, dugogodišnji suradnik časopisa i novina u zemlji i Hrvatskoj. Možda i najvažnije, autor je monografije o petrovaradinskom i hrvatskom skladatelju, orguljašu, spisatelju, pjesniku, prevoditelju i likovnjaku Stanislavu Prepreku, objavljene 2006. godine.

Nastupao je kao komorni solist i koncertni pratilac na mnogim koncertima, a nastupa i dan-danas, i ubuduće će ako ga, kako kaže, zdravlje posluži. Orguljaš je u župi Uzvišenja sv. Križa u Petrovaradinu, a po potrebi svira u svim petrovaradinskim župama i svetištu Gospe Tekijske.

HR: Stekao sam dojam da ste zaljubljeni u Petrovaradin i da nisam vidio Vaš životopis, kladio bih se da ste tu i rođeni. Kuljanin, rođen u Vrbasu, roditeljsko podrijetlo vuče iz Like, od Otočca, a zaljubljen u Petrovaradin i Srijem, općenito, što bi se reklo, nedokučivi su putovi Gospodnji?

U pravu ste, samo božjom providnošću i prisebnošću moje majke došli smo u Petrovaradin, kada sam bio još dječarac. Moji su živjeli u Kuli, rodnom mjestu *Isidora Ise Bajića*, a rođen sam u Sanatoriju u Vrbasu, 23. veljače 1937. godine. Ubrzo dolazi rat. Moj otac nije bio po volji aktualnoj vlasti, proglasili su ga za nepoćudnog Raca i dospio je na spisak za uhićenje. Jedan dobar čovjek dojavio je to mojoj majci, ona ga je nazvala na posao, bio je poštara u Kuli, i rekla da istog momenta ide u Vrbas k njevoj sestri, inače će ga uhititi. On je poslušao, odmah otišao do Vrbasa, poslije vlakom do Novog Sada, prešao Dunav i našao se u Petrovaradinu, gdje je djed, inače prijatelj *Stjepana Radića*, bio zastupnik u beogradskoj Skupštini i tu se skrasio. Djed, koji je bio utjecajan, našao mu je i posao, a majka i ja došli smo u Petrovaradin u rujnu 1941. godine, tu sam odrastao, a kao i da sam tu rođen.

HR: Dugo ste, dakle, tu, pa ako mogu reći, Petrovaradin, taj stari grad na Dunavu, pamti i bolje dane?

Kako godine odmiču, za svakoga se čovjeka može reći da pamti bolje dane, pa tako i za nas, a i za ovaj lijepi grad, o kojemu se spremam napisati ponešto u »Hrvatskoj riječi« – o njegovoj povijesti, o znamenitostima i znamenitim Petrovaradincima, o Srijemcima i Hrvatima koji su tu boravili dulje ili kraće vrijeme, možda još od *Zrinski-Frankopana* ili kralja *Matije Korvina*, da spomenem našu čuvenu ljekarnu *Franza Schamsa*, gdje su se okupljali znameniti ljudi, a on je autor možda i ponajbolje povijesti Petrovaradina. Tu je rođen i naš ban *Josip Jelačić*, tu je ponikao i autor prve dječje opere u svijetu *Franjo Štefanović*, tu je boravio i umro najpoznatiji srijemski svećenik i opat, pjesnik i spisatelj *Ilija Okrugić* i sahranjen na svetištu Gospe Tekijske, biskup i mecena *Josip Juraj Strossmayer* ovdje je bio kapelan, ovdje je živio i umro *Stanislav Preprek*, u Petrovaradinu je bila prva Isusovačka gimnazija, franje-

Đuro Rajković je rođen 1937. godine u Vrbasu, a od 1941. godine živi u Petrovaradinu. Osnovnu i srednju muzičku školu završio je u Novom Sadu, u klasi pijanistice Milice Moč, a studij nastavlja na Muzičkoj akademiji u Beogradu, umjetnički odjel za klavir, na prvom semestru u klasi prof. Ćirila Ličara, a poslije u klasi poznate pijanistice Jelice Popović. Diplomirao je 1964. godine.

Još dok je studirao, od 1961. godine je radio kao profesor u Muzičkoj školi Isidor Bajić u Novom Sadu, a kada se u Novom Sadu otvorila Akademija umjetnosti 1974. godine i Instrumentalni odjel 1975., primljen je na radno mjesto stručnog suradnika za predmet klavirski praktikum. Umjetnički suradnik-korepetitor postao je 1976. godine, a 1992. stekao je najviše suradničko zvanje – samostalni umjetnički suradnik-korepetitor.

Nastupao je kao solist i klavirska pratnja na mnogim koncertima diljem bivše Jugoslavije, surađivao s brojnim svjetskim glazbenim veličinama, a najuspješniji mu je klavirski duo s novosadskim pijanistom i profesorom klavira Đulom Galom, koji je potrajao punih 10 godina. Snimao je komornu i solističku glazbu za program RTV Novi Sad, a nastupa i dan-danas. Nadahnut Rajkovićevom idejom o vježbanju arpeđa na klaviru, poznati je ruski i svjetski glazbeni pedagog Evgenij Timakin napisao djelo »Svakidašnje vježbe pijanista«, tiskano u Moskvi 1974. godine.

U brojnim je časopisima objavljivao članke, od »Svete Cecilije«, kojega izdaje Institut Albe Vidaković u Zagrebu, do »Pro musice« u Beogradu, javljao se na stranicama zagrebačkog »Vjesnika« i novosadskog »Dnevnika«, a u posljednje vrijeme susrećemo ga na stranicama »Hrvatske riječi« i »Klasja naših ravni«.

vačka opatija Presvetog Trojstva, Petrovaradin je imao Palate regalum i tu su boravile krunisane glave, a kažu i da je carica *Marija Terezija* posjetila ovaj prelijepi grad. Tu je bilo i sjedište srijemskih biskupa, a dana je tu sjedište srijemskog Vikarijata i tu stoluje pomoćni biskup Đakovačke i srijemske biskupije, dakle, puno toga što zavređuje da bude zabilježeno.

HR: Glede toga, Vi ste nedavno je tiskana monografija pod nazivom »Stanislav Preprek – život i djelo«, čiji ste Vi autor. Knjiga je objavljena u nakladi Društva hrvatskih crkvenih glazbenika iz Zagreba...

Bio je to moj dug suradniku i učitelju Stanislavu Prepreku, s kojim sam surađivao punih 25 godina, čovjeku koji je uvijek u meni budio uzvišene osjećaje i emocije, a kako se nitko godinama nije sjetio o tome prozoriti i njegovo djelo predstaviti široj javnosti – niti tko u Hrvatskoj, niti od naših vojvodanskih muzikologa, smatrao sam da to moram učiniti ja, jer Preprek nije samo srijemska, vojvodanska ili hrvatska, već europska glazbena veličina. Kako sam već tada bio

suradnik u časopisu Sv. Cecilija u Zagrebu, natuknuo sam tamo da želim pisati o Prepreku i objaviti njegovu ostavštinu, naišao sam na razumijevanje, posebice kod oca dr. *Izaka Špralje*, s kojim sam bio u prepisci. Zamolio me je, još 2000. godine, ako sam u mogućnosti, da spremim rukopis za jedno 3 – 4 mjeseca, i ja sam doista radio danonoćno. Grozničavo sam pisao i, stvarno, za 4 mjeseca napravio sam prvu verziju monografije, ali na moju veliku žalost, rukopis je u Zagrebu čekao sve do 2006. godine. Kažem to, jer da sam imao na raspolaganju barem godinu dana, ta bi monografija bila drukčija, a vjerojatno i 2-3 puta deblja, sadržajnija.

HR: Kada je knjiga ugledala svjetlost dana, trebalo ju je i predstaviti, dovesti je do ruku onih kojima je i namijenjena, do čitateljstva...

Knjiga je tiskana u Zagrebu, a prvo je promocija upriličena u Novom Sadu, u Gradskoj knjižnici, i to ne slučajno. Prvo, Preprek je bio i knjižničar i to punih 19 godina, a Gradska se knjižnica odužila svojem djelatniku na najbolji mogući način. Zahvaljujući

Gradskoj knjižnici i njenom ravnatelju *Draganu Kojiću*, tiskane su dvije Preprekove skladbe za violončelo i klavir u redakciji *Tibora Hartiga* i mene, što nije uradila, recimo, glazbena škola ili Udruženje skladatelja Vojvodine. Zatim smo kolega Hartig i ja snimili Novosadski triptih sa po dvije skladbe Stanislava Prepreka, Ise Bajića i samoga Hartiga u novosadskom Studiju M, opet u organizaciji Gradske knjižnice, što smo predstavili čak u Zagrebu u Društvu hrvatskih skladatelja, gdje nam je domaćin bio *Pero Gotovac*, sin poznatog hrvatskog skladatelja *Jakova Gotovca*. I treće, Gradska je knjižnica u Novom Sadu tiskala sabrane pjesme Stanislava Prepreka »Pred tminama«, gdje se za nakladnika potpisuje opet Dragan Kojić.

HR: Tako je počelo, a predstavili u Zemunu, pa i u Osijeku i čini mi se da biste morali biti i pomalo »agresivniji«, jer malo našeg svijeta poznaje život i djelo Stanislava Prepreka?

Tu ste u pravu. Prepreka nema niti u jednoj enciklopediji, osim u Vojvodanskoj, i o Prepreku se malo zna u Hrvatskoj. Mi smo čak zbirku poezije »Pred tminama« tiskali ćirilicom, s napomenom da, ako tko u Zagrebu želi, neka to prevede na hrvatski književni jezik i tiska latinicom, ali do sada zanimanja nije bilo. U Zemunu sam sudjelovao na znanstvenom skupu II. dani Ilije Okrugića i govorio sam o Okrugiću, ali sam morao govoriti i o Prepreku, jer je njegov otac Matija bio orguljaš u župi sv. Roka u Petrovaradinu, kod Prepreka, i prvo što je Preprek

skladao, bilo je prema kazivanju oca a na tekst Ilije Okrugića. Kako sam domaćinima, Knjižnici i čitaonici Zajednice Hrvata u Zemunu poklonio monografiju o Prepreku, morao sam je i predstaviti. Ali, to je bio, da tako kažem, komorni skup, i ja bih volio da monografiju predstavimo u Zemunu na znatno širem skupu.

U Osijek smo išli na poziv Šokačke grane i moram priznati, dvojio sam, jer Preprek je malo poznat hrvatskoj javnosti. No, bio sam oduševljen samim dočekom i organizacijom promocije – tamo je bilo puno svijeta, i što je najvažnije, puno naših Srijemaca i mojih Petrovaradinaca. Ja sam se dobrih pola sata samo pozdravljao s njima, pa su to sve još začiniili tamburaši Šokačke grane i mješoviti Zbor župe Uzvišenja sv. Križa u Osijeku, gdje je župnik vlč. *Pavo Vukovac*, a u mojoj je župi Uzvišenja sv. Križa u Petrovaradinu njegov brat vlč. *Stjepan Vukovac*. Moj prijatelj *Oskar Pandi*, glazbeni kritičar iz Novoga Sada, ja i naše supruge, bili smo oduševljeni.

HR: Pijanist ste, glazbenik i u svijetu ste glazbe već poodavno. Kako ste se počeli baviti glazbom?

I to što sam glazbenik i pijanist moram zahvaliti mojoj majci, koja je svakako htjela da se bavim glazbom. Kako je Preprek dolazio k nama, majka je prvo njega zamolila da me podučava, no, on ju je uputio na Muzičku školu u Novom Sadu, a kako je školska godina već počela, majka je zamolila jednu divnu učiteljicu *Katicu Panić* da me podučava klaviru. Već sljedeće godine upisao sam Muzičku školu, koju sam i završio u klasi pijanistice Milice Moč, koja je klavir

studirala u Grazu. Studij klavira nastavio sam na Muzičkoj akademiji u Beogradu u klasi prof. *Ćirila Ličara*, koji je visoku majstorsku školu završio u Pragu. Poslije sam nastavio kod prof. *Jelice Popović*, koja je bila pariški dak, i tako sam diplomirao 1964. godine. Odmah sam se zaposlio kao profesor u Muzičkoj školi Isidor Bajić u Novom Sadu, a kada je 1975. godine osnovana Umjetnička akademija, i njezin instrumentalni odjel, prešao sam tamo i ostao sve do mirovine. I ne samo do mirovine, već do dana današnjega, jer već osam godina radim kao vanjski suradnik i ako me dragi Bog poživi, radit ću dok mogu.

HR: Orguljaš ste i svirate u župi Uzvišenja sv. Križa u Petrovaradinu, a bili ste i zborovođa?

Jest, osobita mi je čast da sam bio posljednji zborovođa Hrvatskog pjevačkog društva »Neven«, koje je osnovano još davne 1880. godine i opstalo s tu i tamo povremenim prekidima. E, ja sam bio zborovođa u vremenu 1955. i 56. godine, i u sjećanju mi je ostao nastup kojemu je bio nazočan i Prepek. Poslije mi je i čestitao, a možete misliti kako sam se osjećao s 18 ili 19 godina. Bilo je to tako davno, ali svega se sjećam kao da je bilo jučer, jer čuvam još i kritiku *Zvonimira Vukovića*. Naravno, društvo se tada zvalo KUD »Vladimir Nazor«, a »Neven« je bio tek pjevačka sekcija toga društva, ali mi smo znali da smo sljedbenici slavni tradicija HPD »Neven« u Petrovaradinu. U svakom slučaju, meni je bila čast biti zborovođom u društvu, gdje su tu važnu funkciju nekada obavljali Franjo Štefanović i Stanislav Prepek, koji je to društvo vodio punih 14 godina.

Volim reći da sam orguljaš, ali ja nisam profesionalni orguljaš i ne bih mogao održati koncert. Mislim da sam dobar improvizator, a to mogu, također, zahvaliti Stanislavu Prepeku, koji je bio majstor na orguljama i vrhunski improvizator, a ja sam bio srećković kojega je on htio podučiti. Kako je on odlično poznao liturgiju, podučio me i tomu, i ja mogu zadovoljiti liturgijsku potrebu u mojoj, a po potrebi, i u ostalim župama. Petrovaradin se može pohvaliti brojnim orguljašima, spomenuo sam već Prepeka i oca mu Matiju, spomenut ću i *Jana Karnaša*, koji je dugo bio orguljaš, pa i našu *Anicu Nevolić*, koja je odlično svirala orgulje. Mogu se pohvaliti, ja sam obučio *Petra Pifata*, divnog mladića i odličnog harmonikaša, da svira

HR: Nastupali ste kao komorni solist i koncertni pratilac na mnogim koncertima diljem bivše Jugoslavije...

Punih deset godina nastupali smo Đula Gal i ja, kao klavirski duo, diljem cijele bivše Jugoslavije. Šteta je što to nije nastavljeno, ali ti koncerti ostali su mi u vrlo lijepom sjećanju. Suradivao sam s vrhunskim domaćim i vrsnim svjetskim umjetnicima, i spomenuo bih rumunjskog pjevača Oktavijana Enigaresku, gruzijske violinistice Marinu i Irinu Jašvili, rusku violinisticu Jevgeniju Čugajevu i ruskog violinista Ilju Gruberta i cjelovečernji koncert u franjevačkom samostanu u Hvaru ili u crkvi sv. Marije u Budvi. Nastupili smo i na Ohridskom ljetu. S Irinom Jašvili ostali su mi u sjećanju koncerti u Zrenjaninu, Kikindi i Subotici. U posljednje vrijeme također nastupam, pa se mogu pohvaliti koncertima diljem Vojvodine s našim poznatim violončelistom iz Novoga Sada Tiborom Hartigom, isto tako i s mojim kolegom docentom violine Nenadom Vrbaškim i, recimo, koncertom za Dan grada u Gradskoj kući na zadovoljstvo brojnih glazbenika i još brojnije publike. Ili spomenimo Autorsku večer Stanislava Prepeka, koncert u Galeriji Kulturnog centra Beograda, gdje su nastupili: Vasa Stajkić – bariton, Ana Bogdanović – flauta, Sanja Jančić – violončelo, Ivan Maleš i ja – glasovir i gudački kvartet Arco. Ja još uvijek svakodnevno vježbam i vjerujem, nadam se da će toga biti još.

klavir i orgulje, tako da župnici u Petrovaradinu ne moraju brinuti tko će svirati orgulje.

HR: Aktivni ste i u HKPD »Jelačić« u Petrovaradinu, koje je sljedbenik svijetlih tradicija kulturnog organiziranja u Petrovaradinu, a

zbor je ponovno jedna od boljih sekcija ovoga društva?

S demokratskim promjenama u Srbiji i Vojvodini, Hrvati su se ponovno počeli okupljati i društveno angažirati, pa smo u Petrovaradinu osnovali HPKD »Jelačić«, jer smo smatrali da naziv

treba dati po našem hrvatskom banu, koji je rođen u Petrovaradinu. No, mislim da tu više zasluga imaju drugi, a ja sam im potpora, kada god to zatreba. Nije čudo da je zbor ponovno jedna od boljih sekcija društva, jer morate znati da je zbornu pjevanje uvijek bilo na cijeni u Petrovaradinu, a ja im dođem kao vanjski suradnik, prikupljam zbornu literaturu i to baš onu koja odiše srijemskim i petrovaradinskim štihom.

HR: U Novom je Sadu osnovano HKUPD koje nosi ime poznatoga skladatelja, spisatelja, pjesnika i prevoditelja Stanislava Prepeka, pa pretpostavljam da ste i tu aktivni?

Naravno, jer od mene su tražili odobrenje da društvo nosi Prepekovo ime, pošto sam autorski nasljednik Prepekovog djela u cijelosti, ali i tu sam više vanjski suradnik. I kod njih je zbor bolja sekcija, a najbolja je književni krug, i uskoro, polovicom travnja, organiziraju jednu lijepu manifestaciju – Prepekovo proljeće. Pozvan sam da otvorim tu manifestaciju i sudjelujem u glazbenom dijelu, što sam s oduševljenjem prihvatio. Osobno mi je drago da su manifestaciji dali takav naziv, jer Prepek ima čitav jedan ciklus pjesama pod nazivom »Proljetni snovi«.

HR: Spomenuli smo da ste i spisatelj, o knjizi smo također govorili i o tomu da ste suradnik mnogih listova i časopisa, ali sve češće Vaše tekstove susrećemo na stranicama »Hrvatske riječi« i »Klasja naših ravni«?

Drago mi je da su demokratske promjene donijele više slobode i nama Hrvatima u Vojvodini, što se ogleda i kroz slobodu izražavanja, pa je tako nekako krenula i »Hrvatska riječ« u Subotici, glasilo, koje je često zabranjivano, no, Bogu hvala da i mi u Vojvodini možemo čitati i pisati na hrvatskom književnom jeziku, što me je ponukalo da i sam pridonesem toj činjenici. Nema me često, ali mogao bih i češće pisati o Petrovaradinu, jer ima se i o čemu pisati. O Prepeku sam već pisao, a kanim sad proširiti i na druge znamenite ličnosti i događaje, prije svega pisati o Franji Štefanoviću, autoru prve dječje opere na svijetu, možda i monografiju o njegovom životu i djelu. Spremam se pisati o »Nevenu« i još o puno toga, a naravno, ne samo na stranicama »Hrvatske riječi« već i u našem časopisu »Klasje naših ravni«.

Srbija bira svoj put

Europa ili izolacija

Mnoge generacije čekale su ovo povijesno vrijeme, a samo nama je dano da biramo. Birajmo prave vrijednosti, birajmo one koji stvarno žele Europu i suživot sa svim narodima koji će stvoriti svijet po mjeri svakoga čovjeka

Piše: Dujo Runje

U životu pojedinca, pa tako u povijesti naroda, postoje prijelomni trenuci, presudne odluke, postupci koji određuju daljnji tijek budućnosti, a donosioci tih i takvih odluka nisu svjesni svoje odgovornosti. One se često donose u sirenski zov trenutne opijenosti i privlačnosti. Narod se ponekad nalazi na raskrižju sličnom u herkulovskom mitu birajući ono privlačno trenutno, zbog ignorancije i grube razine mudrosti i znanja njihovih donosioca.

Ne treba biti dalekovod niti neki vizionar pa zaključiti kako se na političkoj sceni Srbije očekuju burna vremena. Nema sumnje,

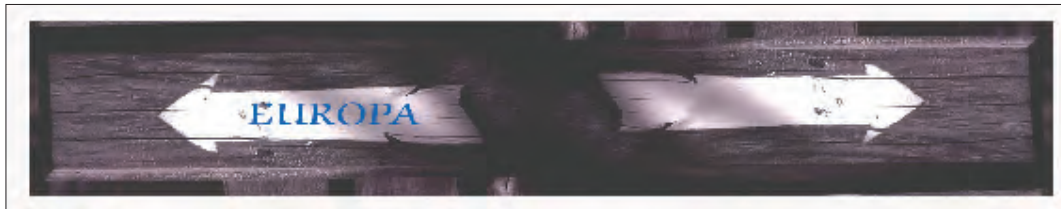
što nije počeo. Treba imati u vidu da europejstvo i domoljublje nisu nespojivi, dapače, oni su komplementarni. Uteg prošlosti ne smije biti smetnja koja ne dopušta da se usmjeri fokus interesiranja prema budućnosti. Pakiranje prošlosti u opojne i zavodljive mitove neće ništa pomoći. Dapače, svako odlaganje imat će katastrofalne posljedice. Vjerojatno je to najteži uteg kojega se Srbija nije oslobodila. Skorašnje vrijeme će pokazati je li u Srbiji dozrela politička misao. Treba slijediti vrijeme! Novo vrijeme traži otvorenost i snošljivost, ljude s imaginacijom i voljom *Zorana Đinđića*. Mnogo je vreme-

Drašković piše: »Znaju, govorili su, kako je Šešelj skrivio njihove jade, ali za njega glasuju, jer vole kad priča o Velikoj Srbiji i njejoj granici kod Karlovca i Ogulina...« Mitiziranje prošlosti je omča koja steže Srbiju dulje vrijeme.

MNOGO JE VREMENA POTROŠENO: Nasilje i atentati danas malo koga brinu i uzbuđuju. Toliko ih je i toliko su bezrazložni da su postali banalni. Silnici su uvijek rezonirali: važno je ljude držati u strahu, pa i kada nisu krivi. Propaganda ima veliku moć: ako ne gradi, ona dezorijentira, a to je za početak već dosta. Suvremeni čovjek postaje sve više igračkom

Ideje i ideologije kao da opijaju ljude. Povratak pravim vrednotama i vrijednosnom sustavu može nas vratiti na magistralu. Ljudi sve više žive u zatvorenim obzorjima, pasivni su i rezignirani. Svi ljudi vjeruju kako su realisti, ali taj je dar očito, rijetkima darovan. Hirovita je povijest naroda, sebični su politički sustavi. Kulture su bogate s drugim kulturama, a ne zatvaranjem u svoje atare. Vrijeme resantimana ne ide nam u prilog jer ono ne vodi refleksiji.

Mnogo vremena je potrošeno, mnoga oduševljenja su završila u razočarenjima. Olako se zaboravlja ratovi i srušeni gradovi, mrtvi i unesrećeni, redovi i neimaština, beznađe i besperspektivnost. Stiče se ponekad dojam kako se to nije događalo ovdje u Srbiji. Još uvijek su na političkoj sceni Srbije žive ideje *Slobodana Miloševića*. Najveća stranka u Srbiji svakodnevno preko skupštinske govornice odašilje svijetu ideje i sliku Vojislava Šešelja. Može li se tako u svijet? Mnogi misle kako mogu mimo svijeta i kako svijetu ne trebaju polagati račune. Ima ih koji brkaju herojstvo i izdaju, domoljublje i europejstvo, junake i ratne zločince. Još uvijek bi se htjelo u Europu s jednom nogom u srednjem vijeku. Čovjek se ne smije miriti s postojećim stanjem koje ga vraća unatrag. Svoju budućnost smo prokockali, ali tko nam daje pravo kockati se s budućnošću svoje djece i unučadi? Svibanj može biti iskra savjesti demokratskih snaga Srbije, ali hoće li i biti ovisi o svakom glasu, pa i našem. Živimo povijesno vrijeme i uzmi-mo u svoje ruke našu budućnost donoseći povijesne odluke. Mnoge generacije čekale su ovo povijesno vrijeme, a samo nama je dano da biramo. Birajmo prave vrijednosti, birajmo one koji stvarno žele Europu i suživot sa svim narodima koji će stvoriti svijet po mjeri svakoga čovjeka. ■

besane noći ni ovog svibnja neće izostati. O svibanjskim izborima ovisit će i naša budućnost. Najlakše je sada apstinirati i sačekati konac, pa onda biti vojskovođa. Pitanje je – je li to moralno i pošteno? Ako ne dođe do demokracije u Srbiji za većinu, neće je biti ni za manjinu. Demokracija je proces i nitko ju ne donosi na pladnju. Nju treba živjeti i za nju se boriti.

ISPIT ZRELOSTI JE PRED NAMA: Od nas se traži hrabrost i odlučnost. Krene li Srbija u izolaciju, na stranputicu, otići će nepovratno u prošlost bez budućnosti. Europa nije zemlja Demberlija, nije edenski vrt, nije komunistička oaza u kojoj se uzima prema potrebama, ali jest jedini pravi put. Drugog puta nema! Rad i red, znanje i umijeće je naše najveće bogatstvo i jedini pravi adut na putu k Europi. Demokratske stranke u Srbiji morat će položiti test i pokazati jesu li dorasle vremenu ili ostale anakrone. To nimalo nije lako, a ispit zrelosti samo

na potrošeno, mnoga su oduševljenja završila u razočarenjima. Prava demokracija postoji samo onda ako je vlast u njenim rukama, a ne ako je ona u rukama vlasti. Ako vlast dozira demokraciju na žličicu, nema sumnje da tu nema demokracije. Već dulje vrijeme vrtimo se u krugu. Događa se da za naše stanje krivimo svjetske moćnike, barbarsku politiku, drskost moćnika, a pri tom zaboravljamo naš udio u nesreći koja nas opterećuje. Nema sumnje, budućnost je naroda u rukama svakoga od nas.

Sijači laži i lažni proroci nalaže u Srbiji plodno tlo. »Narod voli slušati bajke ili laži, zovite to kako hoćete, a ja nisam spreman mijenjati se. Danas ovdje najbolje prolaze političke partije koje nude laž, glupost i to na prost način«, kaže *Vuk Drašković*. Narod nerado sluša pravu istinu, a bez nje nije moguć napredak. Osobito se to odnosi na dobar dio izbjeglica iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine, odnosno raseljenih s Kosova.

društva i moćnih pojedinaca. Da živimo s krizama i u krizama, to više nije potrebno pokazivati i dokazivati. Dapače, ne možemo se oteti dojmu kako se nalazimo u vrtlogu sukoba i problema. Već dulje vrijeme ne uspijevamo doći do sigurne luke i sidrišta. I koliko god se povijest mijenjala i sa sobom nosila nove vidike i nova obzorja, čovjek se nerado mijenja, teško se na novo privikava. Politička elita nije znala riješiti mnoge dvojbe koje je nalazila i nalazi u svom djelovanju. Ima ih koji žive kao da se ništa ne događa. A to, upravo to, nije baš normalno.

Demokracija ima dugu prošlost, ali kratku povijest. Prerano je donositi sudove i meritorno govoriti o demokraciji kod nas. Potrebno je puno više kritične misli koja uključuje cjelokupnu zbilju oko nas. Mnogi se pitaju je li to usud naroda koji obitavaju na ovim prostorima, da se edipovski vraćaju tragičnome i svojoj tragediji?

Ante Bilić, intendant Hrvatskog amaterskog kazališta u Travniku

Političar u kazalištu ili...

U najtežem vremenu, 1993. godine, kao tridesetjednogodišnjak utemeljio Hrvatsko amatersko kazalište u rodnom Travniku * Iako radi u politici, nikada neće biti zadovoljan ovakvom političkom kaljužom

Razgovor vodio: Ivan Andrašić

Kazališni redatelj, pisac, dramaturg, scenograf, intendant Hrvatskog amaterskog kazališta u Travniku, a pokraj svega, danas i zastupnik u Parlamentu Federacije BiH – *Ante Bilić*, mlad je čovjek, tek je na polovici četvrte životne dekadde. U rodnom Travniku je u jesen 1993. godine utemeljio Hrvatsko amatersko kazalište, a već 2000-

amaterskih kazališta u bivšoj državi, »krao sam Bogu dane«, kako je govorio moj otac. U početku sam samo kao promatrač gutao svaku riječ i svaki pokret glumaca. Brzo sam dobio i priliku na daskama. Normalno, bile su to male uloge, no, vremenom sam s manjih upoznao predavao do većih, pa i do velikih i najvećih uloga. Poslije sam se okrenuo i drugim djelatnostima.

koji se jedanput pokloni na sceni i jedanput pobere pljesak, ukoliko se ne nastavi baviti scenskim radom, ostaje vječita žudnja za tim trenutkom. Ja sam to, hvala Bogu, nastavio i, evo, sad sam tu gdje sam i to mi je osnovno zanimanje. **Bili ste inicijator izgradnje novoga kazališta u Travniku. Kako ste uspjeli namaknuti sredstva za tako veliki projekt?**

kazališta. Sredstva su nam, kao i ostalima, veliki problem. Vječito je pitanje koje lebdi među svima nama – otkud namaknuti sredstva, kako ona investicijska, tako i ona za putovanja, organiziranje manifestacija, pa, slobodno mogu reći, i ona za goli opstanak naših institucija kulture. Meni to nije bilo upitno, osnovna snaga i ideja vodilja bila mi je želja napraviti hrvatsko

Politiku stavljam u drugi plan: Ante Bilić

te izgrađena je i zgrada HAK-a. Sreli smo se u Hercegovcu na »XIV. danima pučkog teatra«, gdje je doveo svoju kazališnu skupinu, koja je nastupila s predstavom »Djelidba«.

Od kada ste u kazalištu i što Vas je, u stvari, privuklo njemu?

Kazalište me je privuklo i zarezalo jako rano, još 1980. godine. U Amaterskom kazalištu Travniku, koje je tada bilo jedno od najboljih

Prošao sam sve poslove iza scene, od majstora svjetla, majstora glazbe, do scenografske, pa i do same redateljske postavke.

Inače, još kao mali igrao sam monodrame *Josipa Pejakovića*, pa kada su se organizirala ona seoska sijela, ljudi bi me zvali da im to odigram. Te monodrame su i mene kao malog glumca dizale, a i publici je to savršeno odgovaralo. Taj se osjećaj ne može opisati, to nešto te jednostavno uzme sebi. Onom,

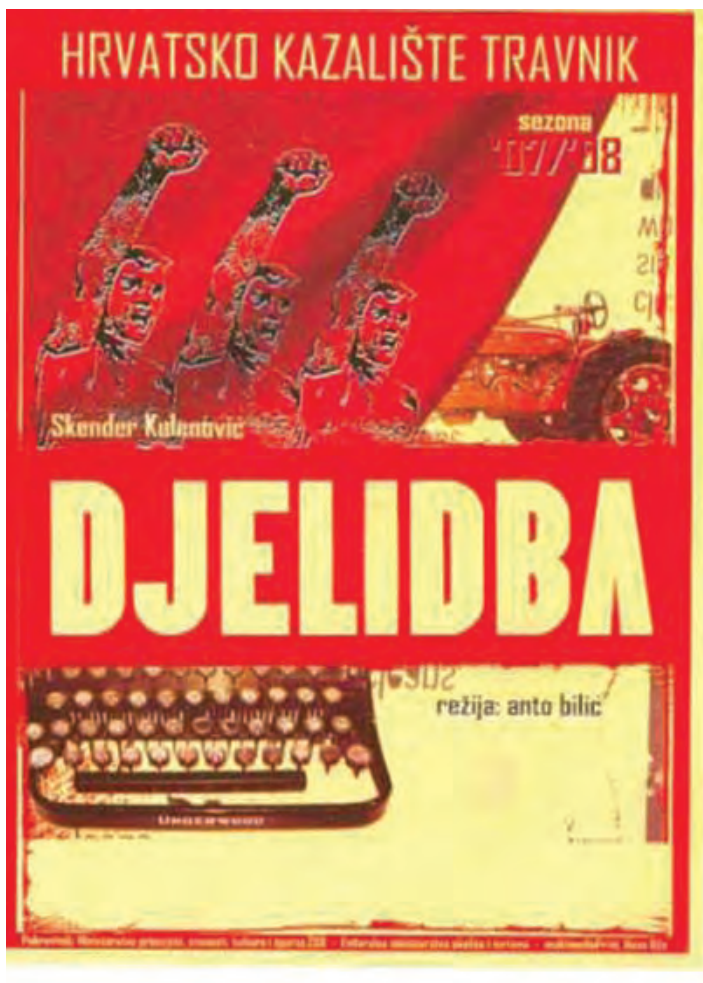

Detalj iz predstave: »Događanja u porodici Hadumić«

Da, bio sam inicijator, ali imao sam oko sebe i jako dobru, jedinstvenu i upornu ekipu. Bili smo uporni i danas mogu reći da se upornost i isplatila. Kamen temeljac položili smo 2000. godine i u dosta kratkom roku izgradili smo novo kazalište. Istina, još ga nismo završili. Preostalo nam je još uređenje garderoba i popratnih prostorija, te nabava tehničke opreme. Na svoje veliko zadovoljstvo i na zadovoljstvo naše vjerne publike, mi u tom našem novoizgrađenom kazalištu već tri godine igramo predstave i ugošćujemo druga

kazalište koje će trajati. Želio sam izgraditi hrvatsko kazalište, koje će kulturu hrvatskog čovjeka u BiH u prvom redu zaštititi kroz njegovanje jezika, običaja i dr. te predstaviti hrvatskog čovjeka u BiH svjetskoj javnosti na onakav način na kakav uistinu zaslužuje, a to je da je on vodilja i snaga svih kulturnih zbivanja u BiH. To je kroz povijest bilo tako i izgradnjom kazališta i igranjem u tom kazalištu to ćemo zadržati i sada i za budućnost. Naravno, moramo zahvaliti ljudima koji su tu našu želju prepoznali i pomogli nam. Tu u prvom redu

mislim na nizozemsku zakladu za susrete mladih iz Roterdama na čelu s *Tomom Yanseom* i *Stipom Šumanom*, te na Vladu Republike Hrvatske, koja još uvijek preko hrvatskog veleposlanika u BiH dr. *Josipa Vrbošića* prati sva zbivanja oko završetka izgradnje ovog iznimno bogatog objekta kulture.

Najbolnije pitanje za sve subjekte kulture su financije. Kako ste vi riješili ovaj problem?

Za kulturu i kulturna zbivanja nikada nisu bila povoljna vremena glede financiranja, niti će ikada biti. Poput drugih institucija kulture i kazališta su u lošoj poziciji. Financiranje nam nije riješeno sustavno, ostavljeno nam je da se snalazimo u hodu. Izgradnjom hrvatskoga kazališta u Travniku mi smo uspjeli animirati naše pokrovitelje, modernim jezikom rečeno sponzore, privatne poduzetnike iz Lašvanske doline, znači Središnje Bosne, uspjeli smo im dokazati da naš rad i trud vrijedi, da će to biti neizmjereno bogatstvo za generaci-

je iza nas. Istina, ansambl je velik, troškovi su veliki, no optimist sam, a i organizator koji vas zove na gostovanje u pravilu snosi dio troškova. Frapirao sam se kad sam od kolega iz Vojvodine čuo da radi nedostatka financijskih sredstava većina predstava doživi svega nekoliko izvedbi. To je grijeh radi glumaca, radi cijeloga ansambla, siguran sam da niti u jednu od tih predstava nije uloženo manje od dva mjeseca rada, većinom u dosta lošim uvjetima. Tu su glumci uskraćeni za jedinu nadoknadu za svoj rad – za pljesak publike.

Sa svojom dramskom skupinom gostovali ste u svim bivšim republikama SFRJ. Kakvi su Vaši dojmovi s tih gostovanja?

Jesam, gostovao sam na svim navedenim prostorima i družio se sa svim tim ljudima i to ne s visokim krugovima, nego s običnom rajom, s ljudima koji su »do guše« u kulturi. No, ne bih kvario ovako lijep razgovor politiziranjem, to bih ostavio za drugi put. Iako sam

Iz predstave »Djelidba«, izvedene u Hercegovcu

čak i profesionalno angažiran u politici, nisam oduševljen i nikada neću biti oduševljen političkom kaljužom na ovim prostorima.

Aktivni ste i u politici, kao parlamentarni zastupnik. Kako uspijevate u sebi ujediniti političara i umjetnika?

Jako teško, ali uspijevam tako što politiku stavljam, kazališnim žargonom rečeno, u drugi plan, totalno u drugi plan. U stvari, pitam se – što danas nije politika i možemo li uopće politiku razdvojiti od svakidašnjeg života? Teške godine koje su, Bogu hvala, iza nas sve skupa su nas teško izranjavale. Oporavak nije lak i brz, trajat će još godinama. Upravo te godine traže i tražit će staložene ljude u politici. Kad kažem staložene, ne mislim i spore. To moraju biti ljudi koji znaju u momentu razmisliti, pa povući najbolji potez. Ne kažu stari uzalud: »Ispeci pa reci«. Po naravi sam staložen čovjek, pa su to vjerojatno spoznali i moji sugrađani. Na glasovanju 2004. godine izabran sam za vijećnika u Općini Travnik, a 2006. godine izabran sam za izaslanika u Sabor županije Središnja Bosna. Iste godine izabran sam za zastupnika u Domu naroda Federacije BiH. Tu dužnost i danas profesionalno obnašam. Istodobno, vodim i Hrvatsko amatersko kazalište, ljudi kažu uspješno, o čemu svjedoči i broj predstava koje pripremamo, a još više i broj njihovih izvođenja. S ponosom kažem i

da sam pisac-scenograf dvanaest dramskih tekstova, od kojih bih osobno izdvojio: »Ljudi koji nisu znali«, »Događanja u porodici Hadumić«, »Ko prije djevojci«, »Muka Kristova«, »Alan Ford: Operacija Bosna«. Redatelj sam petnaest predstava, koje su izvedene negdje oko sedam stotina puta. Spoj politike i umjetnosti uspio sam uravnotežiti negdje u sebi, uspješno radim i jedno i drugo, no, takav način rada traži i jako veliki angažman. Tu je najveća žrtva moja obitelj, s kojom provodim sve manje vremena.

Što planirate za ovu godinu?

Poput svih kazališta, u planovima su nam primarne nove premijere, nove predstave i novi programi za svaku narednu godinu. Pokraj navedenoga, ove godine ćemo pokušati pokrenuti Andrićeve dane kulture u Travniku, koji su prije bili najznačajnija kulturna manifestacija Središnje Bosne i, naravno, Travnika. Manifestacija bi se, shodno prijašnjoj tradiciji, odvijala u desetom mjesecu ove godine i tada bi ostvarili uzajamna gostovanja s teatarskim grupama s kojima već imamo jako dobru suradnju, a tu su još, svakako, i Ljutovo i Sonta, s kojima smo uspostavili prve kontakte. To bi bio jedan presedan u našoj velikoj uljuljanoj djelatnostima u kulturi, kojih, ustvari i nema. I svakako, uz veliki pozdrav čitateljima Hrvatske riječi, obećanje: vidimo se uskoro u Vojvodini!

Povoljnosti za poljodjelce uoči proljetne sjetve

Oči uprte u nebo

Država poljodjelicima omogućila namjenske kredite za sjetvu s godišnjom kamatnom stopom ispod postotka inflacije *
Pomoć dobrodošla, ali šteta od prošlogodišnje suše nikad neće biti u potpunosti nadomještena

Potrebna je snažna udruga poljoprivrednika:
 Branko Vujić

Nakon prošlogodišnje katastrofalne suše i gotovo potpuno upropaštenog prinosa nekih kultura, prije svega kukuruza, veliko je pitanje za zemljoradnike bilo kako obaviti ovoproljetnu sjetvu. Ipak će, izgleda, sve biti u redu, i to onako kako je i jedino moguće – angažmanom države i banaka, a na relativno zadovoljstvo svih sudionika u proizvodnom procesu – i zemljoradnika, i otkuplivača, i prerađivača.

Povoljnim jednogodišnjim kreditima za sjetvu, s kamatom nižom od stope inflacije, neposredni su proizvođači dobili mogućnosti zasijati proljetne kulture i ugovoriti prodaju, a otkuplivači i prerađivači će, ukoliko se opet ne dogodi neka prirodna nepogoda, na jesen biti zadovoljniji nego prošle godine.

CIKLUS USPJEŠNO ZAPOČET: »U vrijeme kada je ministrica poljoprivrede bila *Ivana Dulić-Marković*, s Ministarstvom poljoprivrede uspostavili smo dobre kontakte i suradnju i to traje i danas«, kaže jedan od većih otkuplivača poljoprivrednih kultura u subotičkom kraju *Branko Vujić*, direktor i većinski vlasnik poduzeća HV Partner iz Male Bosne. »Djelatnici u Ministarstvu poljoprivrede uvažavaju mišljenje i sugestije nas, pojedinaca, koji imamo iskustva i duboko smo u ovom poslu. Zahvaljujući i tome, država je ove godine odlučila refinancirati kamatne stope za kredite namijenjene zemljoradnicima, pa su tako oni ovoga proljeća od banaka mogli dobiti kredit u iznosu do po 500.000 dinara, s obvezom plaćanja godišnje kamate od 5 posto, dok je preostalih 10 posto do punog iznosa kamate preuzela država. Ako se ima u vidu kako su realne bankarske kamate i do 20 posto godišnje, onda je jasno da se ovo može smatrati solidnom pomoći.«

Ministarstvo je za ovu namjenu izdvojilo 30 milijardi dinara, pa jednostavna računica pokazuje

kako je 60.000 poljodjelaca ovoga proljeća bilo u prilici zadužiti se pod povoljnim uvjetima na maksimalni iznos kredita. No, budući da mnogi od njih još uvijek otplaćuju kredite iz prošle godine, njihova su ovogodišnja zaduženja mogla biti samo u iznosu razlike do 500.000 dinara, što znači da je i više od 60.000 zemljoradnika obuhvaćeno ovim kreditnim poticajem.

Naravno, prošlogodišnju štetu od suše nikakvi poticaji ove vrste ne mogu u potpunosti nadomjestiti, pa čak niti značajno umanjiti, ali su ipak postavljeni uvjeti da se ovogodišnji poljoprivredni ciklus uspješno započne, a na ljeto – što već Bog da.

POLJODJELCIMA TREBA JAKA UDRUGA: Na primjedbu, kako se ovaj primjer ne uklapa u uobičajenu predrasudu da se svaki razgovor o poljoprivredi mora svesti na kritiku države, *Branko Vujić* kaže:

»Državu treba „ružiti“, nju treba pritiskati, ali nikako blokadama cesta, niti država smije odgovarati pendrecima, kao što smo to imali prošle godine. Stvari treba rješavati u hodu i to dogovorom. Najbolje bi bilo kada bi se u Vojvodini i u cijeloj Srbiji оформila jaka udruga poljoprivrednika, koja bi, zahvaljujući brojnosti svoga članstva, u svakom trenutku, kada to poželji, baš kao u razvijenim zemljama, mogla svoje zahtjeve ispostaviti mjerodavnom ministarstvu i parlamentu. Potrebna nam je snažna udruga, kako bi se čuo glas zemljoradnika, i kako bi ta snaga, koja doista može biti velika, utjecala na politiku države i donošenje zakona.«

HV Partner, na čijem je čelu *Branko Vujić*, a čiji su suvlasnici, uz njega, i *Dejan Horvat Almaški* i *Milijana Drašković*, bavi se ugovaranjem poljoprivredne proizvodnje sa zemljoradnicima. Otkupljuju sve ratarske proizvode – kukuruz, pšenicu, soju, suncokret i uljanu repicu, i to od proizvođača s pro-

stora Male Bosne, Mišićeva, Bajmoka, Donjeg i Gornjeg Tavankuta i Ljutova. A, koliki je potencijal ovoga područja, govori podatak da HV Partner godišnje ostvari promet između 5 i 6 milijuna eura. Godišnji otkup uljarica ove tvrtke je od 3500 do 5000 tona, a kukuruza, izuzimajući prošlu godinu koja je bila katastrofalna, pa čardaci zjape prazni, 10.000 tona.

HRVATSKI PARTNERI: Zanimljivo je da HV Partner surađuje praktički jedino s prerađivačima koji su u vlasništvu Agrokor *Ivice Todorića*.

»Kad je riječ o pšenici, posluje mo s najvećim žito-mlinskim poduzećima s područja Bačke i Banata«, kaže Vujić. »To su subotička Fidelinka, kikindski Žitomlin i odžački Žitoprodukt. Sve su to tvrtke u vlasništvu hrvatskog Agrokor. Uljarice prodajemo isključivo zrenjaninskom Dijamantu, koji također pripada koncernu Agrokor. Zadovoljni smo suradnjom, a vjerujem da su i oni.«

Ovoproljetna sjetva soje, sunco-kreta i kukuruza, veli Vujić, omogućena je pruženim povoljnostima i spomenutih prerađivača, koji su,

u dogovoru s otkupljivačima, zemljoradnicima osigurali povoljne uvjete za nabavu sjemenske robe. Zrenjaninski je Dijamant, recimo, kooperantima podijelio besplatno sjeme za suncokret.

HV Partner ima dva otkupna mjesta na dvjema lokacijama – u Maloj Bosni je silos kapaciteta 600 tona i vidi se sa somborske ceste, pokraj crkve, a drugi je u Gornjem Tavankutu, istog kapaciteta, u okviru novoizgrađenog poslovnog centra ovog poduzeća, koje obuhvaća, osim silosa, skladište za repromaterijal, vagu od 60 tona, asfaltiranu pistu površine 5000 četvornih metara za skladištenje i otkup industrijske jabuke, te poljoprivrednu ljekarnu i poslovnu zgradu. Za Gornji Tavankut Branko Vujić tvrdi kako će za desetak godina biti središte biznisa u subotičkoj općini, jer su tu već izgrađene četiri velike hladnjače, a gradit će se i nove, kao i drugi poslovni objekti.

I SELO NA DOBITKU: Branko Vujić je dugo u poljoprivrednom biznisu. Prije pokretanja privatnog poduzeća bio je direktor Društvenog poduzeća Mala Bosna. U selu

je zapamćen kao direktor poduzeća, koje je sudjelovalo u mnogim ulaganjima od šireg značaja za društveni život.

»Kao direktor zalagao sam se da dio sredstava iz tog poduzeća ostane za dobrobit Male Bosne«, priča Vujić. »Zahvaljujući i sredstvima toga poduzeća, izgradili smo u selu novo nogometno igralište, renovirali ambulantu, izgradili pješačku stazu do crkve i autobusne postaje na kraju sela i time spojili salaše s te strane sa središtem sela. Asfaltirali smo i ulice sredstvima samodoprinos. Sve vrijeme, pa i u tim najtežim 90-im godinama, bio sam aktivan u društvenom životu i vjerujem da sam uspio ostvariti nešto za selo. Smatram najvažnijim dokazivati se djelima, a ne pričom. Poštujem samo djela.«

Stariji organizatori Dužijance sjećaju se Branka Vujića kao osobe, na koju su se mogli osloniti onda kada su mnogi od toga bježali. U Maloj je Bosni tri puta održano 'Takmičenje risara' u okviru Dužijance, od toga dva puta prije demokratskih promjena. Premda tada nije bio član hrvatskih stranaka, Vujić je podmetnuo autoritet i

ta je hrvatska manifestacija uspješno održana.

»Pomogao sam i organiziranje DSHV-a u Maloj Bosni, ali samo kao simpatizer«, kaže on. Na izborima za mjesne zajednice prošle je godine bio na njihovoj listi i sada DSHV po prvi put u Skupštini MZ ima 4 vijećnika među kojima i potpredsjednika Savjeta MZ Branka Vujića.

Osim svakidašnjih problema, koji se prije svega odnose na životni standard i život od zemlje, u selu se razmišlja i o drugim stvarima koje život znače. Upravo se završava izgradnja novog košarkaškog terena, a oko 1. travnja trebali bi početi radovi na izgradnji terena za mali nogomet s reflektorima, kao i posebnog terena s umjetnom travom za mali nogomet, i to za manji uzrast djece. Radi se i na ponovnom pokretanju Nogometnog kluba Mala Bosna, koji je 2006. godine prestao raditi. Krenut će i dječja škola nogometa i renoviranje prostorija, a cilj svega je, kaže Branko Vujić, vratiti djecu sportu.

Zvonimir Perušić

Zlatko Marosiuk, pučki pravobranitelj (ombudsman)

Zaštita individualnih i kolektivnih prava

Funkcija autoritativnog djelovanja ogleda se u argumentaciji i javnom iznošenju slučajeva kršenja prava i sloboda

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Svakodnevno u službi građana: Zlatko Marosiuk

Institucija pučkog pravobranitelja ili izvorno ombudsmana, po prvi put je uspostavljena još davne 1809. godine odlukom švedskog parlamenta u namjeri nadgledanja izvršne vlasti u postupcima provođenja zakona. Općina Subotica je 2002. godine donijela odluku o ustanovljavanju pučkog pravobranitelja, a Zlatko Marosiuk je na ovu dužnost izabran u svibnju 2006. godine.

Institucija pučkog pravobranitelja još uvijek je, većim dijelom, praktički nepoznata u široj javnosti. Što, u biti, predstavlja djelokrug Vašeg osnovnog angažmana?

Osnovna zadaća pučkog pravobranitelja je zaštita individualnih i kolektivnih prava i interesa građana, kontroliranje primjene zakona i drugih propisa u radu uprave i javnih službi glede zakonitosti, usuglašenosti i efikasnosti njihova postupanja. Pučki pravobranitelj je posve samostalan i neovisan o bilo kojem tijelu uprave, a svi kojima se obrati dužni su surađivati s njime. Biraju ga skupštine općina na mandat od pet godina.

U kojim slučajevima pučki pravobranitelj može biti od pomoći osobama koje mu se obrate?

U prvom redu to su slučajevi u kojima općinska tijela uprave ili, primjerice, organizacije koje obavljaju javne poslove a čiji je osnivač općina: ne poštuju propisani postupak, pogrešno primjenjuju zakone i druge propise na štetu stranke,

neopravdano dugo vode postupak, ne izvršavaju donesene odluke, uskraćuju tražene informacije i dr. **A kada nije u mogućnosti djelovati ili intervenirati?**

Važno je znati kako djelokrug rada pučkog ombudsmana vrijedi isključivo za rad tijela uprave (sudovi, skupštine općina) i ne može intervenirati ukoliko se određena predstava ne odnosi na njihov rad. Također, do interveniranja ne može doći i ukoliko nisu iscrpljeni svi redoviti pravni lijekovi, ukoliko predstava nije podnesena u roku od jedne godine od dana učinjene povrede, kada je već podnesena predstava o istom slučaju, a nisu podneseni novi dokazi i ukoliko predstava stranke ne sadrži njene osobne podatke i potpis.

Na koji Vam se način i gdje može obratiti stranka koja smatra da su joj zakinjuta određena prava?

Ured pučkog pravobranitelja se nalazi na prvom katu Gradske kuće u Subotici i svaki građanin koji nalazi kako su mu, u postupanju uprave ili tijela kojima je osnivač Skupština Općine, povrijeđena prava i slobode ima mogućnost traženja odgovarajuće pomoći u konkretnom slučaju. U razmatranje će se uzeti isključivo pritužbe podnesene u pismenom obliku, sa svim potrebnim osobnim podacima podnositelja, kao i opis samog slučaja, te osobno viđenje potencijalnog rješenja nastalog problema. Cijeli postupak je povjerljive prirode i na osobni zahtjev stranke

njeni podaci mogu ostati anonimni. Ukoliko je stranka spriječena sama podnijeti pritužbu, umjesto nje je može podnijeti i njen zakonski zastupnik, ali uz pismeno ovlaštenje, kao i neka treća osoba, udruga ili organizacija.

Kakav je daljnji postupak nakon zaprimanja određene pritužbe?

Ured evidentira svaku zaprimljenu pritužbu i pismeno potvrđuje njen primitak. Ukoliko ocijeni kako je ona utemeljena, slijedi pokretanje istrage tijekom koje dolazi do stupanja u kontakt s tijelom ili službom na koju se žalba stranke odnosi. Isti su dužni, u roku od 15 dana nakon obraćanja, odgovoriti i pismeno iznijeti svoje mišljenje. Na osnovi priloženog po potrebi se obavlja daljnja istraga i tijekom nje je svatko dužan omogućiti pristup potrebnoj dokumentaciji. Ukoliko tijelo ili služba na čiji se rad odnosi pritužba otkloni povredu, postupak se obustavlja, u protivnom pučki pravobranitelj sačinjava preporuku ili prijedlog o načinu rješavanja. Ako, nakon predviđenog roka od 15 dana, navedeno tijelo ili služba ne postupe po preporuci, izvješćuje se se tijelo koje obavlja nadzor nad njihovim radom i od istog se traži daljnja intervencija u povodu rješavanja određenog slučaja.

Što se događa ukoliko niti nakon svih interveniranja nepravilnost iz pritužbe ne bude otklonjena?

Pučki pravobranitelj cijeli slučaj unosi u godišnji izvještaj i ukazuje Skupštini Općine Subotica i javnosti na one koji ne poštuju ljudska prava. Također, kada govorimo o općim ovlastima ove institucije, vrijedi napomenuti kako pučki pravobranitelj ne može zapovijedati ili zabranjivati, te kako njegove preporuke nemaju izvršnu ili obvezujuću moć. Funkcija autoritativnog djelovanja ogleda se u argumentaciji i javnom iznošenju slučajeva kršenja prava i sloboda. Konačno, postoji mogućnost djelovanja po službenoj dužnosti, kada se dođe do saznanja o pojavama koje bi mogle dovesti do kršenja prava i sloboda većih razmjera.

Kao primjer praktičnog rješavanja problema mogao bi se spomenuti slučaj u subotičkoj OŠ »Matko Vuković«.

Na inicijativu jednog od roditelja iz OŠ »Matko Vuković«, republički ombudsman je bio izviješten o problemu realiziranja nastave

iz nekoliko predmeta na hrvatskom jeziku, potom smo i mi, na općinskoj razini, bili kontaktirani i uključili se u rješavanje ovog problema. Organizirali smo sve susrete u samoj školi, tiskovnu konferenciju u našim prostorijama i, prema našim informacijama, nakon reakcija republičkog ombudsmana svi sporni natječaji su prošli, a nastava se odvija neometano.

S kojim se pritužbama najčešće susrećete na teritoriju Općine Subotica i na čega se one najviše odnose?

U najvećoj mjeri pritužbe se odnose na područje radnog prava u situacijama kada radnici bivaju uskraćeni za ostvarivanje svojih zagarantiranih prava. Tu bih naglasio odličnu suradnju koju imamo s općinskom inspekcijom rada i sa sindikatima u nastojanju zajedničkog rješavanja određenih problema s kojima nam se javljaju naši sugrađani.

Osim svog djelokruga rada sudjelujete li još u nekim projektima kojima se nastoji pomoći osobama slabijeg financijskog stanja?

Trenutačno smo uključeni u dva projekta koji se realiziraju na teritoriju naše općine. Prvi projekt je realizacija besplatne pravne pomoći, koji se financira iz sredstava IV Vojvodine, donacije katalonskog ombudsmana i jednim dijelom općinskih sredstava. Drugi projekt u koji smo uključeni je medijacija, tj. posredovanje u mirnom rješavanju sukoba, osobito iz razloga što u našem uredu radi, kao zamjenica pučkog pravobranitelja, i Olga Vujkov, licencirana medijatorica.

Ombudsman

U prijevodu sa švedskog jezika riječ ombudsman znači povjerenik ili punomoćnik, a prema funkciji on je zaštitnik ljudskih prava ili pučki pravobranitelj. U subotičkom uredu pučkog pravobranitelja, uz Zlatka Marosiuka rade i njegovi zamjenici Olga Vujkov i Tibor Sallai.

Poslednja počast Antunu Skenderoviću

U četvrtak, 20. ožujka, u Subotici je u 76. godini života, preminuo diplomirani inženjer agronomije *Antun Skenderović*, prvi zastupnik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini u Skupštini Srbije poslije uvođenja višestranačja i jedan od osnivača DSHV-a. Ova svestrana ličnost ostavila je neizbrisiv trag u svome životnom vijeku, kako u životima svojih najbližih, tako i u životu cjelokupne zajednice Hrvata u Subotici i Vojvodini.

Na komemoraciji održanoj u subotu 23. ožujka predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* se u ime vodstva stranke osvrnuo na život i djelo Antuna Skenderovića iz profesionalnog, ali i iz osobnog kuta.

»Ostaje nam istina da je prestao život velikog čovjeka, istaknutog poljoprivrednog stručnjaka, dragog supruga, omiljenog oca, obožavanog dide, i nadasve, stabilnog političara naše zajednice. Životni put Antuna Skenderovića je do posljednjeg trenutka bio ispunjen

Komemorativni skup u prostorijama DSHV-a

neumornim radom i stvaralačkom aktivnošću. Osim profesionalnih poslova, u Hrvatskoj zajednici je obnašao razne poslove, ali uvijek u samom vrhu rukovođenja. Čovjek koji je prvi u ime Hrvata, kao narodni zastupnik u Narodnoj Skupštini Republike Srbije, govorio onda kada nitko drugi nije smio.

Čovjek koji nikada nije okrenuo leđa DSHV-u. Jedan je od osnivača Hrvatskog kulturno umjetničkog društva Bunjevačko kolo, ali u ona krizna turbulentna vremena 1971. godine«, rekao je Kuntić.

Pregršt nada koje je imao i za ovu, 2008. godinu, ostat će, nažalost, neispunjene. Subotička sredi-

na ostala je siromašnija za čovjeka koji je u mnogo čemu bio mjera stvari. Stvarajući ozračje za vladavinu razuma, bio je cijenjen i voljen od istomišljenika, a poštovan od suparnika. Nije pristajao povijati se ni kada je bio na crti aktualne politike, niti kada je nagrađivan za svoja djela, rekao je Kuntić.

Po riječima Petra Kuntića, bio je čovjek velikog formata, netko s kim je tek razgovor bio privilegija. Svoju zadivljujuću snagu je u čestim prijelomnim trenucima nedostojice trošio. Nema prave utjehe za gubitak ovakvog čovjeka. Možemo se samo diviti njegovoj životnoj snazi koja je rezultirala djelima i sjećanjima koja ne blijede, rekao je predsjednik DSHV-a, Petar Kuntić na komemorativnom skupu posvećenom Antunu Skenderoviću, koji je u subotu održan u prostorijama stranke.

Antun Skenderović pokopan je u utorak, 25. ožujka, na Kerskom groblju.

Javni poziv za dodjelu bespovratnih sredstava

Republička agencija za razvoj malih i srednjih poduzeća i poduzetništva raspisuje javni poziv za dodjelu bespovratnih sredstava u okviru programa podrške razvoju i konkurentnosti malih i srednjih poduzeća i poduzetnika. Zainteresirana mala i srednja poduzeća i poduzetnici mogu se detaljnije informirati i podnijeti prijavu u Regionalnom centru za razvoj malih i srednjih poduzeća i poduzetništva Subotica – smjer Otvoreni univerzitet, Trg Cara Jovana Nenada 15, telefon 024/554-107. Kontakt osoba je Ivana Mamužić, e-mail – ivanamamuzic@gmail.com.

Javni poziv je otvoren do 14. travnja.

Novi USAID programi

Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID) službeno je najavila početak implementacije dva nova projekta u ukupnom iznosu od cca 39 milijuna dinara iz oblasti razvoja konkurentnosti i agrobiznisa. U oba projekta bit će uključeni partneri (tvrtke, asocijacije, NVO) zainteresirani za suradnju u identificiranim oblastima. Potencijalni partneri zainteresirani za USAID Projekt za razvoj konkurentnosti mogu ostvariti kontakt preko office@compete.org.yu, dok potencijalni partneri zainteresirani za USAID Agrobiznis projekt mogu ostvariti kontakt preko office@agrobiznis.net.

Regresiranje repromaterijala za površine do 100 hektara po gazdinstvu

Iz Regionalne privredne komore Subotica obavještavaju sva registrirana poljoprivredna gazdinstva fizičkih i pravnih osoba da, počevši od 29. ožujka 2008. godine, imaju pravo, podnošenjem zahtjeva Upravi za trezor prema mjestu upisa poljoprivrednog gazdinstva, ostvariti pravo na regresiranje repromaterijala za površine do 100 hektara po gazdinstvu.

Navedena Uredba će se primjenjivati osmog dana od dana objavljivanja u Službenom glasniku RS, odnosno od 29. ožujka 2008. godine i suštinski predstavlja regresiranje repromaterijala i to – dizel goriva, mineralnih gnojiva i deklariranog sjemena. Potrebno je istaći da se

regresiranje odnosi na površine do 100 hektara po prijavi pravne i fizičke osobe, što, svakako, ne može u potpunosti zadovoljiti velike proizvođače, ali je, ipak, značajno pomicanje u odnosu na ranije godine – navodi se u priopćenju RPK Subotica.

»Čitam i skitam«

Završna svečanost kviza »Čitam i skitam« održat će se na Međunarodni Zdan dječje knjige, u srijedu 2. travnja, u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici. Na javnom izvlačenju bit će dodijeljeno 100 nagrada, među kojima je 30 glavnih, 30 utješnih, 30 simboličnih i 10 posebnih.

Organizatori pozivaju sve sudionike kviza, koji su predali popunjene upitnike, da budu nazočni javnom izvlačenju nagrada. Početak je u 12 sati.

Uređuje: J. K.

IN MEMORIAM

Smrt je jedino izvjesna.

Zatečeni viješću o iznenadnoj smrti Antuna Skenderovića, čovjeka koji je među prvim prepoznao potrebu organiziranja Hrvata, čovjeka koji je postavljao kamen temeljac DSHV-a, čovjeka koji je prvi u ime Hrvata govorio kao narodni zastupnik u Narodnoj skupštini Srbije onda kada to nitko drugi nije smio, čovjeka koji nikada nije okrenuo leđa DSHV-u, čak niti onda kada se povukao, možemo samo ostati nijemi i u nevjerici.

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini i hrvatska zajednica izgubili su još jednu od svojih legendi.

Ogroman je to gubitak, ali on nas mora ojačati i mora biti obveza, gotovo zavjet, da ideju, koju su ljudi poput Antuna Skenderovića pokrenuli, razvijamo.

Upućujući najdublje izraze sućuti obitelji, prijateljima, ali i svim članovima stranke, ostaje da se uzajamno tješimo u snazi vjere i u nadi u uskrснуće.

Predsjednik DSHV-a Petar Kuntić,
Predsjedništvo i Vijeće DSHV-a

Sonta – selo otvorenog srca

Ožujski je ovaj dan tmuran. Podsjeća na poznojesenski. Dolazimo cestom od Dunava, od graničnoga prijelaza Bogojevo-Erdut, u najveće šokačko selo u Podunavlju, Sontu. Rijetki prolaznici gledaju nas ljubopitljivo, kao da se pitaju – tko to opet i što radi s fotoaparatom u njihovom selu. Kažu kako su Sončani ljudi otvorena srca, da više poštuju one koji dođu »sa strane«, nego sami sebe. Osjećamo kako smo među svojim. Ljudi nam prilaze, upoznaju se s nama, srdačno nas pozivaju na piće. Pripovijedaju nam o selu, pripovijedaju i puno više no što pitamo. Pokazuju nam sve lokacije važne za život sela. Govore o ekonomskom trenutku u Sonti, koji je tmuran poput današ-

njega dana. Pripovijedaju o nekada jakim poduzećima – »Mladi borac« i ROP »Sonta« – koji su hranili polovicu sela, o tekstilnoj tvornici »Novitet«, u kojoj su uposlenice sa zadovoljstvom radile. Danas se situacija obrnula. Poduzeća su privatizirana, puno je radnika otpušteno, a oni koji su ostali puno više rade a puno manje zarađuju. I bivša »Kudeljara« je privatizirana. I tamo su male plaće. Kako ne bi baš sve izgledalo crno, od slučajnih sugovornika doznajemo kako u selu ima i nekoliko onih koji rade u apatinskoj pivovari, koja dobro posluje. Većina žitelja »živi« od poljoprivrede, manji broj od »privatluka«. Saznajemo kako će ove godine u selu biti desetak svadbi, što predstavlja veliki

napredak u odnosu na nekoliko prethodnih godina. A ljudi pamte i predratne osamdesete, u kojima je bilo po četrdesetak sklopljenih brakova godišnje. Po statističkim podacima Sonta je na popisu 2002. godine imala preko 1000 žitelja manje nego što je imala 1991. A ima jednu crkvu više. Većina žitelja je katoličke vjeroispovijesti. Crkva sv. Lovre stara je nekoliko stoljeća. U selu je, nakon dolaska izbjeglica, izgrađena i pravoslavna crkva sv. Georgija. U Sonti djeluju četiri društva: OKUD »Ivo Lola Ribar« njeguje folklor nekadašnjih vremena bratstva i jedinstva, KPZH »Šokadija« formirana u siječnju 2002. godine u svim svojim odjelima njeguje izvornost Sonte, KPD »Roma« trenutačno

postoji samo na papiru, a posljednji organizirani KUD »Mažoret« okuplja mažoretkinje, tamburaški orkestar i ritmičarke. Veliki broj djece i mladeži organizirano se bavi nogometom, rukometom, košarkom, hrvanjem i karateom, a u natjecanja su uključeni NK »Dinamo«, RK »Sonta«, ŽRK »Sonta« i KK »Sonta«. U svim ovim razgovorima vraćamo se na dvije neizbježne teme: ekonomiju i politiku. Saznajemo kako u Sonti djeluju članovi sljedećih stranaka: DSHV, DS, SPS, SRS, DSS, Nova Srbija i Demokratska partija Roma. Koliko koja stranka u lokalnoj ozbiljno radi pokazuju izborni rezultati. Većina na posljednjim lokalnim izborima nije dobila niti onoliko glasova, koliko je morala

Ruža Siladev

Ana Tudor

Ivan Andrašić

imati potpisa prigodom predaje svojih lista. Po tradiciji, Sončani su na izborima podržavali demokratsko-nacionalnu opciju, no, na posljednjim lokalnim, uz slabu izlaznost (svega 23 posto op. aut.), većinu mandata u Savjetu MZ (8 od 15) dobila je postizborna koalicija SPS-SRS-GG Antuna Zlatara. Novi izbori su na pragu, sugovornici kažu kako se nešto mora iz korijena mijenjati. Razgovarali smo i s *Ružom Siladev*, kojoj je prošle godine objavljena zapažena knjiga »Divani iz Sonte«, u kojoj svjedoči o životu i šokačkim običajima. Sreli smo i *Ivana Andrašića*, autora pučkih drama »Ljubav iz baba-Mandine kujne« i »Novi knez nije knez«, koje su objavljene u knjizi »Teška vremena«. Na koncu boravka u Sonti jedan iznenađan ugodan susret. Prepoznala nas je i na piće pozvala Hvaranka, koja je rođena

i dobar dio vremena provodi u Sonti, slikarica *Ana Tudor*. Pozvala nas je u kavanu »Bačka 1924«, koja bez prekida radi 84 godine. »Bačka« nije ni restoran, ni kafić. Sončani kažu kako je to njihova kavana sa šmekom, njihova kavana koja je ujedno i institucija kulture i ispovjedaonica. Ana Tudor nam otkriva kako će uskoro ovdje prirediti samostalnu izložbu. Za naš stol sjeli su i vlasnici, *Nevenka* i *Ivan Matić* i razgovor je zašao u polje umjetnosti. Vrijeme je brzo prolazilo, morali smo se oprostiti od ovako ugodnoga društva, morali smo napustiti Sontu. Ostao nam je dojam kako smo u ovom selu bili prekratko, da smo se sa Sončanima družili premalo. I da... nadamo se kako će Sončani dočekati i sunčane dane, da ovako tmurno neće ostati dovijeka.

M. K. i K. P.

FOND ZA RAZVOJ GOSPODARSTVA OPĆINE SUBOTICA

Na temelju članka 13. točka 2. Odluke o razvoju i unapređenju gospodarstva putem razvoja privatnog poduzetništva na teritoriju Općine Subotica, kao i u skladu s Godišnjim programom rada za 2008. godinu, predsjednik Općine Subotica raspisuje

NATJEČAJ**ZA DODJELU DUGOROČNIH KREDITA ZA UNAPREĐENJE GOSPODARSTVA PUTEM RAZVOJA PRIVATNOG PODUZETNIŠTVA NA TERITORIJU OPĆINE SUBOTICA****1. CILJEVI DODJELE SREDSTAVA**

Osnovni ciljevi dodjele sredstava su: ožvljavanje ekonomskih tijekova i dinamičniji razvoj gospodarstva Općine Subotica kroz uvođenje suvremenih tehnologija, poticanje i razvoj inovativnih aktivnosti, rješavanje problema nezaposlenosti i osiguranje nedostajućih financijskih sredstava.

2. NAMJENA SREDSTAVA

Po ovom natječaju krediti će se dodjeljivati:

- za financiranje izrade prototipova proizvoda i/ili pilot postrojenja,
- za nabavu osnovnih sredstava, odnosno opreme.

Kupovina zemlje, građevinskih objekata kao i adaptacija istih nisu predmet kreditiranja.

Sredstva Fonda ujedno se mogu koristiti i kao vlastiti udio u programima kreditiranja i financiranja drugih financijskih institucija.

Prvenstvo u dodjeli sredstava po ovom natječaju će imati:

- inovativni programi i programi koji podržavaju uvođenje nove tehnologije,
- izrada prototipova proizvoda i/ili pilot postrojenja.

U slučaju da se sredstva za financiranje programa koji uvode suvremene tehnologije (o njima odlučuje Povjerenstvo) zbog nepostojanja uvjeta ne rasporede u cijelosti, sredstva se raspoređuju za ostale programe.

3. PRAVO SUDJELOVANJA I PODNOŠENJE ZAHTJEVA ZA DODJELU SREDSTAVA

Pravo sudjelovanja na ovom natječaju imaju isključivo fizičke osobe sa sjedištem na teritoriju Općine Subotica koje su:

- registrirani poduzetnici (izuzev trgovačke djelatnosti),
- radno neaktivne osobe s evidencije Nacionalne službe za zapošljavanje, filijala Subotica.

Sudionici natječaja za dodjelu sredstava uz zahtjev podnose:

1. poslovni plan,
2. predračun predmeta kreditiranja,
3. ovjeren preslik rješenja o upisu u registar gospodarskih subjekata (za radno aktivne),
4. potvrdu s evidencije Nacionalne službe za zapošljavanje, filijala Subotica (za radno neaktivne),
5. uvjerenje mjerodavnog poreznog tijela o izmirenosti obveza po osnovi poreza (za radno aktivne),
6. ZK uložak i na zahtjev Povjerenstva za plasman, procjenu vrijednosti nekretnine od strane ovlaštenog procjenitelja, odnosno pismo o namjerama banke za izdavanje bankarskog jamstva.

Ukoliko se zahtjev za dodjelu sredstava podnosi za programe koji za cilj imaju **izradu prototipa proizvoda, odnosno pilot postrojenja**, podnositelj zahtjeva dužan je uz navedenu dokumentaciju dostaviti i sljedeće:

- tehničku dokumentaciju ili recepturu za realizaciju inovativne poslovne ideje,
- prikaz tehničkih karakteristika proizvoda koji će nastati ili koji je nastao kao rezultat realizacije same poslovne ideje,
- prikaz validnih rezultata ispitivanja proizvoda, ako je ideja već realizirana,
- prikaz rezultata istraživanja tržišta, koje rezultira tražnjom za novim proizvodom nastalim realizacijom inovativne poslovne ideje,
- referentnu listu realiziranih rješenja.

Podnositelj zahtjeva treba dostaviti i popis raspoložive opreme, opis tehnologije kojom raspolaže, kao i potencijal zaposlenih za realizaciju poslovne ideje. Ideja za prototip proizvoda ili pilot postrojenja mora imati inovativni karakter i ne smije kršiti prava intelektualne svojine.

4. UVJETI KREDITIRANJA

Rok otplate kredita sadrži razdoblje mirovanja vraćanja kredita od 12 mjeseci i iznosi 4 (četiri) godine, uz primjenu valutne klauzule.

Maksimalan iznos po pojedinačnom zahtjevu ne može biti veći od 2.000.000,00 dinara.

Korisnik kredita ima obvezu plaćanja 2% godišnje od iznosa kredita na ime troškova obrade kredita i troškova koje iziskuje natječajna procedura.

Prvenstvo u dodjeli sredstava, osim osnovnih, određivat će i sljedeći kriteriji:

- veće vlastito sudjelovanje u ukupnoj vrijednosti investicije,
- nadregionalna prodaja proizvoda ili usluga,
- veći broj radnika koje zapošljava.

Kriteriji i mjerila koja Povjerenstvo primjenjuje boduju se i to:

- primjena suvremene tehnologije	30 bodova
- ocjena prototipa/pilot postrojenja	15
- duljina čekanja na evidenciji NSZ	15
- veće vlastito sudjelovanje	15
- nadregionalni karakter plasmana	10
- broj novozaposlenih osoba	15

Natječaj je otvoren do 25. 4. 2008. godine. Zahtjevi se podnose u Uslužnom centru Općine Subotica, Trg slobode 1. Sve dodatne informacije mogu se dobiti u Službi za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu i turizam, telefonom na broj: 525-242; 626-874.

Nepotpuni i neblagovremeni zahtjevi neće biti razmatrani.

PREDSJEDNIK OPĆINE
Géza Kucsera

Republika Srbija – Autonomna Pokrajina Vojvodina

POKRAJINSKO TAJNIŠTVO ZA PROPISE, UPRAVU I NACIONALNE MANJINE

21000 NOVI SAD, Bulevar Mihajla Pupina 16, Tel.: +381 21 487 4213, 421 444, Faks: +381 21 557 074

NATJEČAJ

ZA DODJELU SREDSTAVA CRKVAMA I VJERSKIM ZAJEDNICAMA KOJE DJELUJU NA TERITORIJU AUTONOMNE POKRAJINE VOJVODINE

I.

Sredstva se odobravaju za sufinansiranje izgradnje novih i revitalizaciju postojećih sakralnih objekata tradicionalnih crkava i vjerskih zajednica, za znanstveno-istraživačke i nakladničke projekte u okviru crkava, za organizaciju značajnijih vjerskih manifestacija, kao i za dobrotvorne i humanitarne aktivnosti organizacija i ustanova čiji su osnivači tradicionalne crkve i vjerske zajednice, koje djeluju na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine.

Ukupna svota sredstava je **26.000.000 dinara**, a po konfesijama svote su sljedeće: Srpska pravoslavna crkva – **13.000.000 dinara** (Bačka eparhija – **3.900.000 dinara**, Banatska eparhija – **4.300.000 dinara** i Srijemska eparhija – **4.800.000 dinara**); Rimokatolička crkva – **8.300.000 dinara** (Subotička biskupija – **4.150.000 dinara**, Zrenjaninska biskupija – **2.300.000 dinara** i Srijemski vikarijat – **1.850.000 dinara**); Islamska zajednica – **370.000 dinara**; Slovačka evangelička a.v. crkva – **1.000.000 dinara**; Židovska zajednica – **560.000 dinara**; Reformatska kršćanska crkva – **650.000 dinara**; Evangelička kršćanska crkva – **560.000 dinara**; Grkokatolička crkva – **560.000 dinara** i Rumunjska pravoslavna crkva – **740.000 dinara**.

II.

Također, odobrena su sredstva u ukupnoj svoti od **5.000.000 dinara** za sufinansiranje troškova stručnih usluga, nastalih u postupku povrata imovine crkvama i vjerskim zajednicama, koje djeluju na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine. Pravo na dodjelu ovih sredstava imaju isključivo *crkvene centrale* – episkopije, biskupije, vikarijati i egzarhat.

Prijave na natječaj podnose se na srpskom jeziku ili jeziku nacionalnih manjina, koji je u službenoj uporabi u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini, s preciznom naznakom za koju se namjenu sredstva traže, u svotama zaokruženim na tisuće dinara.

Rok za podnošenje prijave je u tijeku, uključivo s 15. travnjem 2008. godine.

Prijava mora sadržati:

naziv računa;

naziv banke kod koje se vodi račun;

broj računa koji je izdala i ovjerila banka u kojoj se vodi.

Ukoliko lokalna crkva ne posjeduje svoj račun, može u prijavi navesti broj računa eparhije, biskupije ili vikarijata kojemu pripada sa svim navedenim podacima.

Prijave se podnose osobno, predajom Pisarnici pokrajinskih tijela uprave u Novom Sadu, u prizemlju zgrade Izvršnog vijeća AP Vojvodine, ili se upućuju poštom na adresu: Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine, 21 000 Novi Sad, Bul. M. Pupina 16. Prijave se mogu dostaviti i faksom na broj 021/557-074.

Prijave se podnose isključivo na natječajnim obrascima, koji se mogu dobiti na spomenutim adresama ili skinuti s internet adrese: www.vojvodina.sr.gov.yu.

Na natječaj se mogu prijaviti samo tradicionalne crkve i vjerske zajednice sa sjedištem na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine.

Nakon zaključenja natječaja prijave će biti dostavljene *crkvenim centralama* (eparhijama, biskupijama, vikarijatima i egzarhatu), kako bi dale svoja mišljenja glede prioriteta i visine sredstava, koja ćemo imati u vidu prigodom donošenja konačne odluke o dodjeli sredstava sudionicima natječaja.

Nepravodobne, nedopuštene, nerazumljive ili nepotpune prijave, kao i prijave uz koje nisu priloženi svi potrebni dokazi, neće biti razmatrane.

Nepravodobnim prijavama smatraju se prijave:

pristigle nakon proteka roka predviđenog u natječaju.

Nedopuštenim prijavama smatraju se prijave:

koje su podnijele neovlaštene osobe i subjekti koji nisu predviđeni natječajem, odnosno one koje se ne odnose na natječajem predviđene namjene.

Pod nerazumljivim i nepotpunim prijavama smatraju se prijave:

koje su nepotpisane, s nepopunjenim rubrikama, popunjene grafitnom olovkom, ako nedostatak nije odstranjen ni u naknadnom roku;

koje nisu podnesene na odgovarajućoj tiskanici;

bez odgovarajućeg računa, naziva banke, te broja računa koji je izdala i ovjerila banka;

koje sadrže nerazumljive i nečitljive podatke.

Isto tako, prijava podnositelja koji je u prethodnom razdoblju dobio financijska sredstva, a nije ih opravdao, tj. nije dostavio kompletno izvješće o utrošku financijskih sredstava, neće biti razmatrana.

Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine pridržava pravo od podnositelja prijave, prema potrebi, zatražiti dodatnu dokumentaciju i informacije, odnosno za dodjelu pomoći odrediti ispunjenje potrebnih uvjeta.

Podnositelj prijave obvezuje se novčana sredstva koristiti isključivo za namjenu za koju su dodijeljena, a neutrošena sredstva vratiti proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine.

Podnositelj prijave obvezuje se Pokrajinskom tajništvu za propise, upravu i nacionalne manjine u roku od 15 dana od dana kada je u potpunosti iskoristio novčana sredstva, a najkasnije do 31. prosinca 2008. godine, dostaviti financijsko izvješće o utrošku sredstava sa specifikacijom troškova iz svojih očevidnika, kao i financijsku dokumentaciju o utrošku sredstava (ugovore, račune, fiskalne račune, otpremnice i izvatke iz banke preko koje obavlja platni promet).

Podnositelj prijave će pismenim putem biti izvješteni o ishodu konkuriranja, pri čemu Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine nije obvezno obrazložiti svoje odluke. Protiv ovih diskrecijskih odluka Pokrajinskog tajništva za propise, upravu i nacionalne manjine ne može se uložiti pravni lijek.

Prijave i priložena dokumentacija ne vraćaju se podnositeljima.

REPUBLIKA SRBIJA MINISTARSTVO KULTURE Sektor za medije

na temelju članka 5. Zakona o javnom informiranju (*Službeni glasnik RS* broj 43/03 i 61/05) raspisuje

NATJEČAJ

za sufinanciranje projekata/programa u oblasti javnog informiranja na jezicima manjina

I.

Cilj natječaja je potpora ostvarivanju prava nacionalnih manjina i etničkih zajednica u informiranju na vlastitom jeziku i njegovanju vlastite kulture i identiteta.

Predmet natječaja je sufinanciranje **troškova proizvodnje**:

- **programskih sadržaja** tiskanih javnih glasila i internetskih izdanja: tematski članci, analize, reportaže, feljtoni i drugi sadržaji primjereni za objavljivanje u tiskanim elektroničkim javnim glasilima;

- **programskih sadržaja** radija i televizije: informativne, kulturne, umjetničke, obrazovne, znanstvene i dokumentarne emisije.

Pravo sudjelovanja na natječaju imaju osnivači/izdavači javnih glasila i pravne i fizičke osobe registrirane za proizvodnju televizijskog i radijskog programa.

Predloženi se projekt mora realizirati preko javnog glasila.

Predlagачi se ne mogu prijaviti s istim projektom s kojim su već sudjelovali na natječaju Ministarstva kulture RS.

II.

Osnovni kriteriji pri izboru programskih sadržaja su: kvaliteta, originalnost, aktualnost i značaj projekta za unapređenje prava na informiranje i jezičnog i kulturnog identiteta pripadnika nacionalnih manjina i etničkih zajednica, financijska konstrukcija koja jamči izvodljivost i održivost projekta i podrška nacionalnog vijeća.

Prednosni kriteriji su: uvođenje novih komunikacijskih tehnologija, dostupnost većem broju korisnika, programi namijenjeni djeci i mladeži, programi multikulturalnog i međukulturalnog sadržaja i jačanje stručnih kapaciteta u oblasti informiranja manjina.

U proračunu Ministarstva kulture je za namjenu ovog natječaja opredijeljeno 26.000.000,00 dinara

- za programe na romskom jeziku, 4.500.000,00

- za programe medija sa sjedištem u AP Vojvodini, 6.500.000,00

- za programe medija sa sjedištem u središnjoj Srbiji, 11.000.000,00

- za programe multi i međukulturalnog sadržaja 4.000.000,00

Stručno povjerenstvo Ministarstva kulture RS razmatrat će pristigle projekte i utvrditi prijedlog za sufinanciranje projekata za 2008. godinu.

Odluku o dodjeli sredstava donosi ministar.

Rezultati natječaja bit će objavljeni na internetskoj stranici Ministarstva kulture RS.

Natječaj je otvoren do **11. 4. 2008. godine**.

Neblagovremene prijave i nepotpuna dokumentacija neće biti uzeti u razmatranje.

III.

Prijave na natječaj, uz prateću dokumentaciju, podnose se na formularima koji se mogu dobiti u Ministarstvu kulture RS ili naći na sajtu Ministarstva:

www.kultura.sr.gov.yu/download/formular-mediji.doc

Prijave se podnose u pet (5) primjeraka na adresu: Ministarstvo kulture, 11000 Beograd,

Vlajkovićeva 3, s **naznakom: za Natječaj u oblasti informiranja nacionalnih manjina**.

Dodatne informacije se mogu dobiti na telefon 011/3398-899

Običaj »polivanja« djevojaka i žena na uskrсни ponedjeljak

Vodeni ponedjeljak

Stari običaj »polivanja« djevojaka i žena na Vodeni ponedjeljak sačuvan je do danas među uskrsnim običajima bačkih Hrvata. Istina, nekada su momci na uskrсни ponedjeljak polijevali djevojke vodom, danas parfemom, dok su konji i kola kojima su nekada išli u »polivanje« zamijenjeni automobilima. No, i danas se ponegdje znaju organizirati mladići obučeni u narodnu nošnju i tako idu u »polivanje«. Kao u prošla vremena. Još kad ih prate tamburaši...

O tome se poslije dugo divani. I među »polivačima« i među djevojkama.

Osim izmjena koje vrijeme nosi, »polivači« se daruju ušaranim jajima i narančama te se kite proljetnim cvijećem, kao nekad.

J. K.

28. ožujka 2008.

Proljeće uvijek dolazi

Nitko to zaustaviti ne može. Taj se pojavio još nije! Ni spriječiti ne može. Takvih nema! Bar za sada. Ne može tomu nitko ništa. I uvijek se to događa u ožujku. Svake godine, baš svake. Kada toga ne bi bilo ni mi postojali ne bi.

A zna u jednome danu, nenadano se dogoditi, i kiše i snijega, i oluje i grmljavine, i munja sijev i mirnoće tihe suncem okupane. Mjesec je taj, ožujak, gotovo uvijek takav – posve varljiv. Ali toplina nas ogrije. Nas već umorne od sivila zimskog i hladnoće dugotrajne. Izmami nas, ta toplina, na ulice, trgove, polja... Dadne nadu da drugčiji je svijet. Probudi nas. Kao i sve oko nas. Sve nezadrživo buja, raste. Procvjetala drveća mirisom cvata raskošnog omamljuju. Zemlja svježinom odiše. Zelenilo jednoličnost prevladava. Sve se budi, razvija, diklja, lista, pjeva. Bubri. Stvara se novi rod, novi plod. To proljeće radost rađanja donosi. Uvijek. Svake godine, baš.

M. K.

Trećem članku 3. Odluke o dodjeli proračunskih sredstava Pokrajinskog tajništva za propise, upravu i nacionalne manjine za dotacije etničkim zajednicama, Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine raspisuje

za dodjelu sredstava organizacijama nacionalnih manjina u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini

Izložba slika Ivana Balaževića u Subotici

Večeras (petak, 28. ožujka) u 18 sati, u Modernoj galeriji Likovni susret bit će otvorena izložba slika *Ivana Balaževića*. Balažević je rođen u Tavankutu, diplomirao je na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, živi u Novom Vinodolskom. Priredio je preko 120 samostalnih izložbi, sudjelovao na više od 200 izložbi u Hrvatskoj i inozemstvu, a u Subotici je posljednju samostalnu izložbu održao 1989. godine. Jedan je od rijetkih umjetnika koji uspješno stvara na više planova, te je za slikarstvo, grafiku, grafički dizajn i heraldiku primio 24 nagrade. »Posebno kreiran izbor najnovijih slika za postav u palači Raichle,

Modernoj galeriji Likovni susret Subotica, prožet je iskustvom zvukova i boja Mediterana i nostalgijom šuma vjetrova i izmaglica Panonije. Kao sekvence filma koje izmiču, na njegovim velikim platnima, ritmizirano se nižu segmenti krajolika i bojom natopljenog neba, portreti i figure duhovito stilizirani, stisnuti u fragmente sjećanja. Smjenjuju se široke slobodno slikane plohe sa snažnim vrtlozima linija, zgusnuti pastelni nanosi sa karakterističnim prodorima svjetlosti što osvaja prostor sabijajući tamu... Naizgled racionalno komponirane slike odlikuju se dinamikom i ekspresivnošću, iščekivanjem i poetičnim spokojem... Na djelima Ivana Balaževića, spajanje suprotnosti znači ostvarenje jedinstva i punine, bogatstva i raskoši slike, a specifičan izbor vlastite simbolike čini njegova djela istodobno rječitim i zagonetnim«, navodi u katalogu izložbe ravnateljica Likovnog susreta *Olga Šram*. Izložba će se moći pogledati do 6. svibnja.

U Zagrebu počeli Dani hrvatskog filma

U Zagrebu su u utorak počeli sedamnaesti Dani hrvatskog filma, koji će se do 30. ožujka održavati u Studentskom centru. U natjecateljskom programu bit će prikazana 123 naslova. Između 246 prijavljenih radova, izabrano je devet igranih filmova, 18 dokumentaraca, 11 animiranih filmova, devet eksperimentalnih filmova, 56 namjenskih filmova i 20 glazbenih spotova. U popratnom programu prikazat će se filmovi s prošlogodišnjeg festivala u Puli, najbolji filmovi 90-ih prema izboru filmaša, hommage *Zoranu Tadiću* i *Anti Peterliću*. Održat će se i izložba fotografija *Tomislava Pintera*, dobitnika ovogodišnjeg »Oktavijana« za životno djelo, te izložba filmskih karikatura *Stiva Cinika*.

Srbijanska kazališta na »Naj, naj, naj festivalu« u Zagrebu

U organizaciji Gradskog kazališta Žar ptica, u Zagrebu se od 25. do 30. ožujka održava 8. međunarodni »Naj, naj, naj festival«, na kojemu će djeca moći vidjeti petnaestak dječjih predstava hrvatskih

te kazališta iz Belgije, Litve, Francuske, Slovenije i Srbije (Pozorište Pinokio – Zemun i Pozorište Boško Buha – Beograd).

Nakon pet festivalskih dana stručni žiri, sastavljen od uglednih kazališnih kritičara, na zatvaranju festivala dodijelit će izvođačima nagrade u deset kategorija.

Inače, festival je utemeljen 2001. u svrhu da se najbolje predstave profesionalnih dječjih kazališta u Hrvatskoj prikažu mladoj zagrebačkoj publici u vrijeme proljetnih školskih praznika.

Peta smotra vojvođanske tambure u Adi

Šeljom da njeguje instrument ovog podneblja i očuva narodni melos našega kraja, Škola za osnovno muzičko obrazovanje i vaspitanje »Bartok Bela« iz Ade ove godine je bila organizator V. smotre vojvođanske tambure. Na smotri je sudjelovalo oko 150 redovitih i izvanrednih učenika osnovnih i srednjih muzičkih škola, koji su nastupili kao solisti i orkestri, s područja Vojvodine, te gosti iz Kragujevca. Cilj smotre je sviranje tambure na tradicionalan način koristeći osnovne karakteristike vojvođanske tambure – štim i trzalicu, odnosno pero. Smotra je održana 19. ožujka. Na tamburaškoj smotri u Adi sudjelovala je Milica Lerić iz Bačkog Brega, učenica Muzičke škole »Petar Konjović« u Somboru. Kako je tamburaška smotra bila natjecateljskog karaktera, Milica je osvojila

prvo mjesto u kategoriji solista, učenika četvrtog razreda Muzičke škole, a od svih prvih mjesta i u svim starosnim kategorijama, osvojila je drugo mjesto s ukupno 94 poena. Kako je uvrštena u deset najboljih solista smotre, nastupila je i u revijalnom dijelu koje je održano u večernjim satima, kada su nastupali i orkestri muzičkih škola. Milica Lerić je svirala dvije kompozicije: Šumski potocić (kompozitor A. Zverev) i Kokica (M. Nešić) uz klavirsku pratnju prof. Arlete Štrangarić Šteta. Milica je učenica šestog razreda O. Š. »Moša Pijade« u Bačkom Bregu, te redovita članica HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević«.

M. T.

Premijera »Đuvegija« u Somboru

Poslije nešto više od mjesec dana nakon nastupa Dramske sekcije HKUD-a »Vladimir Nazor« na »Danima pučkog teatra« u Hercegovcu (Republika Hrvatska), predstava »Đuvegije« bit će predstavljena i u Somboru 30. ožujka u Hrvatskom domu. Početak je u 20 sati. Ovaj komad je adaptirala i režirala Marija Šeremešić na temelju jednočinke »Stidljivi mladoženja« A. Čipčića i »Mate Glupanović se ženi« nepoznatog autora. »Đuvegije« su skladna cjelina prilagođena mentalitetu naših ljudi u izvedbi vrsnih glumaca amatera ovog kulturno-umjetničkog društva.

Z. G.

Mirko Sebić, Hotel »Panonija«: eseji, crtice, kronike, Novi Sad, 2007., str. 213

Lucidno kroničarenje sutona urbaniteta

U cijeloj se knjizi pedantno kroničari i, precizno secirajući društvenu zbilju, pojašnjavaju najupečatljivije mrlje raspadnutog »identiteta i histerije« Srbije na prijelazu milenija

Nije rijedak slučaj da se napisi koji se objavljuju u novinskim tiskovinama, bilo dnevnim ili tjednim ili mjesečnim, kasnije ponovno otisnu, no ovoga puta u većoj cjelini i u obliku knjige. Razlog tomu situiran je u sljedećem: tekstovi objavljeni u novinama mogu imati i trajniju vrijednost – vrijednost, naime, veću od jednog čitanja. Pri tomu, razlozi njihova ponovna otisnuća ne moraju počivati samo na mogućem značaju u ravni dokumentarizma, već više na očitovanoj refleksiji, tumačenjima i interpretativnim matricama. To se pojačava ukoliko u novinara postoji kontinuiteta u praćenju određene teme te u kvaliteti napisa. Naravno, i sama novinarska forma mora u ovim slučajevima biti zahtjevnija – vijesti ili izvješća, naime, teško »završavaju« u knjizi. To je, prije svega, rezervirano za komentare, analitičke tekstove, refleksivne crtice ili kraće eseje.

O KNJIGAMA NASTALIM IZ NOVINA: Ova praksa – praksa objavljivanja novinskih napisa u knjigama – prisutna je i u publicistici kod vojvođanskih Hrvata. Istina, ne previše dugo, ali ne stoga što bi im tako što bilo strano, već jednostavno što jedno dulje vrijeme, često ne svojim voljama, nisu bili u većem broju u prilikama biti novinarima. To napose vrijedi za doba socijalizma, kada se pazilo na to tko može biti novinarom i kada se od njih očekivalo ne samo servilno već i podaničko držanje spram (onih na) vlasti. Novinari su pisali o, dakako samo odabranim, događajima, o kojima najčešće nisu smjeli imati vlastiti stav. A oni koji su ga i mogli imati, ovjereni prije toga od strane komiteta, bili su u funkciji jednostavne apologije tadanjeg društvenog projekta. Ovim ne kažemo da izuzetaka nije bilo...

Prve ovakve knjige u novijoj mjesnoj povijesti vojvođanskih Hrvata dolaze od ljudi iz Katoličke crkve. Ponovno ne slučajno, jer se upravo unutar Katoličke crkve ne samo prvo pojavilo informiranje na hrvatskome, bilo je to osamdesetih godina XX. stoljeća, nego je ona imala i prvu ozbiljno ustrojenu nakladničku djelatnost. S druge strane, u njihovim se tiskovinama uvijek nalazi i prostora za objavljivanje sadržaja trajnije vrijednosti, napose meditativnog štiva. I upravo knjige s takvom tematikom objavljuju svećenik *Lazar Novaković* i časna sestra *Blaženka Rudić* 2001. godine u nakladi Katoličkog instituta za kulturu povijest i duhovnost *Ivan Antunović*. Riječ je o knjigama *Pismo(a) Isusu* i *Svjetlo u ravnici*, u kojima su objavljene njihove meditacije u kato-

ličkom mjesečniku *Zvonik*. Iste godine je autor ovih redaka objavio kao samizdat knjigu kratkih refleksivnih zapisa *Iza efemerija svakodnevlja*: prilog fenomenologiji raspadanja, ranije objavljenih u subotičkom dvotjedniku *Žig* koji imaju snažnu kritičku naslojnost na društvenu zbilju Miloševićevog doba. Nešto kasnije slično su knjige objavili i *Milivoj Prčić* (I nakon desetljeća, *Hrvatska riječ*, 2005.), također s tekstovima iz *Žiga*, te *Andrija Kopilović* s meditaci-

skoj javnosti poznat po svojim vrsnim napisima u *Nezavisnom* i *Bulevaru*, gdje je bio i glavnim urednikom. Podsjećanja radi, treba reći da je bio i jedan od prvih novinara Hrvatske riječi, i to u vrijeme kada je ovaj list, u svojoj kratkoj povijesti, postizavao svoje zacijelo nablistavije trenutke profesionalnosti – nastojao je, posredstvom nepristrasne racionalnosti, tijekom 2003. i 2004. graditi prostor zainteresirane i angažirane javnosti unutar hrvatske zajednice, produ-

cirati objektivnu javnost, koja je nužni element svih slobodnih i demokratski ustrojenih zajednica, čemu je i Sebić svojim angažiranjem značajno pridonosio. Dodat ćemo i to da je i sam naslov ove knjige neposredno navezan na ovaj tjednik – Sebić je imao jedno vrijeme istoimenu rubriku u *Hrvatskoj riječi*.

Kako sam priznaje u uvodu, tekstovi koji su objavljeni, žanrovski su promatrano posve različiti i mogu se »odrediti u rasponu od fenomenološkog ogleada, do zapisa i crtice, te novinske kronike i komentara« (str. 8). Najveći broj njih je objavljen u spomenutim tiskovinama u rasponu od početka devedesetih pa do 2005. godine. No, navodi dalje Sebić, ono što ih drži na okupu jesu »prilike domaće u posljednjoj dekadici XX. века, kada se stihijni nanosi nasilja, gluposti, nepoštenja, odustajanja od ljudskog, razarali ionako krhljivo tkivo urbaniteta« (str. 9). Ni boljšeg čini se određenja ni kraće eksplikacije o onome što nas je zadesilo! Napomenut ćemo još i to da je pedesetak odabranih napisa objavljeno u tri, obimom nejednake, cjeline: »Suton grada – ogledi«, »Pucajte u kolumnistu – hronike« i »Dan posle – jedna umorna beleška«.

U cijeloj se knjizi pedantno kroničari i, precizno secirajući društvenu zbilju, pojašnjavaju najupečatljivije mrlje ras-

padnutog »identiteta i histerije« Srbije na prijelazu milenija. Pri tomu, filozofska obrazovanost Mirka Sebića omogućuje mu nesvakidašnjost u zapažanjima, neubičajena, to jest atipična, poimanja te lucidna tumačenja svakovrsnih posrnuća i propasti oko sebe. Usto, nenametljiva sugestivnost, jasnoća misli i jednostavan stil pisanja prosto uvlače čitatelja u dijalog s napisanim i ne ostavljaju ga ravnodušnim. Prosto, štivo se čita bez daha... Stoga je prava šteta što se njegovi tekstovi predugo ne nalaze na listovima ovog tjednika. Makar gdjekad!

Tomislav Žigmanov

28. ožujka 2008.

jama iz *Hrvatske riječi* (Okom svećenika, I i II, *Hrvatska riječ*, 2006.).

POJAŠNJAVANJE MRLJA RASPADA: Istu je genezu imala i vjerojatna najzanimljivija knjiga u ovome nizu, knjiga prvijenac novinara *Mirka Sebića* iz Petrovaradina. Ono »ponajbolja« prije svega po načinu i obimu elabirane građe – način karakterizira suptilna analitičnost, a obim »sлом urbaniteta« (str. 8), urbaniteta razumljenog kao kulturni kod, a njegovo slamanje pod režimom *Slobodana Miloševića*. Inače, Sebić je kao novinar započeo raditi na Televiziji Novi Sad, gdje je kao misleći otpušten kada je trebalo, a postao je široj vojvođanskoj i srbijan-

U Splitu je u nedjelju 23. ožujka, od moždanog udara preminuo **Boris Dvornik** u 69. godini života.

Boris Dvornik, jedan od najpoznatijih filmskih i kazališnih glumaca država bivše Jugoslavije, glumio je u više od 40 filmova te u velikom broju dramskih izvedbi na sceni splitskog, zagrebačkog HNK i drugih kazališta.

Osim kazališnih kreacija, među kojima su »Ribarske svađe« *C. Goldonija*, *Brešanov* »Hamlet u selu Mrduša Donja«, Pirandellov »Čovik, zvir i kripost«, publika pamti i njegove nastupe u operetama – *Strausovu* »Šišmišu«, *Tijardovićevoj* »Maloj Floramy«, u kojoj je igrao više od 300 puta, »Splitskom akvarelu«.

U sjećanju široke publike ostaje po ulogama u televizijskim serijama »Roko i Cicibela«, »Velo misto« i »Malo misto« autora *Miljenka Smoje* te »Kapeljskim kresovima«.

In memoriam: Odlazak velikog glumca Umro Boris Dvornik

Boris Dvornik je u začecima stvaranja samostalne hrvatske države postao i saborski zastupnik prvog saziva Sabora RH na listi HDZ-a.

Rođen je 16. travnja 1939. u Splitu. Glumom se bavio od djetinjstva, Kazališnu akademiju završio je u Zagrebu, a na filmu je debitirao 1960., u »Devetom krugu« *Francea Štiglica*. Za glumački rad primio je brojna priznanja i nagrade.

Zbog smrti Borisa Dvornika, duboko žaljenje i sućut njegovoj obitelji i poštovateljima, osim najviših državnih dužnosnika i kolega u Hrvatskoj, izrazili su i srbijanski glumci *Velimir Bata Živojinović* i *Ljubiša Samardžić*.

»Boris je bio šarmantan i duhovit čovjek... tolerantan čovjek, sja-

jan glumac, veliki umjetnik«, izjavio je Živojinović agenciji Tanjug i dodao da se njih dvojica nikad nisu svađali iako su o tome pisali neki mediji.

»Drugi su nas svađali, a to što se nas dvojica nismo svađali nosi neku simboliku. To što smo se lijepo družili – i to je jedna simbolika. Volio bih da takvi budu i naši narodi. U tome je značaj našeg druženja – u zajedništvu i ništa izvan toga«, kazao je Živojinović, dodajući da je »šteta što Dvornik neće sudjelovati u tom zajedništvu i pomirbi«, te da je uvjeren da ćemo se »pomiriti u ogromnom broju«.

Glumac, redatelj i producent *Ljubiša Samardžić* izjavio je Tanjugu da je smrću Borisa Dvornika »otišao i dio naše bogate prošlosti«.

(Hina)

»Nema zemlje za starce« (SAD, 2007.); režija: Joel i Ethan Cohen

Remek djelo braće Cohen

Favoriti ovogodišnjeg FEST-a opravdali su očekivanja. Tako je film braće *Cohen* »Nema zemlje za starce« (No Country For Old Men), zasluženio pokupio najbolje kritike i simpatije publike na beogradskoj manifestaciji. To ne bi trebalo čuditi jer je riječ o filmu koji je ove godine dobio četiri Oscara: za najbolju režiju, najbolji scenarij, najbolji film i za naj-

bolju sporednu mušku ulogu. Od ovih nagrada, najznačajnija je posljednja jer je *Javier Bardem* donio toliko mnogo ovom filmu da je to teško opisati u par rečenica. Elegancija sa kojom je odglumio lik Antona Chigurha danas se rijetko viđa u hollywoodskim filmovima. Naravno treba naglasiti da je Bardem Europljanin, kao i da su Europljani pokupili sve Oscare za glumu ove godine pa se postavlja pitanje koliko je Hollywood danas zapravo hollywoodski.

»Nema zemlje za starce« je tipično ostvarenje braće Cohen (Joel i Ethan) s jakom autorском notom. Film koji prikazuje nekoliko prepletenih ljudskih sudbina (ovoga puta pomalo Altmanovski) i daje jasnu sliku njihovih života bez ikakve namjere da moralizira i »pridikuje«. Tako »glavni junak«, ako to uopće postoji u ovom filmu, biva ubijen na 2/3 filma, veliki negativac odlazi nekažnjen (iako je prilike za kaznu bilo i više nego dosta), a ostali likovi nastavljaju živjeti svoje živote bez velike promjene ili aristotelovske katarze. Kraj filma je također otvoren i neočekivan, pa nas tjera da sami odredimo sudbine junaka. Da ne bih u potpunosti pokvario film onima koji ga nisu gledali (a sebe spasio sažimanja teško prepričljive radnje) reći ću samo da se u njemu pojavljuju: serijski ubojica – psihopata, meksička i američka mafija, kalifornijski odmetnik u stila Chucka Norrisa, policija i poneka lijepa žena. Ako tome dodamo mnogo (specifičnog) oružja i kombi pun droge znate da imamo pravi hit. A ako tome dodamo braću Cohen znate da imamo pravo umjetničko djelo.

»Nema zemlje za starce« je istinsko remek djelo i zaslužuje svaku nagradu, a nije ih malo,

koja mu je dodijeljena. Film je specifičan i po tome što mu je »dodavanjem braće Cohen«, oduzeta glazba, a također gotovo da nema ni jedan specijalni zvučni efekt. Spomenuto odsustvo glazbe, dobra gluma, nenametljiva fotografija i stil režije daju filmu hiperrealističnu notu i koliko god zaplet djelovao nevjerovatno ni jednog trenutka nećete posumnjati u njega. Ljubitelji sedme umjetnosti, uživajte.

Miroslav Šokčić

Miljenko Jergović, »Freelander«, Ajfelov most, Sarajevo/Zagreb, 2007.

Putovanje prohujalim vremenom

Posljednje putovanje glavnog lika, umirovljenog profesora Karla Aduma, svojevrsno je podvlačenje crte pod zagrebačku suvremenost kao i pod stvarnost Bosne, prepunu kontrasta i scena, koje je moguće doživjeti tek kao odgovor na pitanja što se uzalud postavljaju još od tko zna kojih vremena

Piše: Đurđica Stuhldreiter

Predstavljati Miljenka Jergovića gotovo da i nije potrebno. Jedan od najplodnijih suvremenih autora gotovo nam svake godine nudi razloge za druženje s knjigom. Rodio se u Sarajevu, živi u Zagrebu i u svojem najnovijem romanu spaja točke na kojima se nalaze ova dva grada. Autor je čitavog niza naslova što su već pronašli svoja mjesta na književnoj sceni. Gotovo da nema područja na kojem se nije ogledao. Objavio je knjige pjesama (»Opservatorija Varšave«, »Uči li neko noćas u ovom gradu japanski«, »Himmel Commando«, »Preko zaleđenog mosta«, »Hauzmajstor Šulc«) te knjige priča (»Sarajevski marlboro«, »Karivani«, »Mama Leone«, »Rabija i sedam emleka«, »Inšallah, Madona, inšallah«, »Historijska čitanka«). Znamo ga i kao autora novele »Buick Rivera«, romana »Dvori od oraha«, »Gloria in exelsis«, »Ruta Tannenbaum«, dramskog teksta »Kažes anđeo«, knjige publicističkih tekstova »Naci bonton« i »Žrtve sanjaju veliku ratnu pobjedu«.

Najnoviji uradak u tako bogatoj književnoj biografiji njegov je roman »Freelander«, djelo koje budi asocijacije na novelu »Buick Rivera«. Oba naslova ujedinjuje putovanje kao glavni pokretač zbivanja, cestu kao svojevrsnu pozornicu i automobile što zauzimaju posebno mjesto u životu glavnih likova. Sličnost se ogleda i u ponekim novelističkim odrednicama »Frelandera« koji, premda određen kao roman, prati jedan lik i događaje što se nižu linearno. Nakon opsežnih djela tipa »Dvori od oraha« Miljenko Jergović iznenađuje nas kraćim romanom u kojem prati protok vremena u životu sasvim običnog lika.

DUHOVI PROŠLOSTI: Riječ je o umirovljenom zagrebačkom profesoru Karlu Adumu, koji se nakon tridesetak godina sprema na putovanje u rodno Sarajevo. Povod za to je stričeva smrt i čitanje oporuke na koju ga pozivaju. U starom Volvu, kupljenom u 34. godini, starac koji je nakon ženine smrti ostao sam, počeo će odmotavati klupko vlastita života. Pri tom će nam otkrivati svoja sjećanja i uspomene, ali i strahove, frustracije i neostvarene želje. Kotrljajući se cestom koja nudi krajolike i prostore Bosne, Karlo će Adum imati prilike još

Miljenko Jergović

se jednom suočiti sa zaboravljenim duhovima prošlosti i davno prohujalim vremenom.

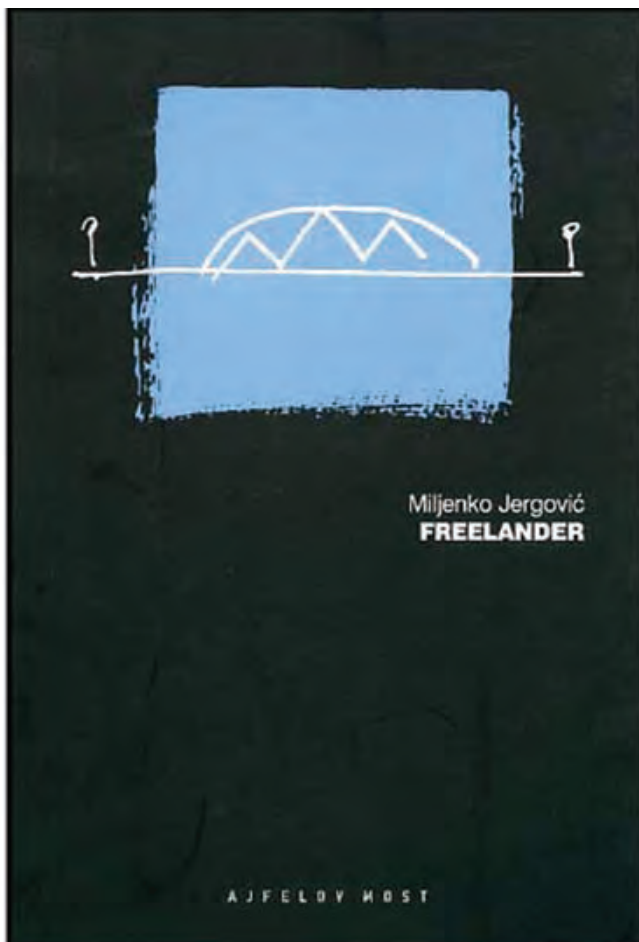
Simbolika imena starog profesora povijesti osvjetljet će intime prostore čovjeka, koji će

u nizu digresija ispričati svoju životnu priču. Njegovo prezime Adum, objašnjava nam se, izvedeno je od *hadum* – što znači *eunuh*, *uškopljenik*, a takvo određenje lika potvrđuje se, nakon iskrenih spoznaja samog nositelja, kao jedino moguće. Jer, doživljavajući stari automobil kao svoj vlastiti neuspjeh, u nizu dokaza sam će Karlo Adum dokazati da je tomu zaista tako. Nemogućnost da se izbori za svoje mjesto pod suncem, da ostavi tragove svog postojanja na bilo kojem području, sudbina je predodređena za nekoga tko je obilježen takvim prezimenom. Odustajanje od borbe proizlazi stoga kao logičan slijed, ali nastojanja da se othrvu ironiji sudbine probudit će se kod starca onda kada se to bude najmanje očekivalo.

DVA GRADA: Brojne epizode što zaustavljaju radnju osvijetljavaju lik usamljenika i neprilagođene jedinice, ali i ocrtavaju obrise dvaju gradova istaknutih na osobnoj karti Karla Aduma.

Sarajevo, iz kojeg je s majkom otišao nakon nehotičnog ubojstva vršnjaka, i Zagreb s obrisima agramerske kulture, nude nam i slike vremena na širem planu. Kritički odmak od oba grada ponudit će mogućnost da se u njima potraže razlozi za mnogo toga što je obilježilo život osobe, koja nije pripadala do kraja niti jednom niti drugom. Nepripadanje se nameće kao bitan element u određivanju Karla Aduma, što samo potkrepljuje bljeskoviti prikaz nekih drugih likova s kojima uspostavlja veze i isprepliće svoju sudbinu. Poput vlastite majke, koja se snalazi u svim vremenima i baš zato ne pripada nikome do kraja, i njezin će sin uzalud tražiti prostor i vrijeme kojem pripada.

Njegovo posljednje putovanje svojevrsno je podvlačenje crte pod zagrebačku suvremenost kao i pod stvarnost Bosne, prepunu kontrasta i scena, koje je moguće doživjeti tek kao odgovor na pitanja što se uzalud postavljaju još od tko zna kojih vremena. Koliko je u tim pitanjima moguće prepoznati i ona što ih svatko od nas postavlja samom sebi, iako se možda ne nada odgovoru, ovisit će i percepcija »Frelandera«. Sigurno je samo kako nas je Miljenko Jergović opet iznenadio knjigom u kojoj ne treba tražiti *dvore od oraha*, nego ljudske sudbine koje bi mogle stati tek u orahovu ljusku. ■

Jezični savjetnik

Blagdan i(li) praznik

Uređuje: Miranda Glavaš-Kul

Tijekom godina komunističkoga režima riječ *blagdan* potiskivana je iz hrvatskoga jezika, okarakterizirana je kao vjerska i svedena samo na crkvenu uporabu u kojoj se je, srećom, sačuvala. Osamostaljenjem Republike Hrvatske u uporabu su vraćene mnoge riječi, a među njima i riječ *blagdan*. Tako je ova riječ postala sinonimom za režimski obojenu riječ *praznik*. Otada je riječ *praznik* nepravedno potiskivana pa su *praznici* postali *blagdanimi*. Jesu li praznik i blagdan istoznačnice?

Treba istaknuti da su i *praznik* i *blagdan* hrvatske riječi, ali nisu potpuno zamjenjive, nisu istoznačnice, nego bliskozačnice. Riječ *praznik* svojom nas osnovom upućuje na prazninu, dakle dan koji je prazan od rada – neradni dan. *Blagdan* je riječ koja je nastala od dviju riječi *blag* i *dan* te nas već tvorba riječi upućuje da je ovaj dan drukčiji, poseban, svečan dan posvećen nekom crkvenom događaju.

Kada ćemo rabiti koju riječ? Za Božić, Uskrs, Novu godinu i Veliku Gospu reći ćemo da su u prvome redu crkveni blagdani, ali su ujedno i praznici jer su u RH neradni dani. Dok su blagdani Josipovo, Markovo, Jurjevo i mnogi drugi samo balgdani jer nisu neradni dani. Za Prvi svibnja ili Dan antifašističke borbe (22. lipnja) reći ćemo da su praznici jer su neradni dani.

Kada imenicu praznik rabimo u množini – praznici, označujemo dulje vrijeme bez nastave ili rada. Za učenički odmor od škole kažemo da su to školski praznici tijekom kojih ima i blagdana. Tijekom proljetnih, ili uskrasnih, praznika slavimo blagdan Uskrsa, a ostali su dani učenicima prazni od rada, dakle praznici. Ove praznike nazivamo proljetnima ili uskrsnima jer su uvijek vezani uz blagdan Uskrsa. Za učenički odmor nije dobro rabiti srbizam *raspust*, a ni tuđicu *ferije* kad imamo hrvatske riječi učenički praznici i odmor učenika.

Povijest hrvatskog jezika

Hrvatski jezik u 16. stoljeću

Razdoblje od 16. stoljeća možemo okarakterizirati kao novo, drukčije razdoblje, jer nastaje i razvija se književnost na čakavskom i štokavskom narječju na jugoistoku i kajkavskom na sjeverozapadu zemlje. Ovo je vrijeme velike rascjepkanosti državnoga prostora (Dubrovnik je slobodan, Banska je Hrvatska u sastavu Habsburške Monarhije, Dalmacija je pod vlašću Mlečana, a i Turci su zauzeli neka područja) i čestih migracija stanovništva što je pridonijelo miješanju narječja zbog pripadnosti istom narodu, jeziku i kulturi. Izdvajaju se dva književnojezična prostora: sjeverozapadni (sjevernočakavsko-kajkavski) i jugoistočni (južnočakavsko-štokavski). Snažni su zapadni utjecaji (renesansa, petrarkizam i latinska poezija).

MARULIĆEVA »JUDITA«: Književnika koji stvaraju u ovome razdoblju ima puno, a nabrojiti ćemo samo najistaknutije. Prvo hrvatsko veće književno djelo, u cjelosti napisano hrvatskim jezikom, jest religiozni ep »Judita« Marka Marulića. Ovo djelo, objavljeno 1521., pisano je čakovkim narječjem, svome je autoru donijelo laskavu titulu oca hrvatske književnosti. Petar je Zoranić ostao zapisan u hrvatskoj književnosti kao pisac prvog hrvatskog romana »Planine« tiskanog u Mlecima 1569. godine. Dubrovačka je književnost iznimno razvijena, pisci pišu štokavskim narječjem, ali u svome se jeziku koriste ikavsko-čakavskim elementima. Na prijelazu stoljeća djeluju istaknuti petrarkisti Šiško Menčetić (1457. - 1527.) i Džore Držić (1461.-1601.) i najveći komediograf razdoblja Marin Držić (1508?-1567.) koji je bio vrlo plodonosan pisac, a od njegovih mnogobrojnih djela najpoznatija su: »Novela od Stanca«, »Skup«, »Tirena« i »Dundo Maroje«.

U drugoj polovici 16. stoljeća pojavljuju se prve tiskane knjige na kajkavskom narječju: »Decretum« Ivana Pergošića (1754.) te »Kronika kratka« i »Postila« Antuna Vrameca.

PRVI RJEČNIK: Na kraju je 16. stoljeća (1595.) objavljen prvi hrvatski rječnik koji je ujedno i prvo mađarsko leksikografsko djelo, a to je »Dictionarium quinque nobilissimarum Europae linguarum, latinae, italicae, germanicae, dalmaticae et ungaricae«, u prijevodu: »Rječnik pet najuglednijih europskih jezika latinskog, talijanskog, njemačkog, dalmatinskog i mađarskog«. Rječnik je sastavio Šibenčanin Faust Vrančić (1551.-1617). Knjiga je maloga formata, ima 6 stranica predgovora i 128 stranica rječnika, a hrvatskih je riječi oko 3800. Na posljednjih su šest stranica ispisani tekstovi Deset Božjih zapovijedi, te molitve: Vjerovanje, Očenaš i Zdravomarija na svih pet jezika. Taj se rječnik može smatrati pravim početkom hrvatske leksikografije. Iako je hrvatski stupac (dalmaticae) na četvrtom mjestu, rječnik je važan za proučavanje hrvatskoga leksika Vrančićeva doba.

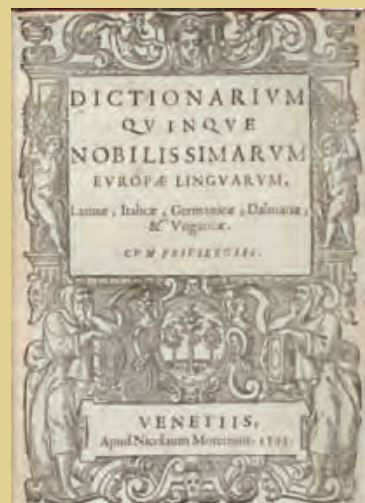
Šesnaesto je stoljeće vrijeme oblikovanja zajedničkoga književnoga jezika temeljenog na trima narječjima kojim se služi veći broj ljudi – govornika različitih dijalekata.

CLibar Marca Marula Splichianina Vchomle
uđarši lltoria Sfete uđouice Judit u uerfih
haruacchi sfotena/chacho ona ubi uoi
uodu Olophera Polridu uoi
che goe goe/i oflodobi pu
ch ilraelschi od ueli
che pogibili.

Prodaiufc ubnecib umarcari uftacu
chidarfi libar la signao.

Naslovnica prvog izdanja »Judite«

U crkvi Svetog Križa u Somboru

Blagoslovljen kip svetog Josipa

Na blagdan svetog Josipa u srijedu 19. ožujka, poslije Križnog puta i svete mise velečasni dr. *Marinko Stantić* je u crkvi Sveti Križ blagoslovio novi kip svetoga Josipa.

»Ako zavirimo u sveto pismo vidjet ćemo da je sveti Josip čovjek koji je vrlo malo govorio. On je bio svjestan da treba naslijedovati i iščitavati Božju volju. Čak i onda kada je bio zbunjen, kada nije razumio Božju riječ, tražio je pojašnjenje od Gospodina, a on mu je kroz san govorio što

treba činiti«, rekao je u misnoj propovjedi velečasni Marinko. On je istaknuo kako i vjernici moraju marljivo i tiho začu u Božju volju, slijediti je i ići putem svetog Josipa koji će za nas zagovarati na tom putu.

Nakon svete mise oko kipa svetog Josipa okupili su se brojni vjernici i uputili mu molitve. Velečasni Stantić je blagoslovio kip kojeg je crkvi darovala župa, a uskoro ova crkva treba da dobije novi oltar, jer se stari trošan i oronuo.

Z. G.

Na Bijelu nedjelju održat će se 27. festival popularne kršćanske glazbe u Zagrebu

Uskrs fest 2008.

Najstariji festival popularne kršćanske glazbe u Hrvatskoj »Uskrs fest« održat će se na Bijelu nedjelju, 30. ožujka 2008. u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog u Zagrebu. Početak je u 19 sati. Na »Uskrs festu 2008.«, između ostalih, nastupit će i Vokalno-instrumentalni sastav »Proroci« iz Subotice pjesmom »Sa svjetlom u duši«. VIS »Proroci« koja okuplja mlade iz nekoliko subotičkih župa, aktivno djeluje na

području Subotičke biskupije od 2006. godine. Da podsjetimo, na natječaj koji su raspisali Odbor Hrvatske biskupske konferencije za mlade i Hrvatski katolički radio kao organizatori Festivala, pristiglo je 68 skladbi. Dvije neovisne komisije, tekstualna i glazbena, ocjenjivale su pristigle skladbe. Zbrajanjem glasova članova komisija dobiven je redoslijed pjesama, a prvih dvadeset s najviše osvojenih bodova, među kojima je i pjesma VIS »Proroci«, bit će izvedene na »Uskrs festu 2008.«

Glavni nositelj Festivala je Hrvatska biskupska konferencija.

J. K.

Na Uskrs u Sonti

Šokadija pjesmom slavila Uskrsnuće

Na sam dan Uskrsa, prije velike mise, u crkvi sv. Lovre u Sonti održan je tradicionalni uskrsni koncert. Vjernicima, koji su ispunili crkvu, predstavili su se župni dječji zbor i župni zbor mladih, uz glazbenu pratnju svojega voditelja *Kristine Ralbovske*, te, već po tradiciji, pjevački zbor Kulturno prosvjetne zajednice Hrvata »Šokadija«. Skladno pjevanje ispunilo je crkvu i srca prisutnih, a svečanu uskrsnu misu predvodio je sončanski župnik vlč. *Dominik Ralbovsky*.

I. A.

Za oko i dušu

Upovodu najvećega katoličkoga blagdana, Uskrsa, likovna i etnološka sekcija Kulturno prosvjetne zajednice Hrvata »Šokadija« priredila je u prostorijama OŠ »Ivan Goran Kovačić« u Sonti tematsku izložbu radova svojih članova, te likovnih radova djece kojoj izborni predmet Hrvatski jezik s elementima kulture predaje nastavnica *Kata Tadijan*. Izložba je otvorena u subotu, 22. ožujka, a tvorile su je tri cjeline. S jedne strane vidjeli smo jaja šarana raznim tehnikama, kako ona koja su uradili članovi likovnoga odjela »Šokadije«, tako i jaja koja su ukrala spomenuta školska djeca. U centralnom dijelu prostorije dominirale su rukotvorine etnološke sekcije, od malih miljea, do stolnjaka, svi sa cvjetnim i uskrsnim motivima. S druge strane izložene su slike članova likovne sekcije »Šokadije« i crteži školske djece. Izložbu je posjetio veliki broj Sončana i njihovih gostiju.

I. A.

Svetište Majke Božje na Bunariću

Nedjelja, 30. ožujak u 16 sati – Nedjelja Božanskog milosrđa, sveta misa i propovijed
Početak hodočašća na Bunariću.

Zaručnički tečaj

Zaručnički tečaj, koji je obavezan za sve koji se ove godine namjeravaju vjenčati u crkvi, započinje u ponedjeljak, 31. ožujka u vjeronaučnoj dvorani župe sv. Terezije Avilske, u Harambašićevoj 7. u Subotici s početkom u 19 i 30 sati. Tečaj će trajati do petka, 4. travnja a predavanja će držati svećenici, liječnici i bračni parovi.

J. K.

Piše:

mons. dr. Andrija Kopilović

Živjeti za trajno, neuništivo i vječno

Ovaj i onaj svijet

Slavimo Uskrs. U mnogima od nas ovo slavlje nje pobuđuje različite misli. Najvjerojatnije je da je u svakome u dubini duše probuđena misao o smrti i životu. O prolaznosti i uskrsnuću. Razmatrajući ovih dana posegao sam ponovo za mislima vrsnih teologa, među njima i našega Pape Benedikta XVI. Dobro se je u uskrsnim danima suočiti jasno s problemom »ovoga i onoga svijeta«. Kršćanin Uskrs ne prima kao informaciju, nego kao izazov za novu odluku i novi korak. Nažalost, ne možemo se promijeniti odjednom, ali svaki Uskrs možemo zakoračiti stepenicu više prema Isusovim vrednotama. Biti svjedok.

Teško je biti čovjek na zemlji. Ova zemlja je, naime, neprijateljski raspoložena prema čovjeku, ona se suprotstavlja poštenju i savjesti, ona ubija i osuđuje nevine. Ova zemlja je natopljena krvlju Boga čije smo srce proboli na križu. Ova zemlja nije naš svijet i naša domovina. Ona je mjesto borbe, arena u kojoj treba pobijediti. Ova nam zemlja uzima sve. Smrću nam uzima zemaljski život, no ona se trudi da nam uzme i vječni život, da pogazi našu savjest, uništi čovječnost u nama, da onemogućiti praštati jedni drugima, ljubiti, vjerovati i razumjeti jedni druge.

PRAVEDNI SIGURNO POBJEĐUJU: Ova zemlja i danas progoni i ubija najnevinijeg čovjeka ljudske povijesti – Isusa iz Nazareta. Bezbrojne sekte trude se na televiziji, u novinama, u knjigama i na radiju, u politikama i svjetskim ekonomijama ubiti Isusa iz Nazareta. Sve u svijesti da ako on bude mrtav, onda će biti lako ubiti čovjeka. Dok Bog brani čovjeka, dok je Isus iz Nazareta, Bogočovjek među nama, dotle pravedni sigurno pobjeđuju i imaju budućnost. Stoga je sva neprijateljska, mračna, podla borba čovjeka i čovječanstva usmjerena protiv njega.

Crkva je od početaka bila meta napada. Milijuni mučenika davali su život kroz dvijetisućljetnu povijest Crkve da posvjedoče da je Isus doista Bog i da se za njega isplati dati zemaljski život. Kao što čovjek daje život za čistu savjest, kao što je sposoban umrijeti za slobodu domovine, kao što je slobodan i spreman dati život za pravdu, za mir i slobodu, tako je čovjek spreman dati život za Isusa iz Nazareta. Jer Isus iz Nazareta je i pravda i sloboda i mir i mudrost, on je povjerenje, nada, život i budućnost. Jer samo Bog može biti čovjekova budućnost, samo protiv Boga nitko ne može ništa. Bog stoji kao stijena na obali mora, koju uzalud vjekovima napadaju valovi, ali je ne mogu srušiti, odnijeti, ni razoriti.

Kad ljudi ne mogu uništiti Isusa, tad pokušavaju uništiti njegovo djelo, a to je Crkva. Crkva je doista, gledano ljudski, slabašna tvorevina koja se sastoji od ljudi koji su grešni kao i svaki čovjek ove zemlje. Ta Crkva nema oružja, nema policije, velikih političara,

Potrebno je biti mudar i

jasno gledati situaciju u

svijetu. Život brzo prolazi.

Slava svijeta se brzo stiša-

va, pljesak traje prekratko,

a čovjekov život na zemlji

nestaje. Treba početi ži-

vjeti za ono što je trajno,

neuništivo, vječno. Treba

pronaći put, treba osvije-

tliti stazu drugima, treba

dopustiti da budemo pri-

vidno poraženi od mraka

kako bismo uništili mrak i

osvijetlili život.

ona ne pravi ljudske saveze na svoju obranu, ona nije država, ona nema silu moćnika ovoga svijeta. Ona je slaba i nemoćna u očima svijeta. A u toj slabosti je njezina snaga, jakost i pobjeda. U njoj naime iz dana u dan padaju ljudski okovi, umire ovaj svijet, mučenički se pokapa čovjek ove zemlje ali uskrsava pravda, mir i nada. U toj Crkvi se to jače pokazuje Božja moć što je veća ljudska nemoć. U toj Crkvi treba stalno umirati stari, zlokobni svijet koji onemogućuje čovjeku da bude čovjeku brat. Ta Crkva kao i njezin Učitelj mora biti stalno na križu, ali s probodenim srcem, jer ona smije umirati samo iz ljubavi prema čovjeku i Bogu.

NEMOĆ NA KRIŽU POSTALA JE SVEMOĆ:

Lako se danas prevariti u procjenama. Obično pomisljamo da trebamo biti na strani jakih, koji su naoružani, ekonomski siloviti, koji drže politike svijeta i koji, čini se, drže konce svijeta u svojim rukama. To je varka i privid. Svijet pobjeđuju, i u svijetu bivaju sretni, samo koji uspijevaju pobijediti zloću, koji su slabi i nemoćni poput djece, koji su čisti i pravedni poput pravednika tijekom povijesti čovječanstva, koji su umirali i pogibali, ali unatoč tome ostali stupovi ljudske povijesti. Moć nas zavodi na nepravde. Nemoć nas vodi da ljubimo pravdu, da zaštitimo udarene mržnjom, da budemo uvijek za čovjeka. Nemoć je poraz svijeta u nama, a pobjeda Boga, neba i savjesti. Nemoć u nama je poraz tijela i ljudske oholosti, a pobjeda duha, čestitosti i ljubavi. Nemoć je poraz oholosti, ljubomore, svađe i ratova među nama. Ta ista nemoć je međutim pobjeda mira, slobode, čovjekoljubivosti i međusobnog bratstva. Isus nas je učio da idemo među ljude kao ovce među vukove, a ne kao vukovi među ovce. On nas je poučavao da budemo kao djeca želimo li imati njegovo Kraljevstvo i biti pobjednici. On nas je učio da gubimo život, a ne da postajemo slavni na tijelima ljudi ispod sebe. On nas je učio živjeti i umirati za čovjeka, za ostvarenje pravde i ljubavi među ljudima. On je sam pokazao da je nemoć na križu postala svemoć koja privlači sve ljude pravdi i u nebo.

Potrebno je stoga biti mudar i jasno gledati situaciju u svijetu. Život brzo prolazi. Slava svijeta se brzo stišava, pljesak traje prekratko, a čovjekov život na zemlji nestaje. Treba početi živjeti za ono što je trajno, neuništivo, vječno. Treba pronaći put, treba osvijetliti stazu drugima, treba dopustiti da budemo prividno poraženi od mraka kako bismo uništili mrak i osvijetlili život.

Neuništiv je život, jer je on došao k nama u Isusu iz Nazareta koji živi i koji je živ među nama i učinkovit u nama. Uskrsli Nazarećanin. Nama ostaje samo jedno, premisliti svoj put prema uskrsnuću.

Ana Miličić i danas zaustavlja vrijeme

I bećare su matere zaodijevale

Vrijedne žene zaodijevale su cijelu obitelj u kućnoj radinosti * U selu se odjeća nije prodavala, u grad se rijetko išlo * Za udavače se nije kupovalo svadbeno ruho, pripremalo se u kući.

Piše: Ivan Andrašić

Naši stari nisu imali prodavaonice u kojima su se zaodijevali. Ukoliko bi se nešto od ruha i moralo kupiti, trebalo je putovati u grad. A da bi se nešto kupilo, moralo se imati i novca, što je nadničarskoj sirotinji bila nepremostiva prepreka. Kupljenu ili, kako je sirotinja znala reći, »gospocku« odjeću mogli su sebi priuštiti samo oni malo imućniji, koji su bili rijetki. Upravo zahvaljujući toj sirotinji, u naslijeđe su nam ostala prekrasna pučka ruha, rađena rukom u dugim zimskim večerima, u vrijeme mrtve sezone poljoprivrednih radova.

Nisu to samo svečana ruha, u kućnoj radinosti su nastajala i ruha za svakidašnju uporabu – radna ruha, ruha »za kajanje«, ruha za djecu i sva druga moguća ruha, zamišljena na brojnim prelima i izrađena žuljevitim rukama vrijednih žena. Žene koje i danas znaju izrađivati i popravljati narodne nošnje jako su rijetke. Jedna od njih je članica KPZH »Šokadija« i vanjska suradnica zagrebačke »Radionice i posudionice pučkoga ruha« Sončanka Ana Miličić.

IZRADA NARODNE NOŠNJE:

»Nošnje su moja opsesija od mladih dana. Već od ranoga djetinjstva gutala sam očima svaki potez žena koje su se okupljale na prelu kod moje majke (baka po ocu, op.aut.), a osobito onih koje su vezle i pulale košuljce, skute, plečke i ostale dijelove nošnje. Majka je bila moja prva i jedina učiteljica u ovom prekrasnom poslu, koji, po meni, ima i puno elemenata umjetnosti. U početku sam joj samo pomalo pomagala, pa mi je postupno oduvala sve tajne posla, da bih kroz nekoliko godina bila u stanju uraditi i one najkompliciranije stvari. Na svoju veliku radost, udala sam se u obitelj koja je jako cijenila upravo narodne nošnje, tako da sam se dalje usavršavala uz svekrvu. Vidite i ovaj plećak, star je više od stoljeća, on mi je najljepša uspomena na moju majku, od koje sam ga i dobila«, priča nam Ana.

Postojalo je, a i do danas se očuvalo više vrsta nošnji vezanih za Sontu. »Divojke, one mlade, nosile

su ruho kojega su tvorile – suknja, pregač i košuljac, a zrelije divojke i mlade žene ruho koje je, po meni, najraskošnije – pulanku i plećak, uz koje su išle papučice ukrašene zlatovezom, a na glavi kapica. Žene srednje dobi nosile su misnu nošnju s porankama, a nošnja za korotu imala je – crni vez, crne poranke, s njima plavi pregač i plavi rubac, na nogama crne ljope. Mušku momačku nošnju tvore – gaće, najčešće od osam pola, košulja, ili šarena, s jačicom i zapunkima, ili širokih rukava, bogato pulana. Uz njih, na nogama su se nosile šarene ljope, na glavi šešir. Radile smo i mušku radnu nošnju, koju tvore gaće i zora. Za razliku od svečane, ova nošnja se radila od čistog, grubljeg platna, uz nju su se nosili opanci, a ovisno o tome što se i na kakvom terenu radilo, mnogi su bili i bosonogi«, objašnjava nam Ana i sjeda za stol, kako bi demonstrirala početak izrade jednih skuta.

VEZ I MOTIVI: »Evo, vidite, sve što rabim iz kućne je radino-

sti. Osnovni materijal je srvijan, otkan na stativama. Širina ovako otkanoga platna je oko 40 cm, što se kod nas kaže jedna pola. Skute se rade od šest pola, duljine oko 1 m. Na donjem kraju se pravi deblji porub, na kojega se prišiva čipka, a iznad poruba dolazi vez. Pule se prišivaju u 14 redova, ispod i iznad veza. Originalne pule su izrađene od jako tankoga lima, bijeloga i žutoga, no, danas ih je jako teško nabaviti, pa se rabe plastične replike. U gornjem porubu skuta skupe se falte, po 4 prazne sa svake strane i 14 pulanih otraga. Prednji dio je ravan, preko njega se opaše pregač. Za vez se rabi raznobojna svila. E, tu je do izražaja dolazila naša mašta. Sve smo se trudile da motiv bude što originalniji, vez što raskošniji. Pregač se radio u tri pole, duljine oko 70 cm. Na gornjem porubu su se pravile falte, na donji porub se prišivala čipka. Pregač se ukrašavao pulama i raznobojnima plantikama. Košuljac se ukrašavao na prsima, pulama i vezom, a plećak je imao i

bogati vez na rukavima i produljenje od običnog, čistog platna, koje se uvlačilo pod suknju, kako bi se plećak ljepše namjestio«, objašnjava nam Ana i pokazuje kapicu.

»Osnova za kapicu isto je otkana na stativama, a potom ukrašena zlatovezom. Unutarnji dijelovi su velika i mala kondža. Velika kondža se pravi od konoplje i uvija u čisto, služi za držanje kapice u punom obliku, a mala kondža je izrađena od pruta i isto tako uvijena u čisto, svrha joj je da omogućiti bolje nalijeganje kapice na glavu«, kaže Ana i pokazuje nam pripremljen srvijan za mušku nošnju.

»Tehnika ukrašavanja je ista, razlika je samo u krojenju. Muške gaće su se obično radile u osam pola. Košulja je bilo dvije vrste. Ona sa zapunkima i jačicom i ona raskošnija, sa širokim rukavima. Zapunki su ovi ravni dijelovi na završetku rukava, koji se prikopčaju gumbom, a jačica je ovaj okovratnik. Košulja sa širokim rukavima je bila ukrašavana bogatim vezom i pulama. Nosio se i prsluk, bogato izvezen i oko vrata svileni rubac – žalimka. Od obuće, nosile su se šarene ljope na bosu nogu, a na glavi šešir. Radno ruho izrađivale smo od čistoga, gruboga platna, koje je svojom bjelinom ublažavalo žegu, a i dobro upijalo znoj. Uz ovu odjeću nosili su se opanci«.

Ova vrijedna žena, članica KPZH »Šokadija« od njezina osnivanja, mogla bi nam još danima pripovijedati o svojoj omiljenoj temi. Jedna je od onih koje imaju velikoga udjela u radu »Šokadije« na očuvanju bogatoga etno-naslijeđa Sonte, a u svako doba spremna je mladima otkriti sve tajne ovoga posla. »Ne smijemo dozvoliti da s nama starima izumre i sve ono što znamo i što smo u prošlosti radili. 'Šokadija' mi je druga obitelj i jako me raduje upravo to što se u etnosekciji nastoji uraditi puno toga što je većina žena već zaboravila, a još me više raduje to što vidim da i danas ima mladih žena, pa čak i djevojčica, koje rado dolaze učiti od nas starijih«, kaže Ana. ■

Polenska kihavica (peludna hunjavica)

Piše: dr. Marija Mandić

Veoma česta tegoba mnogih žitelja naših krajeva u ovo proljetno vrijeme je upravo polenska kihavica ili alergijski rinitis. To je poremećaj imunološkog sustava koji se odlikuje alergijskom reakcijom na polenski prah i druge slične materije. Postoje dva osnovna oblika polenske kihavice i to su: SEZONSKA kihavica, koja se javlja u vrijeme oprašivanja određenih biljnih vrsta, i NESEZONSKA kihavica, koja se može javiti u bilo koje doba godine.

OSNOVNI SIMPTOMI: Ukoliko vas alergijski rinitis muči tijekom proljeća vjerojatno ste alergični na polen drveća, a ukoliko je to tijekom ljeta, onda ste alergični na polen trava i korova. Osobe koje imaju nesezonski oblik polenske kihavice najčešće su alergične na jednu ili više tvari koje se mogu naći u njihovom okruženju. Takve tvari nazivamo alergenima i to su najčešće grinje, koje se nalaze u kućnoj prašini, zatim perje te sitne čestice životinjske kože, koje se ljušte zajedno s dlakom, a sve te tvari se mogu naći u – jastucima, posteljini, odjeći, zavjesama tuš-kabine, teškim zavjesama, presvlakama te debelim tepisima. Još jedan čest alergen je plijesan, koju uglavnom nalazimo na vlažnim mjestima kao što su – podrumi, kupaonice ili, pak, vlažna i trošna mjesta u kojima se živi.

Osnovni simptom ove bolesti je kihanje, koje u ovom slučaju

ima za cilj zaštititi organizam, bilo izbacivanjem alergena ili sprečavanjem njegovog prodora u organizam putem raznih tjelesnih otvora kao što su – usta, nos, nekada oči i slično. Osnovni mehanizam obrane je pojačavanje krvotoka na mjestima potencijalnog ulaska alergena,

estetski problem mnogima, osobito ženama.

Osnovni simptom polenske kihavice koji se mogu javiti, pokraj kihanja i tamnih podočnjaka, su i – svrbež i bol u nosu, grlu, nepcu, obilan vodenkast iscedak iz nosa, začepljenost i curenje iz nosa, sli-

zbog čega se pokraj pojačanog lučenja iz nosa i pojačanog lučenja suza javljaju i tamni koluti oko očiju. Naime, pojačana prokrvljenost oko očiju dovodi do lividne, plavičaste boje očnih kapaka, kada te tamne kolute zovemo »alergijski podočnjaci«. Ukoliko nekog muči nesezonski alergijski rinitis može tijekom cijele godine imati tamne podočnjake, koji tada postaju i

jevanje izlučevine iz nosa u grlo što izaziva kašalj, suženje i nadražaj očiju, kongestija glave i nosa, pritisak i osjećaj punoće u ušima te umor, malaksalost i letargija.

BORBA PROTIV ALERGENA: Kao što smo više puta naglasili u ovoj rubrici, najbolji način borbe protiv alergena je upravo njihovo izbjegavanje. Oboljelim osobama se ne savjetuje izlazak iz kuće

između 6 i 10 sati ujutro, osobito onim danima kada je koncentracija polena u zraku povećana, a to su vrući, sunčani i vjetroviti dani. Držite zatvorene prozore automobila i doma te, ukoliko ste u mogućnosti, uključite klima uređaje. Primjenom ionizirajućih sprejeva te novijih vrsta prečišćivača zraka moguće je uspješno ukloniti mnoge alergene iz zraka. Svakako uklonite plijesan iz vlažnih kutaka pomoću električne grijalice ili isušivača zraka. Izbjegavajte košenje trave i grabljanje suhog lišća te nastojte da trava u vašem vrtu tijekom proljeća ne bude viša od 2,5 cm, jer ćete time izbjeći njeno oprašivanje. Kako biste smanjili prisutnost grinja, uklonite sve debele tepihe, teške zastore i presvlake za namještaj, a madrace i jastuke redovito sunčajte i isprašujte. Održavajte podove čistim, izbjegavajte odjeću, posteljinu, vreće za spavanje i jastuke punjene perjem. Uz sve ovo neophodno je ojačati otpornost organizma zdravim životom, konzumiranjem zdrave hrane, redovitim tjelovježbama, uzimanjem dodatnih količina vitamina i biljnih preparata.

Ukoliko sve ovo ne pomogne, neophodno je posavjetovati se s liječnikom, koji će vam, najvjerojatnije, pripisati neki lijek iz skupine preparata kao što su – antihistaminici, te pseudoeftedrin, koji se smije uzimati samo nekoliko dana, jer kasnije može izazvati pogoršanje stanja. Sve češća je i uporaba kortikosteroidnih nazalnih sprejeva i kapi, koji mogu izazvati ovisnost, te se ne preporučuje njihova dugotrajna primjena. Najnoviji oblik terapije je imunoterapija, tj. liječenje alergijskim injekcijama, koja se, svakako, preporučuje samo kod najtežih slučajeva.

Poštovani čitatelji,
U želji unapređivanja medicinske strane u našem tjedniku, možete slati svoja pitanja na koja će odgovarati naši liječnici-suradnici. Pisma možete slati poštom na adresu redakcije ili mailom na: hrvatskarijec@tippnet.co.yu

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

 551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Složan odjel IV. b OŠ »Matija Gubec« u Donjem Tavankutu

Družba najboljih prijatelja

»Vodim ovaj odjel od prvog razreda. Kada nam se u trećem razredu pridružila *Jelena Dulić*, koja se doselila iz Male Bosne, bili smo presretni.« kaže *Slavica Ivković Ivandekić*, učiteljica IV. b OŠ »Matija Gubec« u Donjem Tavankutu.

»Nažalost, prije dva tjedna odselio se *Slaven Horvat* i tužni smo što više nije u našem razredu. Sada mu pravimo album za uspomenu – da mu nešto zec odnese iz Tavankuta.« kažu u IV. b. Osim velikih priprema za uskršne izložbe, obzirom da smo ih posjetili u preduskršno vrijeme, učenici su veoma aktivni i sudjeluju u mnogim manifestacijama te šalju radove na natječaje. »U okviru natječaja 'Zdrava hrana', *Marko Stantić*, naš istaknuti i često nagrađivan recitator, napisao je sastavak pod nazivom 'Lijepo postavljen stol' i osvojio prvu nagradu. Također, sudjelovali smo i na natječaju tvrtke 'Knjaz Miloš' kada smo za sastavak na temu 'Akviša i ja' dobili utješnu nagradu – ruksake.« nastavlja učiteljica. Osim toga, osobito su ponosni na sudjelovanje u natječaju časopisa za djecu iz Hrvatske »Smib«. »Trebalo je u 'Smib' poslati stari recept s orasima. Napravili smo ga, fotografirali i poslali. Zauzvrat smo dobili utješnu nagradu.« pojašnjava učiteljica i dodaje kako joj je žao što se bliže kraju suradnje: »Dobra je grupa i lijepo je s njima raditi. Voljela bi kada bi se mogli vratiti u mjesec rujan pa da skupa provedemo još jednu godinu«, tužno konstatuje učiteljica.

Za rastanak, otkrili su nam što za njih znači prijateljstvo.

»Prijateljstvo je kada se svaki dan lijepo igramo i složni smo«, kaže *Martina Stantić*, »i ako se posvađamo, onda se pomirimo jer smo mi najbolji prijatelji.«

»Kada sam živjela u Maloj Bosni najbolja prijateljica mi se zvala *Suzana*«, prisjeća se *Jelena Dulić*, »ona i ja smo uvijek išle zajedno u školu. To je za mene prijateljstvo.«

»Prijateljstvo je za mene kada pomažemo jedno drugome u nevolji. Moja najbolja prijateljica se zove *Martina*, a najbolji prijatelj *Marko*«, kaže *Veronika Vojnić Mijatov*.

»Kada s prijateljima igram nogomet, košarku i stolni tenis – to je za mene prijateljstvo«, govori *Igor Gurinović*.

»Prijateljstvo je kada moja prijateljica *Mila* dođe kod mene da se igramo«, kaže *Andrija Mamučić*, »ili kad ja odem kod svog prijatelja *Grge*.«

»Za mene je prijateljstvo kada si nekom vjeran i kada opraštaš drugima. Prijatelji uvijek dijele s drugima i skupa se igraju«, pojašnjava *Marko Stantić* i nastavlja kako se »prijatelji moraju pomagati u nevolji i nikada ih ne treba osramotiti.«

»Prijateljstvo za mene znači da imam puno prijatelja. Volim se igrati s njima«, kaže *Grgo Stantić*. Također, kod njega su za doček Nove godine došli *Veronika* i *Marko*, »prijateljstvo je i kada nisi sam za Novu godinu«, zaključuje on.

»Lijepo se družje u razredu i jako su dobri prijatelji«, ističe učiteljica IV. b, »čitali smo lektiru 'Društvo Pere Kvržice' i na osnovu toga je Marko Stantić napisao sastav 'Družba najboljih prijatelja' čiji članovi su prijatelji iz razreda.« Na osnovu toga, svi su skupa nacrtali plakat na tu temu.

Jednog dana moji prijatelji iz razreda i ja smo se dogovorili da idemo u šumu. Išli smo na izlet biciklima. Na putu do šume smo bili uzbuđeni jer nismo znali što nas čeka. Kada smo stigli malo smo prošetali šumom. Moj prijatelj Slaven je pronašao stari zapušteni čamac. Odlučili smo ga opet vratiti u normalu. Kako je bila nedjelja a sutra je trebalo ići u školu, nismo mogli. Vratili smo se a ja sam stalno razmišljao o zapuštenom čamcu. Svanulo je jutro i morali smo poći u školu. Počeo je sat a mi smo učitelju slagali da moramo krenuti malo ranije. Ustvari smo išli do čamca. Moj prijatelj Andrej budući da ima strogog oca nije mogao poći s nama. Pokušali smo ga nekako izvući iz kuće i uspjeli smo. Njegovom ocu smo rekli da ćemo ga vratiti prije mraka. Tada smo postali Družina. Lozinka nam je bila – srebrni orao. U Družini su bili Veronika, Andrija, Grgo, Slaven, Martina, Jelena, Igor, Andrej i ja. Svi smo se lijepo slagali. Čamac smo danima pravili. Djevojčice su bojale čamac. Kada je čamac bio gotov odlučili smo ga pokazati narodu, ali prije toga da ga mi isprobamo. Dovedi smo svoje roditelje, susjede, cijelo selo. Svi su se oduševili a mi smo bili nagrađeni velikim pljeskom i čestitkama. Tako je nastala Družba najboljih prijatelja.

Učenici IV. b su za sastavak na temu »Akviša i ja« dobili utješne nagrade – ruksake

Zahvaljujemo svima koji su nam poslali recepte, a osobito pohvaljujemo učenike 4.b OŠ Matije Gupca iz Donjeg Tavankuta iz Vojvodine koji su nam poslali recept za pogaču s orasima. Objavljujemo njihovu fotografiju, a poslat ćemo im i utješnu nagradu.

Iz hrvatskog dječjeg časopisa »Smib«

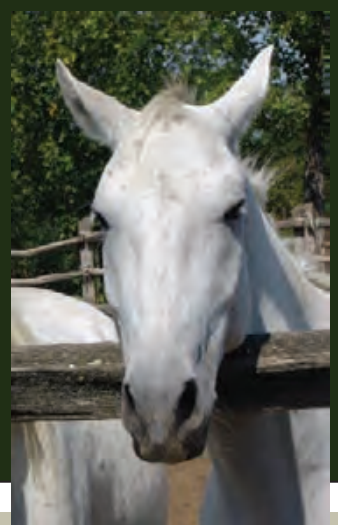

Lice

Pacijent Pascal Coler, koji je patio od Von Reckinhausenovog poremećaja, ušao je u medicinsku povijest kao prva osoba kojoj je urađena potpuna operacija lica. Presađivanje je izvršeno s lica mrtvog donora uz prijenos kompletnog tkiva, živaca, vena i arterija. Ono što se do sada smatralo nemogućim, postalo je po prvi puta moguće u Francuskoj, gdje je ova složena operacija obavljena i ovaj medicinski uspjeh predstavlja nadu mnogim drugim pacijentima.

Konj

Jedan Amerikanac je, prilikom posjeta svom rođaku u bolnici, sa sobom poveo i rođakova ljubimca - konja, a sve u namjeri svojevrsnog pozitivnog iznenađenja. I gotovo je uspio u svojoj nakani, stigavši do trećeg kata bolnice, ali su ga tada presreli zaštitari i onemogućili u provedbi dobronamjerne geste. Naime, bolnica u kojoj se liječi njegov rođak dozvoljava »posjete« kućnih ljubimaca, no, privilegirani gosti su isključivo psi i mačke.

Vrijeme

U nedjelju, 30. ožujka, u 2 sata iza ponoći uslijedit će prijelaz na tzv. ljetno računanje vremena i tada će se kazaljke sata pomaknuti za jedan sat unaprijed. Noć između subote i nedjelje, shodno tome, bit će kraća za jedan sat, ali će zato dani postati duži.

Torta

U povratku s proslave svog 26. rođendana jedna Njemica je doživjela prometnu nesreću u kojoj joj je život spasila, upravo, njezina rođendanska torta. Izgubivši kontrolu nad upravljačem sletjela je s ceste i snažno udarila u drvo, ali su joj zračni jastuk i kolač, koji je imala u krilu, u velikoj mjeri ublažili silinu udara. Iako se tvrdi kako slastice »ubijaju«, ovog puta su »spasile« jedan život.

Dvorac

Krunislav Budiselić, višestruki rekorder Guinnessove knjige, tijekom prošlog vikenda postavljao je još jedan novi. Slažući čokolade »Dorina«, cijeli dan je slagao najveći dvorac od čokolade, a za »materijal« je korišteno nevjerovatnih 10 tona slastica. Polovica prihoda od prodaje čokolada namijenjena je stolnoteniskoj ligi djece s posebnim potrebama.

Pračka

Čitavu godinu dana je izvjesni poljski umirovljenik uporno pračkom gađao parkirane automobile ispred svoje zgrade, stvarajući im veću ili manju štetu izbačenim kamenicama. Kada je, uz pomoć k a m e r a , uhvaćen na djelu, pred tijelima reda se branio teorijom kako mu njihova buka i zagađenje okoliša smetaju i nerviraju ga. U pretresu njegova doma pronađeno je nekoliko prački i puna vreća kamenja.

Mačka

Jedinstvena vrsta mačaka, »Khao Manee ili tajlandska mačka s dijamantnim okom, spada u prave rijetkosti svoje vrste. Ima čisto bijelo krzno po tijelu, a karakteriziraju je dva različita oka, jedno u plavoj boji, a drugo u žutoj »dijamantskoj boji«. Njihov vlasnik posjeduje još 70 - tak primjeraka, tvrdeći kako izravno potječu od Khao Manne, koja je pripadala kralju Rami V (1868-1910)

Converse

Glasovite tenisice »Converse« ove godine slave 100. rođendan, a tijekom svih proteklih godina postale su pravim statusnim simbolom suvremenog odijevanja. Zahvaljujući Marquisu M. Converseu i njegovoj tvornici »Converse Rubber Shoe Company«, nastaloj 1908. godine u Maldenu, američka država Massachusetts, cijelo stoljeće su u »modi«. Osobito kada joj je pridodana legendarna zakrpa s oznakom »All star«.

Dualitet radnji

Dvije stvari odjednom

Prigodne svakidašnje kombinacije koje su postale gotovo normalne

Piše: Dražen Prčić

Moderni homo sapiens vrlo brzo prihvaća sve dobrobiti suvremenog tehnološkog napretka, kombinirajući ih s određenim uobičajenim radnjama. I, umjesto jedne, kojoj bi se nekada isključivo i jedino posvetio punom svojom pažnjom, sada joj dodaje i drugu, čineći praktični dualitetni spoj. A kako je sve to počelo...

PRELO: Nećemo ići suviše daleko u prošlost, možda samo stotinjak godina unazad, kada još nije bilo električne energije u domaćinstvima i kada su se, primjerice, žene okupljale na prelima, baveći se vještim ručnim radovima usporedo razgovarajući. Koncentracija na razgovor nije predstavljala prepreku koncentriranju na pletivo, a ugodan spoj dviju radnji donosio je dvostruki rezultat. Ugodan unutarnji osjećaj, ukoliko teme razgovora nisu bile »neugodne«, i gotov proizvod ljudskih ruku spreman za praktičnu uporabu.

TV I KINO: A onda je, u gotovo svako kućanstvo, stigla »struja« i koji decenij kasnije i njegovo veličanstvo televizijski prijamnik, koji je istodobno zamijenio potrebno društvo i neprikladno zavlađao velikim dijelom pažnje i vremena. Prvobitni ushit i nepomično gledanje u »magični ekran«, ubrzo je praktično počelo biti kombinirano uz prehrambene aktivnosti

raznovrsnih oblika. Tajna veza ove dodatne pojave ogledala se, prije svega, u činjenici da je u većini domova »televizija« bila locirana u kuhinji (zbog poznatih praktičnih razloga), a gledateljstvo najčešće za stolom. Tako su se večernje vijesti počele gledati uz večeru, što je i danas uobičajena procedura u mnogim, primjerice, američkim domovima, što je, opet, uvjetovano tamošnjim životnim navikama. Drugi primjer, jedenja i gledanja, vezan je podjednako za tv i kino, jer ugođaj gledanja omiljenog filma ili sportskog prijenosa daleko je bolji i efektniji ukoliko se prakticira uz grickalice, slastice i osvježavajuće napitke.

GLAZBA UZ SVE: Zahvaljujući već spomenutom napretku tehnologije glazba je postala dio naše svakidašnjice i njeno »uparivanje« uz još neku uobičajenu radnju postalo je posve normalnom pojavom. Ovisno o radnom mjestu, a u velikom postotku gotovo na svakom, može se čuti prigušena glazba s nekog radio prijarnika. Uz glazbu se piše, čita, slika, a uz pomoć minijaturnih mp3 playera i šeće, trči ili čak i skija. Glazba je neizostavan dio brojnih rituala u kuponaama diljem svijeta, a mnogi neotkriveni pjevački talenti svoje anonimne nastupe održavaju tijekom obavljanja osnovne lične higijene.

TELEFON: Izum mobilne telefonije i dostupnost pokretnih telefonskih aparata donijela je novu pošast ljudskom rodu i govor u pokretu je postao posve normalnom pojavom. Osobito tijekom vožnje automobilom, koji je većem dijelu populacije postao omiljenim komunikacijskim prostorom. Jer dualitet vožnje i razgovora tijekom nje, iako je zakonom prohibiran u brojnim zemljama svijeta (izuzetak je hands free opcija koju vrlo mali broj vozača prakticira), osim praktične kombinacije predstavlja i određeni statusni moment u društvu, osobito ukoliko se osoba nalazi za upravljačem luksuznijeg prijevoznog sredstva. Zapriječena prekršajna kazna mala je prepreka željenom dvostrukom ugođaju.

BUDUĆNOST: Tko zna što nam napredak znanosti nosi u vremenima pred nama, te što ćemo u budućnosti moći usporedo raditi. Možda ćemo, na primjer, moći spavati i tijekom noćnog poćinka, uz pomoć nekih sofisticiranih elektronskih naprava izravno povezanih na mozak, učiti i usporedo s odmorom stjecati nova saznanja. Zvući nevjerovatno, ali isto tako bi i našim ženama s početka teksta, nevjerovatno zvućala sva navedena moderna dostignuća, da im je to netko isprićao na jednom prelu, prije samo stotinjak godina...

Veliki uspjeh hrvatskog plivanja na EP-u Odličja i norme za Ol

Na Europskom prvenstvu u 50 metarskim bazenima, održanom prošlog tjedna u nizozemskom Eindhovenu, hrvatska selekcija plivača ostvarila je zapažene rezultate, osvojila nekoliko medalja i potvrdila olimpijske norme za Peking. Najbolji hrvatski plivač Duje Draganja osvojio je srebro na 50 m slobodno (22,00), plivačica Sanja Jovanović uzela je broncu na 50 m leđno (28,17), a cjelokupan uspjeh, osvajanjem srebra i olimpijske norme, zaokružila je štafeta 4x100 mješovito u sastavu: Kožulj, Rogulj, Todorović i Draganja isplivavši rezultat 3:36,32.

Predstavljen novi dres

Veće kockice

Prošlog tjedna upriličena je svečana promocija nove majice hrvatske nogometne reprezentacije, dresa u kojemu je Hrvatska igrala prijateljski susret protiv Škotske u Glazgowu. Najnovija oprema ima znatno veće

crvene kockice na prednjem dijelu, dok na pozadini gotovo u potpunosti dominira bijela površina u kojoj se nalazi ispisani broj igrača. Dres je izradio Nike, u tzv. dri-fit tehnologiji koja pomaže dužini suhoće tijekom igre, jer se tkanina brzo suši, a ovaj materijal mnogo više prijanja uz tijelo i teže ga je povlačiti tijekom igre. Ovratnik je urađen u V izrezu, i plave je boje, a s njegove unutarnje strane se nalazi simbol pletera, dok je na stražnjoj strani ispisano »Hrvatska«.

EP 2010 u vaterpolu

Hrvatska domaćin

Po prvi puta u svojoj samostalnoj sportskoj povijesti Hrvatska će biti domaćin jednog velikog vaterpolo natjecanja, odlučeno je na nedavno završenom EP u nizozemskom Eindhovenu. Iako su za glavne favorite slovali Mađarska i Rumunjska, u zajedničkoj kandidaturi, dužnosnici LEN-a ipak su ukazali povjerenje gradu Zagrebu, koji će i formalno biti domaćin 29. Europskog prvenstva u vaterpolu. Sljedeće 28. EP održat će se, početkom srpnja u španjolskoj Malagi. U nekadašnjoj zajedničkoj državi Jugoslaviji, Split je 1981. godine bio domaćin EP u vaterpolu.

Indian Wells

Pobjede Ivanovićeve i Đokovića

Na turniru Masters serije igranom u Indian Wellsu, pobjedu u ženskoj konkurenciji izborila je Ana Ivanović (6-4, 6-3, protiv Ruskinje Kuznjecove), dok je u Novak Đoković slavio u muškom dijelu ždrijeba (6-2, 5-7, 6-3 protiv Amerikanca Fisha).

NLB liga

Parovi četvrtfinala

Nakon ligaškog dijela natjecanja NLB lige poznati su i parovi četvrtfinala NLB lige, a za plasman u polufinale regionalnog košarkaškog natjecanja borit će se: Partizan – Cibona, Zadar – FMP, Hemofarm – Budućnost, Crvena Zvezda – Olimpija.

U staroj Olimpiji

Paljenje olimpijske baklje

Svečanom ceremonijom paljenja olimpijske baklje u drevnoj Olimpiji, čiji je prvi nositelj Grk Alexandros Nikolaidis, olimpijski pobjednik u Taekwondou, započeo je njen put prema Peking, domaćinu ovogodišnjih Olimpijskih igara.

Vedran Kujundžić, nogometaš

Junior vođa seniorske navale

Iako po godinama još uvijek pripada juniorskom sastavu, od ove sezone igra i za prvu momčad

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Iako po godinama još uvijek junior. **Vedran Kujundžić** (1991.) uspješno igra za seniorsku momčad NK Đurđin za koji je na poziciji vođe navale u prvom dijelu sezone zabio šest pogodaka. Klub iz istoimenog mjesta pokraj Subotice trenutačno zauzima prvo mjesto u Područnoj subotičkoj ligi, a uspio je izboriti i plasman u finale Kupa na teritoriju grada. O nogometu i životnoj svakodnevici porazgovarali smo u kraćem razgovoru za naš tjednik.

Kada ste započeli aktivno bavljenje nogometom?

U Nogometnom klubu Đurđin, u čijem seniorskom sastavu danas nastupam, počeo sam trenirati već sa šest godina u najmlađoj kategoriji pjetlića. Od prvih početaka sve do danas promijenio sam nekoliko starosnih kategorija u kojima sam igrao za matični klub. Moj prvi trener bio je **Nedeljko Horvat**, koji mi je i danas trener u prvoj momčadi.

Jeste li uvijek igrali na poziciji centarfora ili ste i mjesto u momčadi tijekom godina mijenjali?

U osnovi, i počeo sam na mjestu navalnog igrača, ali sam igrajući za podmladak po potrebi igrao i u srednjem redu, no prelaskom u

prvu momčad ponovno sam zauzeo »svoje« mjesto u vrhu navale.

Je li Vaša visina umnogome odredila nogometnu poziciju na kojoj igrate?

S visinom od 191 cm, možeš biti napadač ili obrambeni igrač, ali uvijek sam imao više afiniteta prema protivničkom голу. Glede visine, ona mi u znatnoj mjeri pomaže prilikom igre glavom, koja je i moja specijalnost, ali bih dodao kako unatoč višem stasu posjedujem i zapaženu brzinu, što je za igrača navale osobito važno.

Napadača se uvijek i isključivo pita za golgetersku bilancu. Kakva je Vaša?

Igrajući za sve selekcije kluba zabio sam puno golova, u omladinskoj majici igrajući u Područnoj ligi i preko stotinu. Seniorsku bilancu u tekućoj natjecateljskoj sezoni otvorio sam sa šest postignutih pogodaka u prvom dijelu prvenstva.

Vaši golovi jamačno su doprinijeli lijepom uspjehu Đurđina u prvom dijelu sezone.

Prije svega dobrom igrom cijele momčadi uspjeli smo polusezonu završiti na prvom mjestu Područne lige, s tri boda ispred Njegoševa i

istaknuti ozbiljnu kandidaturu za plasman u viši stupanj natjecanja. Uz ligaški uspjeh, dobre igre smo pokazali u Kupu na teritoriju Subotice i uspjeli se plasirati u finale, skupa s momčadi Ljutova.

Planovi momčadi su poznati, a kakvi su Vaši osobni planovi glede nastavka nogometne karijere?

Jamačno bih želio i dalje igrati nogomet, možda biti i profesionalni nogometaš jednog dana, ali prije svega želim završiti školu,

jer smatram kako je naobrazba iznimno važna u životu. U svom nogometnom usavršavanju nastojat ću ispraviti određene slabije strane svoj igre kao što je, prije svega, igra lijevom nogom i brže oslobađanje od lopte.

U koju školu idete i kako uspijevate uskladiti školske s nogometnim obvezama?

Pohađam Srednju tehničku školu, smjer elektrotehničar računalna, u Subotici i svakodnevno putujem iz Đurđina. Zbog školskih obveza uspijevam trenirati samo dva puta na tjedan.

Ostaje li vremena i za neke slobodne aktivnosti?

Mimo škole i nogometa, slobodno vrijeme volim trošiti na računalne igrice, ali i kad god postoji vremena, osobito subotom, volim rekreativno zaigrati na male golove s mojim prijateljima. ■

NK »Đurđin«

Nogometni uzor

Idealni tip napadača za mene je Thierry Henry, koji sada igra za Barcelonu, a omiljena momčad mi je Arsenal za koji je on nekada nastupao i zabio mnogo golova.

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	DALMATIN- SKO JELO (ŽENA GA SKUVALA ALEKSIJ)	PROTIVNIK RATNE POLITIKE	PREŠA ZA RASTEZA- NJE PAPIRA	OTAPATI KOVINU	KAVKASKI GORŠTACI, OSETI		"RADIJUS"	RELAKSI- RATI SE	RIBARNICA, PEŠKARIJA	PLOHA LISTA KNJIGE ILI NOVINA	KIRURŠKO OTVARANJE LUBANJE	PODSTAV- LJANJE VATOM	POSUDA OD OKE, OKANIK (MNOŽ.)
DOŽIVJETI PAD						SUŽANJ- STVO "AVANCE"							
INDONEZIJSKA NOVINSKA AGENCIJA							PJESNIK I LEKSI- KOGRAF, NIKICA "NOVI"						
DRŽALO (PUČ.)						NUSRETO- VA IMENJA- KINJA "TONA"							
DREVNI GRAD NA PELOPO- NEZU							VRSTA ČARAPE (REG.) DONJI DIO NOGE						
PORODICA GRADITE- LJA VIOL- NA IZ CREMONE						KORISNIK STANA (MNOŽ.) SEAN PENN							
ŠIVATI					STANOVNIK OD STARIH VREMENA AEROMITING (MNOŽ.)								
KOŠNICA, ULIŠTE (UL)				SAPLETA- NJE U HODU OMAMLJE- NOST									
POKRAJINA U AUSTRIJI						TRŽNICE U DALMACIJI I SLAVONIJI BEKRIJA, BEČAR							ANA ROJE
KONJ U NARODNOJ PJESMI (HAT)			CRNI ŠEĆERNI SIRUP NEPRAVIČ- NOST							RIMSKA JEDINICA MUŠKO IME IGNACIJE (IGNJAT)		"AMPER" OJAČAVATI BETON ŽELJEZNIM ŠIPKAMA	
PRIREDILA REDAKCIJA ENIGMATSKOG TJEDNIKA "KVISKOTEKE"	FRANCUS- KI PISAC FRANCE GRAĐA, MATERIJAL								ŽIDOVSKI MJESEC ŠPANJOL, PLESAČICA, CAROLINA				
PODRHTA- VANJE, TIT- RANJE TONA U GLAZBI							LOVAČKI PAS TV NOVINAR- KA KOLAR- BOROVČAK						TRAG NA PODLOZI
RIJEKA U SLOVENIJI						"STATE TAX NOTES" KRIJESNICE					MOLIBDEN TLO, ZEMLJIŠTE		
"ONTARIO STUDENT RECORD"				ITALIJA PIPIN MALI ILI KARLO VELIKI		MASNI TALK, MASNIK OBRAMBENI REKVIZIT							
MALI RT, RTIĆ					KRIJUMČARI ŠARENA PAPIGA								
RIMSKA JEDINICA		GIMNAS- TIČKA PREČA IVAN KLASNIĆ								ETIOPSKI ODLIČNIK ... VI, ONI			
ŽENA KOJA VIDA RANE, VIDARKA									CILJ ZA GAĐANJE UGLIJK				
ONEČISTITI BLATOM (OBRAZI)							CINIČAN ČOVJEK						

RJEŠENJE KRIŽALJKE:

a, anatole, ijar, tremolo, ogar, vipava, sin, mo, osr, i, steatit, rak, šveceri, i, vratilo, ras, vidrica, meta, okaljati, cinik,
pasti, ropstvo, antara, petrak, štilo, nusreta, lirin, škapi, amati, stanari, šit, stariac, ulio, spoticanje, tiro, pijace, a, melasa, i,

Brzi kolač

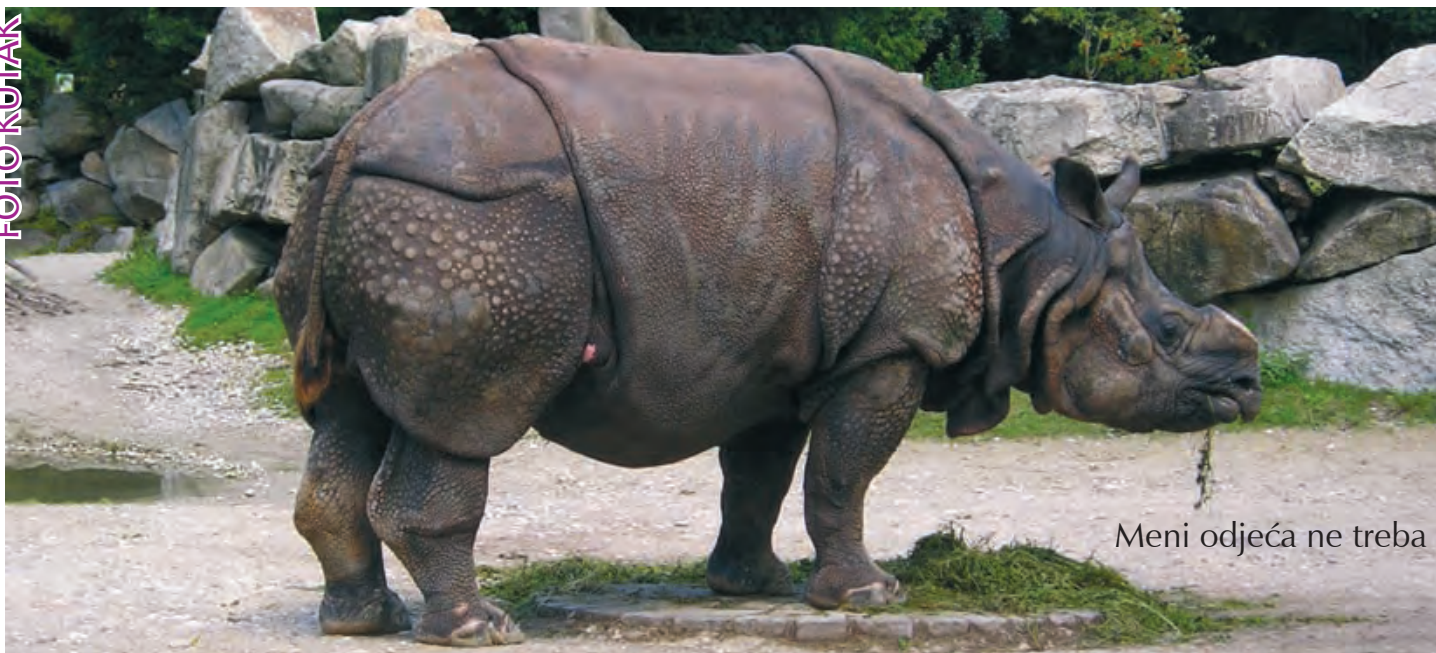
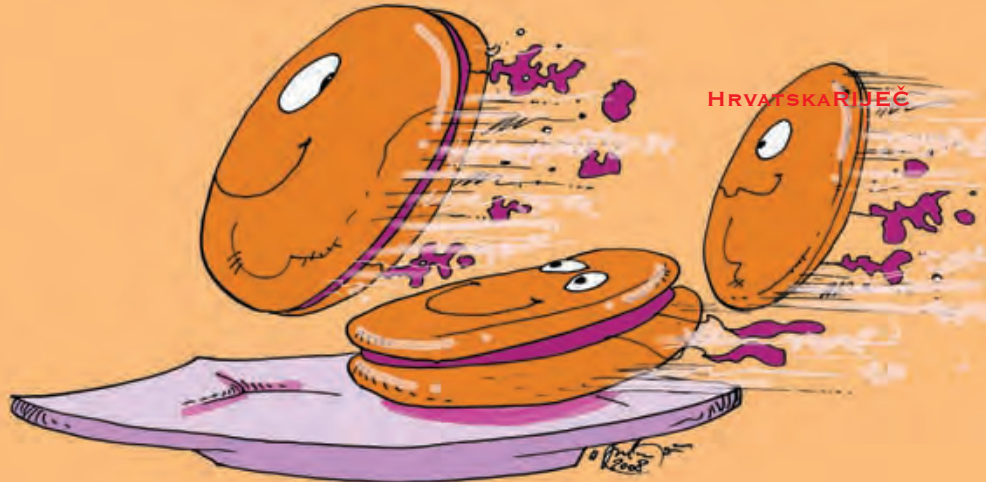
Sastojci:

Po jedna šalica: šećera, griza, mljevenih oraha, mekog brašna i 1 prašak za pečenje

Sve zajedno promiješati u većoj posudi, dodati 1 šalicu mlijeka, 2 cijela jaja, ½ šalice ulja, 2-3 oguljene i naribane jabuke, 10 dag grožđa

Sve zajedno dobro izmiješati, pleh namazati uljem i pobrašniti, smjesu istresti u pleh i peći 30 minuta na temperaturi od 180 stupnjeva. Napomena: za mjeru uzeti šalicu jednake veličine, jer o veličini šalice ovisi i veličina kolača

Recepti snaša Šokačke grane

Meni odjeća ne treba

► Brižljivo planiram ludu sreću!

► Akt je prekriven plaštom umjetnosti.

Dujizmi

► Najviše se opisuju neviđeni događaji!

► Kada je riječ o napredovanju, svi bi htjeli ići na gore.

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

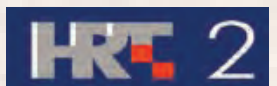
- Registracija i osiguranje motornih vozila
- Najpovoljnije osiguranje imovine, tvrtke, kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje transporta
- Osiguranje nezgoda, obvezna i sva imovinska osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete
- Postanite i Vi član velike obitelji "Croatia osiguranja" D.D. iz Zagreba

"Milenijum osiguranje" A.D. Beograd - Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon: +381 (24) 555-867 i 552-406
E-mail: mios@tippnet.co.yu
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

**PETAK
28.3.2008.**

06.40 - Najava programa
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
08.35 - Vijesti
08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Centre Pompidou - odiseja u vremenu, dokumentarni film
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.35 - Mala gospodica
13.25 - Dan za danom, mozaično-zabavna emisija
14.30 - Vijesti
14.45 - Glas domovine
15.10 - Znanstvena petica
15.40 - Drugo mišljenje
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.15 - Hrvatska uživo
17.15 - Hrvatska uživo - Vijesti
17.20 - Danas na Zagrebačkoj burzi
17.22 - Iza ekrana
17.52 - Garaža
18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
19.30 - Dnevnik
20.15 - Nova Europa Michaela Palina: Po Poljskoj
21.15 - Dobre namjere, serija
22.05 - Poslovni klub
22.40 - Lica nacije
23.25 - Poslovne vijesti
23.35 - Vijesti iz kulture
23.45 - Vijesti
00.00 - Zvezdane staze: Nova generacija 3., serija
00.50 - Filmski maraton: Unconditional Love, američki film
02.50 - Filmski maraton: Idemo do kraja, britanski film
04.10 - Centar Pompidou - odiseja u vremenu, dokumentarni film
05.05 - Mala gospodica
05.50 - Garaža
06.20 - Poslovni klub
06.45 - Znanstvena petica
07.15 - Iza ekrana

06.45 - Nove pustolovine: Lucky Luke
07.10 - Oban: Utrke planeta, crtana serija
07.35 - Darcyno životinjsko carstvo

08.00 - Žutokljunac:
09.00 - Učilica
09.10 - Veliki odmor:
10.00 - Prijenos sjednica Hrvatskog sabora
13.35 - Veliki odmor
14.25 - Nove pustolovine: Lucky Luke
14.50 - Tom i Jerry kao klinici
15.20 - Moja žena i djeca 3.
15.50 - Županijske panorame
16.15 - Zvezdane staze: Nova generacija 3., serija
17.05 - CD LIVE
17.55 - Prijatelji 4., humoristična serija
18.25 - Vijesti na Drugom
18.45 - Sve u šesnaest
19.05 - Beverly Hills 2., serija
19.50 - Crtani film
20.05 - Iskupljenje u Shawshanku, film
22.25 - Vijesti na Drugom
22.45 - Elizabeta I., mini-serija
00.35 - Lovci na natprirodno 2., serija
01.15 - CD LIVE
02.00 - TV raspored

07.20 Šaljivi kućni video
07.45 Fifi i cvjetno društvo
08.10 Yu-Gi-Oh GX
08.35 Ninja kornjače FFWD
09.00 Nova lova, TV igra
11.00 Svi vole Raymonda
11.25 Ružna ljepotica, serija
12.15 Zauvijek susjedi, serija
12.55 Vijesti
13.10 Farma, reality show
13.55 Tudi muž, igrani film
15.30 Svijet prema Jimu, serija
16.00 Kralj Queensa, serija
16.30 Cosby show, serija
16.55 Svi vole Raymonda
17.25 Vijesti
17.40 Naša mala klinika, serija
18.35 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
19.50 10 do 8, informativna emisija
20.00 Farma, reality show
22.00 Savršena meta, film
23.40 Vijesti
23.55 Žrtva, igrani film
01.30 Andeli rata, igrani film
03.00 Deep star six., igrani film
04.30 Kraj programa

06.25 Magnum, serija (R)
07.15 Looney tunes
07.40 SpužvaBob Skockani
08.05 Sam svoj majstor, humoristična serija
08.35 Korak po korak, humoristična serija (R)
09.00 Puna kuća, serija (R)

09.30 Lucas, igrani film, komična drama
11.15 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
11.45 Vijesti
11.50 Celebrity Big Brother, show (R)
12.55 Obalna straža, drama
13.45 Magnum, akcijska serija
14.40 Cobra 11, kriminalistička serija
15.35 Korak po korak, humoristična serija
16.00 Puna kuća, humoristična serija
16.30 Malcolm u sredini, humoristična serija
17.00 Dadilja, humoristična serija
17.30 Rat u kući, humoristična serija
17.55 Večera za 5, lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.30 Zabranjena ljubav
20.00 Celebrity Big Brother, show
21.55 Policijska akademija 4: Građani pozornici, igrani film, komedija
23.35 Vijesti
23.45 Šišmiši, igrani film, horor/triler
01.20 Kunolovac, kviz
03.20 Otmica, igrani film, akcijski triler
04.50 Lucas, igrani film, komična drama (R)

**SUBOTA
29.3.2008.**

07.40 - Najava programa
08.00 - Vijesti
08.15 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Moja draga Klementina, američki film
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.20 - Kućni ljubimci
10.50 - Meta, emisija za branitelje
12.00 - Dnevnik
12.30 - Mala gospodica
13.20 - Potrošački kod
13.55 - Prizma, multinacionalni magazin
14.40 - Duhovni izazovi
15.05 - Reporter: Ubojita pogodba
16.15 - Euromagazin
16.45 - Vijesti
17.00 - Svirci moji, zabavno-glazbena emisija
17.35 - Škrinja: Vilina kosa
18.35 - TV Bingo show
19.15 - Loto 7/39

19.30 - Dnevnik
20.15 - Zvijezde pjevaju, 1. dio (4/8)
21.30 - Zvijezde pjevaju, 2. dio (4/8)
21.50 - Show 69
22.45 - Vijesti
22.55 - Vijesti iz kulture
23.05 - Filmski klub: Vojničina, američki film
01.10 - Filmski maraton: Predator 2, američki film
02.53 - Filmski maraton: Seksualni život, film
04.25 - Reporter: Ubojita pogodba
05.30 - Mala gospodica
06.15 - Potrošački kod
06.45 - Euromagazin
07.15 - Svirci moji, zabavno-glazbena emisija

07.00 - TV vodič
07.30 - Ljubav u zaleđu, serija
08.15 - Žutokljunac
09.20 - Disneyjevi crtići: Miki i prijatelji
09.40 - Disneyjevi crtići: Mala sirena
10.10 - Najbolje godine, serija
11.00 - Waterloo Road, serija
11.55 - Briljanteen
12.50 - Auto-magazin
13.25 - Dobre namjere, serija
14.10 - Dobre namjere, serija
15.00 - Ciklus klasičnog spektakla: Pad Rimskog Carstva, američki film
18.00 - Športski prijenos
19.30 - Petar Pan, crtana serija
20.00 - Hrvatska nogometna liga - prijenos
21.55 - Hrvatska nogometna liga - emisija
23.00 - Sportske vijesti
23.10 - Karlovačko live - Kad bi' bio Bijelo dugme
00.35 - Vrijeme je za jazz: HGM jazz orkestar - hrvatska jazz glazba
01.35 - TV raspored

06.25 Šaljivi kućni video
06.50 Power Rangers Mystic Force, crtana serija
07.15 Tomica i prijatelji
07.40 Ninja kornjače FFWD, crtana serija
08.05 Winx, crtana serija
08.30 Novac, business magazin
09.00 Nova lova, TV igra
10.40 Automotiv, auto moto magazin
11.10 Savršena meta, igrani film

12.45 Večernja škola - EU
13.45 Luđ, zbunjen, normalan, serija
14.25 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz
15.25 Farma, reality show
17.05 Vijesti
17.10 Kod Ane, kulinarski show
18.00 Nad lipom 35, humoristično glazbeni show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz
21.00 Nekažnjivi zločin, igrani film
22.50 Farma +
23.45 Raskrižje, igrani film
01.20 Gubitnik, igrani film
03.00 Lijepi Johnny, Igrani film
04.30 Kraj programa

05.55 Lucas, igrani film, komična drama (R)
07.30 Zvijezde Ekstra: Najskuplji zvezdani razvodi, zabavna emisija (R)
08.20 Dan D, humoristična serija
08.50 Ulica Sezam, crtana serija
09.55 Zabranjena ljubav, sapunica (pet epizoda) (R)
12.15 Jednom lopov, akcijska serija
13.10 Lutrija života, serija
14.00 Vijesti uz ručak
14.05 Velika gužva u Bronxu, igrani film, akcijska komedija
15.45 Fantom, igrani film, avanturistički
17.25 Zvijezde Ekstra, zabavna emisija
18.30 Vijesti
19.05 Žuta minuta, zabavna emisija
20.00 Žena mačka, igrani film, avanturistički
21.45 Hrvatski top model by Tatjana Jurić, show
23.15 Eksplozivni Simon, film, akcijska komedija
00.40 Crna lista, igrani film
02.05 Kunolovac, kviz

**NEDJELJA
30.3.2008.**

07.40 - Najava programa
08.00 - Vijesti
08.10 - Cijelonoćna bdijenja Einojuhania Rautavaara, snimka koncerta

10.00 - Vijesti
 10.15 - Hrvatska kulturna baština: Arheološki muzej u Osijeku
 10.30 - Oceanske dubine, dokumentarna serija
 11.20 - Jelovnici izgubljenog vremena
 12.00 - Dnevnik
 12.15 - Mali savjeti za poljoprivrednike
 12.17 - Maslinovo ulje, EP reportaža
 12.30 - Plodovi zemlje
 13.25 - Split: More
 14.00 - Nedjeljom u dva
 15.02 - Kulturni info
 15.10 - Mir i dobro
 15.45 - Opera box
 16.15 - Vijesti
 16.35 - Lijepom našom: Otočac (2/2)
 17.25 - Uzmi ili ostavi, TV igra
 18.05 - Na domaćem terenu
 19.15 - Loto 6/45
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - 1 protiv 100, kviz
 21.15 - Stipe u gostima, dramska serija
 22.00 - All About Benjamins, američki film
 23.45 - Vijesti
 23.55 - Vijesti iz kulture
 00.05 - Ciklus europskog filma: Skupljači perja, jugoslavenski film
 01.30 - Nedjeljom u dva
 02.30 - Oceanske dubine, dokumentarna serija
 03.20 - Opera box
 03.50 - Lijepom našom: Otočac (2/2)
 04.35 - Plodovi zemlje
 05.25 - Split: More
 05.55 - Glas domovine
 06.20 - Drugo mišljenje

 07.00 - TV vodič
 07.20 - Ljubav u zaleđu, serija
 08.05 - Lilo i Stitch
 08.30 - Parlaonica
 09.30 - Lažeš, Melita! - serija za djecu
 10.00 - Nora Fora, TV igra za djecu
 10.50 - Biblija
 11.00 - Zagreb (Knežija): Misa - izravni prijenos
 12.05 - Zvijezde pjevaju (4/8)
 13.25 - Šibenik: Košarka, finale Kupa Hrvatske (Ž), prijenos
 15.31 - Slikovnica
 16.00 - Velegradnja: Tunel ispod La Manchea, dokumentarna serija
 16.55 - Engleska nogometna liga, prijenos

18.55 - PH u stolnom tenisu, reportaža
 19.15 - Nogomet, Najgol EP
 19.30 - Magazin Lige prvaka
 20.05 - Pod opsadom, američki film
 21.50 - Vitezovi uzaludnog truda, humoristična serija
 22.15 - Sportske vijesti
 22.20 - Talijanska nogometna liga, snimka
 00.05 - Direkt
 00.35 - Dokuteka - Branko Lentić: Tjedan jednog liječnika
 01.10 - TV raspored

07.25 Šaljivi kućni video
 07.50 Zločko, crtana serija
 08.15 Power rangers Mystic Force, serija
 08.40 Tomica i prijatelji
 09.05 Ninja kornjače FWD
 09.30 Winx, crtana serija
 09.55 Djevojke s Beverly Hillsa, serija
 10.20 U sedmom nebu, serija
 11.25 Kuća na plaži, serija
 12.15 Smallville, serija
 13.05 Čarobnice, serija
 14.00 Frikovi, serija
 14.50 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz
 15.50 Ugovor iz snova, igrani film
 17.20 Vijesti
 17.30 Raskrižje, igrani film
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Nad lipom 35, glazbeni show
 21.15 Svemirski marinci, igrani film
 23.30 Red Carpet, showbiz magazin
 00.50 Svi mrže Chrisa, serija
 01.20 Marci X, igrani film
 02.50 Red Carpet, showbiz magazin
 04.00 Svi mrže Chrisa, serija
 04.25 Kraj programa

07.15 Žuta minuta, zabavna emisija
 08.05 Jednom lopov, akcijska serija (R)
 08.55 Lutrija života, dramska serija (R)
 09.45 Blizanke, serija
 10.10 Ulica Sezam
 11.15 Powerpuff girls, animirani film
 12.35 Wallace i Gromit u velikoj povrtnoj zavjeri, animirani film
 13.55 Vijesti

14.05 Hrvatski top model by Tatjana Jurić, show (R)
 15.35 Žena mačka, igrani film, avanturistički (R)
 17.20 Odred za čistoću, zabavna emisija
 17.45 Ekkluziv, magazin
 18.30 Vijesti
 19.05 Salto, zabavna emisija
 19.30 CSI: Miami, kriminalistička serija
 20.20 Zakon braće, serija
 21.15 James Bond 007: Zlatno oko, igrani film, akcijski
 23.30 Urota, političko-kriminalistički triler
 00.25 Kunolovac, kviz

**PONEDJELJAK
31.3.2008.**

06.40 - Najava programa
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Pravi planet Zemlja, dokumentarni film
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Mala gospodica
 13.25 - Dan za danom, mozaično-zabavna emisija
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Treća dob, emisija za umirovljenike
 15.35 - Bilo je to godine 903..., dokumentarni film
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.25 - Hrvatska uživo - Vijesti
 17.30 - Danas na Zagrebačkoj burzi
 17.40 - Najslabija karika, kviz
 18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Latinica: Srbija - katastrofa jedne politike
 21.50 - Sin noći, brat sna - dokumentarna serija
 22.20 - Poslovne vijesti
 22.30 - Otvoreno
 23.15 - Vijesti
 23.35 - Na rubu znanosti
 00.25 - Zvezdane staze: Nova generacija 3., serija
 01.10 - Moja žena i djeca 3.
 01.35 - Završni udarac, serija
 02.20 - Pravi planet Zemlja, dokumentarni film
 03.10 - Sin noći, brat sna - dokumentarna serija
 03.35 - Latinica: Srbija - katastrofa jedne politike

05.05 - Mala gospodica
 05.50 - Treća dob, emisija za umirovljenike

06.45 - Nove pustolovine: Lucky Luke
 07.10 - Oban: Utrke planeta
 07.35 - Darcyno životinjsko carstvo
 08.00 - Žutokljunac:
 09.00 - Učilica
 09.10 - Veliki odmor:
 09.30 - Kako žive životinje
 09.40 - Kratki spoj
 10.00 - Pansion, američki film
 11.50 - Zlurad, crtana serija
 12.15 - Zaljubljene cure, serija
 12.45 - Scientia Croatica - znanstveni forum
 13.35 - Veliki odmor
 14.25 - Nove pustolovine: Lucky Luke
 14.55 - TOP 40
 15.40 - Moja žena i djeca 3.
 16.10 - Zvezdane staze: Nova generacija 3., serija
 17.00 - McLeodove kćeri 4.
 17.50 - Županijske panorame
 18.15 - Vijesti na Drugom
 18.32 - Sve u šesnaest
 18.50 - Prijatelji 4., serija
 19.15 - Beverly Hills 2., serija
 20.05 - Završni udarac, serija
 20.55 - Vijesti na Drugom
 21.15 - Bitange i princeze 4.
 21.55 - Zlatna kopačka
 22.45 - New Jack City, film
 00.20 - McLeodove kćeri 4.
 01.05 - TV raspored

07.00 Šaljivi kućni video
 07.20 Jagodica Bobica
 07.45 Fifi i cvjetno društvo
 08.10 Yu-Gi-Oh GX
 08.35 Ninja kornjače FWD
 09.00 Nova lova, TV igra
 11.00 Svi vole Raymonda
 11.25 Ružna ljepotica, serija
 12.20 Zauvijek susjedi, serija
 13.00 Vijesti
 13.15 Farma +
 14.00 Ugovor iz snova, film
 15.30 Svijet prema Jimu, serija
 16.00 Kralj Queensa, serija
 16.30 Cosby show, serija
 17.00 Svi vole Raymonda
 17.25 Vijesti
 17.40 Naša mala klinika, serija
 18.35 Zauvijek susjedi, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 19.50 10 do 8, informativna emisija
 20.00 Farma, reality show
 21.00 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz

22.00 Heroji, serija
 23.50 Vijesti
 00.05 Nikita, serija
 00.55 Heroji, serija
 01.40 Medij, serija
 02.25 Dva metra pod zemljom, serija
 03.10 Cobb, igrani film
 05.15 Kraj programa

06.50 Magnum, serija (R)
 07.40 Looney tunes
 08.05 SpužvaBob Skockani
 08.30 Sam svoj majstor, serija
 08.55 Korak po korak, (R)
 09.20 Puna kuća, serija (R)
 09.50 Malcolm u sredini, (R)
 10.15 Dadijla, serija (R)
 10.40 Rat u kući, serija (R)
 11.05 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 11.45 Vijesti
 11.50 Ekkluziv, magazin
 12.25 Zabranjena ljubav
 12.55 Obalna straža, drama
 13.50 Magnum, akcijska serija
 14.45 Cobra 11, serija
 15.40 Korak po korak, serija
 16.05 Puna kuća, serija
 16.35 Malcolm u sredini, humoristična serija
 17.00 Dadijla, humoristična serija
 17.25 Rat u kući, humoristična serija
 17.50 Večera za 5, lifestyle emisija
 18.30 Vijesti
 18.55 Exploziv, magazin
 19.05 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija
 19.30 Zabranjena ljubav
 20.00 CSI: Miami, kriminalistička serija
 20.50 Uvod u anatomiju, serija (dvije epizode)
 22.30 Stvorenja, znanstveno-fantastična serija
 23.25 Vijesti
 23.40 Urota, političko-kriminalistički triler (R)
 00.35 Kunolovac, kviz

**UTORAK
1.4.2008.**

06.40 - Najava programa
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 08.35 - Vijesti
 08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Mali savjeti za poljoprivrednike
 09.10 - Ponos Ratkajevih, serija

10.00 - Vijesti
 10.15 - Na tragu orijentalnih tkanina, dokumentarni film
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Mala gospodica
 13.25 - Dan za danom, mozaično-zabavna emisija
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Među nama
 15.35 - Lud bi bio 'ko bi zamjerio, emisija pučke i predajne kulture
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.25 - Hrvatska uživo - Vijesti
 17.30 - Danas na Zagrebačkoj burzi
 17.40 - Najslabija karika, kviz
 18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Globalno sijelo
 20.50 - Dobre namjere, serija
 21.40 - Pola ure kulture
 22.10 - Poslovne vijesti
 22.25 - Otvoreno
 23.10 - Vijesti
 23.30 - Drugi format
 00.20 - Zvezdane staze: Nova generacija 3., serija
 01.05 - Moja žena i djeca 3.
 01.30 - Film
 03.05 - Na tragu orijentalnih tkanina, dokumentarni film
 03.55 - Oprah show
 04.35 - Pola ure kulture
 05.05 - Mala gospodica
 05.50 - Među nama

06.45 - Nove pustolovine: Lucky Luke
 07.10 - Neustrašiva Kim
 07.35 - Darcyno životinjsko carstvo
 08.00 - Žutokljunac:
 09.00 - Učilica
 09.10 - Veliki odmor:
 09.35 - Mala književna filmoteka
 09.45 - Navrh jezika
 10.00 - Bach i Čizmica, kanadski film za djecu
 11.35 - Crtani film
 11.50 - Zlurad, crtana serija
 12.15 - Zaljubljene cure, serija
 12.45 - Scientia Croatica - znanstveni forum
 13.35 - Veliki odmor
 14.25 - Nove pustolovine: Lucky Luke
 14.55 - TOP 40
 15.40 - Moja žena i djeca 3.
 16.10 - Zvezdane staze: Nova generacija 3., serija
 17.00 - McLeodove kćeri 4.
 17.50 - Županijske panorame
 18.15 - Vijesti na Drugom
 18.32 - Sve u šesnaest
 18.50 - Prijatelji 4., serija
 19.15 - Beverly Hills 2., serija

20.05 - Nogometna Liga prvaka - emisija
 20.35 - Nogometna Liga prvaka: Schalke - Barcelona, prijenos, 1. poluvrijeme
 21.35 - Vijesti na Drugom
 21.45 - Nogometna Liga prvaka: Schalke - Barcelona, prijenos, 2. poluvrijeme
 22.35 - Nogometna Liga prvaka - emisija i sažeci
 23.15 - Braća i sestre, serija
 00.00 - Zločinački umovi 2.
 00.40 - McLeodove kćeri 4.

07.00 Šaljivi kućni video
 07.20 Jagodica Bobica
 07.45 Fifi i cvjetno društvo
 08.10 Yu-Gi-Oh GX
 08.35 Ninja kornjače FFWD
 09.00 Nova lova, TV igra
 10.50 Svi vole Raymonda
 11.15 Ružna ljepotica, serija
 12.05 Zauvijek susjedi, serija
 12.50 Vijesti
 13.05 Farma, reality show
 14.00 Divlja srca, igrani film
 15.30 Svijet prema Jimu, serija
 16.00 Kralj Queensa, serija
 16.30 Cosby show, serija
 17.00 Svi vole Raymonda
 17.25 Vijesti
 17.40 Naša mala klinika, serija
 18.35 Zauvijek susjedi, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 19.50 10 do 8, informativna emisija
 20.00 Farma, reality show
 21.00 Blankman, igrani film
 22.40 Pod nož, serija
 23.35 Vijesti
 23.50 Nikita, serija
 00.40 Heroji, serija
 01.25 Medij, serija
 02.10 Dva metra pod zemljom
 03.00 Vrijeme grijeha, film
 04.35 Kraj programa

07.15 Magnum, serija (R)
 08.05 Looney tunes
 08.30 SpužvaBob Skockani
 08.55 Sam svoj majstor, serija
 09.20 Korak po korak, serija (R)
 09.50 Puna kuća, serija (R)
 10.15 Malcolm u sredini, (R)
 10.40 Dadilja, serija (R)
 11.05 Rat u kući, serija (R)
 11.30 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 12.10 Vijesti
 12.15 Eksploziv, magazin (R)
 12.25 Zabranjena ljubav, (R)
 12.55 Obalna straža, drama
 13.50 Magnum, akcijska serija

14.45 Cobra 11, serija
 15.40 Korak po korak, serija
 16.05 Puna kuća, serija
 16.35 Malcolm u sredini, serija
 17.00 Dadilja, serija
 17.25 Rat u kući, serija
 17.50 Večera za 5, lifestyle emisija
 18.30 Vijesti
 18.55 Eksploziv, magazin
 19.05 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija
 19.30 Zabranjena ljubav
 20.00 Koledžicom po svijetu, zabavna emisija
 21.05 Bibin svijet, serija
 21.40 Životinja, film, komedija
 23.00 CSI, serija
 23.55 Vijesti
 00.10 Invazija, serija
 01.00 Kunolovac, kviz

SRIJEDA 2.4.2008.

08.35 - Vijesti
 09.05 - Maslinovo ulje, EP reportaža
 09.07 - Ponos Ratkajevih, serija
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Dolazak hačkara u Louvre, dokumentarni
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Mala gospodica
 13.25 - Dan za danom, emisija
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Riječ i život, religijski program
 15.35 - Eko zona
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.25 - Danas na Zagrebačkoj burzi
 17.35 - Najslabija karika, kviz
 18.25 - Ponos Ratkajevih, serija
 19.15 - Loto 7/39
 19.30 - Dnevnik
 21.20 - Luda kuća 3., TV serija
 21.55 - Hrvatska kulturna baština
 22.10 - Poslovne vijesti
 22.25 - Otvoreno
 23.10 - Vijesti
 23.30 - Scientia Croatica - znanstveni forum
 00.20 - Zvezdane staze: Nova generacija 3., serija
 01.05 - Moja žena i djeca 3.
 01.30 - Zakon i red: Odjel za žrtve 8., serija
 02.15 - Zakon i red: Zločinačke nakane, serija
 03.00 - Dolazak khačkara u Louvre, dokumentarni film
 03.50 - Oprah show
 04.35 - Eko zona
 05.05 - Mala gospodica
 05.50 - Riječ i život, religijski program

06.45 - Nove pustolovine: Lucky Luke
 07.10 - Neustrašiva Kim
 07.35 - Darcyno životinjsko carstvo
 08.00 - Žutokljunac:
 09.00 - Učilica
 09.10 - Veliki odmor:
 09.30 - Igor, poljski dok. film za mlade
 09.45 - Abeceda EU
 10.00 - Iznogud (Zlurad - kalif umjesto kalifa), francuski film
 11.35 - Latinica: Srbija - katastrofa jedne politike
 13.05 - City Folk
 14.45 - Nove pustolovine: Lucky Luke
 15.10 - Tom i Jerry kao klinici
 15.40 - Moja žena i djeca 3.
 16.10 - Zvezdane staze: Nova generacija 3., serija
 17.00 - McLeodove kćeri 4.
 17.50 - Županijske panorame
 18.15 - Vijesti na Drugom
 18.32 - Sve u šesnaest
 18.50 - Prijatelji 4., serija
 19.15 - Beverly Hills 2., serija
 20.05 - Nogometna Liga prvaka - emisija
 20.35 - Nogometna Liga prvaka: Arsenal - Liverpool, prijenos, 1. poluvrijeme
 21.35 - Vijesti na Drugom
 21.45 - Nogometna Liga prvaka: Arsenal - Liverpool, prijenos, 2. poluvrijeme
 22.35 - Nogometna Liga prvaka - emisija i sažeci
 23.15 - Zakon i red: Odjel za žrtve 8., serija
 00.05 - Zakon i red: Zločinačke nakane, serija
 00.55 - McLeodove kćeri 4.

07.00 Šaljivi kućni video
 07.20 Jagodica Bobica
 07.45 Fifi i cvjetno društvo
 08.10 Yu-Gi-Oh GX
 08.35 Ninja kornjače FFWD
 09.00 Nova lova, TV igra
 10.50 Svi vole Raymonda
 11.15 Ružna ljepotica, serija
 12.05 Zauvijek susjedi, serija
 12.50 Vijesti
 13.05 Farma, reality show
 14.00 Blankman, igrani film
 15.30 Svijet prema Jimu, serija
 16.00 Kralj Queensa, serija
 16.30 Cosby show, serija
 17.00 Svi vole Raymonda
 17.25 Vijesti
 17.40 Naša mala klinika, serija
 18.35 Zauvijek susjedi, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV

19.50 10 do 8, informativna emisija
 20.00 Farma, reality show
 21.00 Večernja škola - EU
 22.00 Lud, zburjen, normalan
 22.40 Vratit će se rode, serija
 23.35 Vijesti
 23.50 Nikita, serija
 00.40 Medij, serija
 01.25 Dva metra pod zemljom
 02.15 .Com za ubojstvo, film
 03.50 Kraj programa

07.15 Magnum, serija (R)
 08.05 Looney tunes
 08.30 SpužvaBob Skockani
 08.55 Sam svoj majstor, serija
 09.20 Korak po korak, (R)
 09.50 Puna kuća, serija (R)
 10.15 Malcolm u sredini, (R)
 10.40 Dadilja, serija (R)
 11.05 Rat u kući, serija (R)
 11.30 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 12.10 Vijesti
 12.15 Eksploziv, magazin (R)
 12.25 Zabranjena ljubav, (R)
 12.55 Obalna straža, drama
 13.50 Magnum, akcijska serija
 14.45 Cobra 11, serija
 15.40 Korak po korak, serija
 16.05 Puna kuća, serija
 16.35 Malcolm u sredini, serija
 17.00 Dadilja, serija
 17.25 Rat u kući, serija
 17.50 Večera za 5, lifestyle emisija
 18.30 Vijesti
 18.55 Eksploziv, magazin
 19.05 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija
 19.30 Zabranjena ljubav
 20.00 CSI: New York, serija
 20.50 Zaboravljeni slučaj, serija
 21.40 Reži me, dramska serija
 22.35 Heroji iz strasti, serija
 23.35 Vijesti
 23.50 Invazija, serija
 00.35 Kunolovac, kviz

ČETVRTAK 3.4.2008.

07.05 - Vijesti
 09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Suvremeni menadžer, dokumentarni film
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Mala gospodica
 13.25 - Dan za danom, emisija
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Trenutak spoznaje
 15.35 - Zadarska Kalelarga, dokumentarni film

16.15 - Hrvatska uživo
 17.30 - Danas na Zagrebačkoj burzi
 17.40 - Najslabija karika, kviz
 18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - 1 protiv 100, kviz
 21.20 - Brisani prostor
 22.05 - Znanstvene vijesti
 22.15 - Poslovne vijesti
 22.30 - Otvoreno
 23.15 - Vijesti
 23.35 - Divani o dukatima, dokumentarni film
 00.25 - Zvezdane staze: Nova generacija 3., serija
 01.10 - Moja žena i djeca 3.
 01.35 - Obavještajci 4., serija
 02.30 - Obitelj Soprano 6.
 03.20 - Bez traga 4., serija
 04.05 - Suvremeni menadžer, dokumentarni film
 04.55 - Skica za portret
 05.05 - Mala gospođica
 05.50 - Trenutak spoznaje

06.45 - Nove pustolovine: Lucky Luke
 07.10 - Kim Possible
 07.35 - Darcyno životinjsko carstvo
 08.00 - Žutokljunac:
 09.00 - Učilica
 09.10 - Veliki odmor:
 09.30 - Ciale Junior
 09.40 - Kokice
 10.00 - Danijel i superpsi, kanadski film
 11.45 - Briljanteen
 12.35 - City Folk
 13.05 - Muslimani u Europi
 14.45 - Nove pustolovine: Lucky Luke
 15.10 - Tom i Jerry kao klinici,
 15.40 - Moja žena i djeca 3.
 16.10 - Zvezdane staze: Nova generacija 3., serija
 17.00 - McLeodove kćeri 4.
 17.50 - Županijske panorame
 18.15 - Vijesti na Drugom
 18.32 - Sve u šesnaest
 18.50 - Prijatelji 4., serija
 19.15 - Beverly Hills 2., serija
 20.05 - Pritisak na tlak
 20.35 - Nogometni Kup UEFA - četvrtfinale: Bayern - Getafe, 1. poluvrijeme
 21.35 - Vijesti na Drugom
 21.45 - Nogometni Kup UEFA - četvrtfinale: Bayern - Getafe, 2. poluvrijeme
 22.45 - Bez traga 4., serija
 23.35 - Nogometni Kup UEFA - četvrtfinale, sažeci
 23.55 - Obitelj Soprano 6.
 00.45 - McLeodove kćeri 4.

07.00 Šaljivi kućni video
 07.20 Jagodica Bobica
 07.45 Fifi i cvjetno društvo
 08.10 Yu-Gi-Oh GX
 08.35 Ninja kornjače FFWD
 09.00 Nova lova, TV igra
 10.40 Svi vole Raymonda
 11.05 Ružna ljepotica, serija
 11.55 Zauvijek susjedi, serija
 12.35 Vijesti
 12.50 Farma, reality show
 13.40 Hercule Poirot: Bija, baja, buf, igrani film
 15.30 Svijet prema Jimu, serija
 16.00 Kralj Queensa, serija
 16.30 Cosby show, serija
 17.00 Svi vole Raymonda
 17.25 Vijesti
 17.40 Naša mala klinika, serija
 18.35 Zauvijek susjedi, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 19.50 10 do 8, informativna emisija
 20.00 Farma, reality show
 21.00 Istraga, magazin
 22.40 Provjereno, informativni magazin
 23.35 Vijesti
 23.50 Nikita, serija
 00.40 Medij, serija
 01.25 Vratit će se rode, serija
 02.10 Azil, igrani film
 03.45 Kraj programa

07.15 Magnum, serija (R)
 08.05 Looney tunes
 08.30 SpužvaBob Skockani
 08.55 Sam svoj majstor, serija
 09.20 Korak po korak, (R)
 09.50 Puna kuća, serija (R)
 10.15 Malcolm u sredini, (R)
 10.40 Dadilja, serija (R)
 11.05 Rat u kući, serija (R)
 11.30 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 12.10 Vijesti
 12.15 Eksploziv, magazin (R)
 12.25 Zabranjena ljubav, (R)
 12.55 Obalna straža, rama
 13.50 Magnum, akcijska serija
 14.45 Cobra 11, serija
 15.40 Korak po korak, serija
 16.05 Puna kuća, serija
 16.35 Malcolm u sredini, serija
 17.00 Dadilja, serija
 17.25 Rat u kući, serija
 17.50 Večera za 5
 18.30 Vijesti
 18.55 Eksploziv, magazin
 19.05 K.T.2 – Pravda na zadatku
 19.30 Zabranjena ljubav
 20.00 Jesen stiže, Dunjo moja, dramska serija
 21.15 Erin Brokovich, film, drama
 23.30 CSI, serija
 00.25 Vijesti
 00.40 Invazija, dramska, serija
 01.30 Kunolovac, kviz

GLAS DOMOVINE

Emisija o hrvatskim manjinama i iseljentištvu »Glas domovine«, emitira se petkom na programu HRT1, u terminu od 14 i 45 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKA KRONIKA

Program o hrvatskoj nacionalnoj manjini u Mađarskoj na hrvatskom jeziku uz mađarski prijevod emitira se srijedom s početkom u 12 i 30 sati na programu MTV 1.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

PROGRAMSKA SHEMA ZA RADNE DANE:

104, 4 Mhz

18,00 – 19,00

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- 'Bolja Srbija'
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH
- Kronologija
- Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30

- Poetski predah
- 'Popularne melodije' – zabavna glazba (ponedjeljkom)
- 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' – narodna glazba (utorkom)
- 'Veliki majstori glazbe' – ozbiljna glazba (srijedom)
- 'Rock vremeplov' (četvrtkom)
- 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 – 20,00

- 'Europa danas i sutra' – magazina Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom)
- 'Kulturna povijest' (utorkom)
- 'Putokazi' (srijedom)
- 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom)
- 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

- 'Aktualije' (ponedjeljkom)
- 'Gospodarski magazin' (utorkom)
- 'Otvoreni studio' (srijedom)
- 'Kultur cafe' – magazin Radija Deutsche Welle (četvrtkom)
- 'U društvu s mladima' (petkom)

20,30 - 21,00

- Narodna glazba, izvanredne emisije (specijali, reportaže)
- Blic vijesti i odjava programa

PROGRAMSKA SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Kronologija, zabavna glazba
- 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
- 20,00 'Razgovor s povodom', narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

Nedjelja

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana
- 18,10 'Nedjeljni mozaik' (Kronologija, 'Čovjekov svijet' – magazin Radija Deutsche Welle, moda)
- 19,30 'Priča za laku noć' – dječja emisija
- 20,00 'Ljudi nizine'
- 20,30 Narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

Mali oglasi

Prodajem monitor 17" IBM E74. Cijena 3000 dinara.

Tel: 024/ 562 – 700, zvati u večernjim satima.

Traži se u najam, pozajmicu ili na poklon očuvana flauta.

Jasmina 021/ 496 – 014

Prodajem tijekom cijele godine šarplanince, štenad šampionskog podrijetla i odrasle ženke i mužjake izuzetnog eksterijera i karaktera.

Karan. Tel: 025/ 830 – 475 i 063/ 717 – 4888.

Izdajem namještenu sobu s kuhinjom i kupaticom za učenicu ili radnicu, isključivo nepušača, blizu Medicinske škole, KTC-a i IDEA-e. Centralno grijanje i kablovska TV. Telefon: 024/ 566 – 898

Prodajem staru kuću za rušenje, MZ »Novo selo«. Plac 340 m².

Tel. 024/ 532 – 505.

Prodajem tri lanca zemlje prve klase, u Šandorskom ataru kod »Agrokombinata«.

Tel.: 024/ 522 – 677

Prodajem sliku »Krizanteme sa svijećom« 1990. autora Stipana Šabića (1928.-2003.), tehnika suhi pastel, dimenzije 67 x 47 cm, uokvirena 85 x 65 cm.

Molimo javiti se na telefon 024/ 550 – 163.

Prodajem opremu za proizvodnju kvalitetnih kozmetičkih krema. Povoljno za manji biznis.

Tel: 021/ 632 – 3792

Prodajem pumpu – dvoklipnu 30 atm i prikolicu za moto-kultivator »IMT-506-DELUXE« i remontovanu peć »KREKA VESO« 12T. Informacije od 17 sati na broj telefona 022 / 591 – 264.

Ing. elektrotehnike daje sate fizike i matematike učenicima osnovnih i srednjih škola. Telefoni: 064/ 292 – 1043 ili 024/ 524 – 701

Izdajem namještenu sobu na Radijalcu učenici/ku ili studentici/u, s CG, upotrebom kuhinje i kupatila, za nepušače.

Tel: 024/ 558 – 227 ili 063/ 597 – 021

Izdajem objekt, magacin na čantavirskom putu, idealna lokacija oko 100 m².

Tel: 024/ 530 - 107 ili 064/ 261 – 8022

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Štovani čitatelji našeg i vašeg tjednika,

I dalje nastavljamo s objavljivanjem rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon koji ćemo objavljivati u svakom broju »Hrvatske riječi«.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKARIJEČ

Nama je dovoljno
da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadordev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Raspored sprovoda i umrlice na Internetu:

www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Mogućnost odloženog plaćanja

PRIVATNO POGREBNO PODUZEĆE

"URNA"

A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PODUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PRIJVOZ I CEREMONIJAL
POKOPA

Tel.: 024-558-011

Cyjećara:
Tel.: 024/557-130

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavljaštava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb,

važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno

- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)

- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS